

**TELEVİZYON YAYINCILIĞINDA ZAMAN YÖNETİMİ
BAĞLAMINDA HABER PROGRAMI ÖRNEĞİ**

Recep AYGÜL

21 11 83 102

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Disiplinlerarası Güzel Sanatlar Anasanat Dalı

Film Tasarımı Tezli Yüksek Lisans Programı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARA

İstanbul

T.C. Maltepe Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Ağustos, 2023

TELEVİZYON YAYINCILIĞINDA ZAMAN YÖNETİMİ BAĞLAMINDA HABER PROGRAMI ÖRNEĞİ

Recep AYGÜL

21 11 83 102

Orcid: 0009-0009-9457-7962

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Disiplinlerarası Güzel Sanatlar Anasanat Dalı

Film Tasarımı Tezli Yüksek Lisans Programı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARA

İstanbul

T.C. Maltepe Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Ağustos, 2023

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Bu belge, Yükseköğretim Kurulu tarafından 19.01.2021 tarihli “Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge” ile bildirilen 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında gizlenmiştir.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

Bu belge, Yükseköğretim Kurulu tarafından 19.01.2021 tarihli “Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge” ile bildirilen 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında gizlenmiştir.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans çalışmasına başlamamı her zaman teşvik eden, yüreklendiren, tez çalışmasında yönlendirmeleriyle yol gösteren değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kara'ya, tez çalışma konusunda çalışmamın geliştirilmesi ve sonuçlandırılmasındaki katkıları ve nezaketi ile değerli hocam Doç. Dr. Serkan Öztürk'e, tez savunma jürisinde bulunma nezaketini gösteren ve belgesel çalışmamdaki katkıları için Dr. Öğr. Üyesi Yavuz Küçükalkan'a, tam bir akademik mentör olarak yanımda olduğunu hissettiren ve lisansüstü eğitimde kendisinden ilham aldığım Dr. Öğr. Üyesi Cem Çınar'a, hayatımın her alanında olduğu gibi yüksek lisans sürecimde de dostluğuyla, yardımlarını esirgemeyen, yol arkadaşım Erkan Dede'ye, yüksek lisans çalışmamın tamamlanmasına ilişkin ilgilerini ve yardımlarını sonuna kadar hissettiğim; Osman Gökçek'e, Ömer Gülerce'ye, Fırat Çatalbaş'a, Nafiz Akyüz'e, Türker Akıncı'ya, Serkan Dünderoğlu'na, Dinç Tunçel'e, Büşra Nur Danişment'e, Kadir Demir'e, Neşat Şen'e, Prof. Dr. Oktay Yalın'a, Doç. Dr. Müjgân Yıldırım'a, Dr. Öğr. Üyesi Hamdi Erkan Özdilek'e ve Dr. Öğr. Üyesi Özer Anar'a yürekten teşekkür ediyorum.

Bir başka teşekkürüm ise değerli aileme olacak. Şu ana kadar edindiğim her şeyimin kaynağı, en değerli varlıklarım; Babam Halit Aygül'e, Annem Gülşen Aygül'e, Eşim Türkan Aygül'e, çocuklarım Kerem Aygül'e, Efe Aygül'e ve yakın uzak tüm aile üyelerime sonsuz teşekkür ediyorum.

Sizlerin katkısı, desteği olmasa bu çalışma bu aşamaya gelmezdi.

Recep AYGÜL

Ağustos, 2023

ÖZET

TELEVİZYON YAYINCILIĞINDA ZAMAN YÖNETİMİ BAĞLAMINDA HABER PROGRAMI ÖRNEĞİ

Recep Aygöl

Yüksek Lisans Tezi

Disiplinlerarası Güzel Sanatlar Anasanat Dalı

Film Tasarımı Tezli Yüksek Lisans Programı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kara

Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2023

Yaşamının her alanındaki tüm organizasyonların en temel dinamiklerin başında zaman kavramı gelmektedir. Zaman kavramı toplumların üretim ve tüketim biçimlerini derinden etkilerken aynı zamanda bireysel ve toplumsal ilişkilerin düzenlenmesinde zamanın etkinliği büyük önem taşımaktadır. Zaman kavramının etkin kullanımı ve süreçlerin sonuçlandırılmasında olumlu bir etki taşımaktadır. Zaman kavramında mekân ve hareket alanları bulunurken iş yapma biçimlerindeki geçen süreyi ifade etmektedir. Genel anlamda görsel sanatlarda hem sanatçılar hem de sanat eserlerinde zaman kavramının boyutları kullanılan soyut ve somut tekniklerle biçimlendirilmektedir. Bu bağlamda televizyon yayıncılığında hem içerik hem de biçim olarak zaman kavramı başat unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Televizyon yayıncılığı kullandığı teknolojiler ile zaman yönetimini yıllar boyunca değiştirip dönüştürmüştür. Televizyon yayıncılığının içerik tasarımında belirleyici unsuru olarak televizyon programları ile zaman ilişkisi en yoğun biçimde televizyon haber programlarında kendini göstermektedir. Televizyon haber bültenleri hem içerik üretiminde hem kullandığı teknolojilerde hem de haber bültenlerinin stüdyo ve rejî yönetiminde zaman kavramının yönetimi öne çıkmaktadır. Sunucunun haber sunumunda, yönetmenin rejî ve stüdyo yönetiminde, haber bülteninin tüm paydaşlarının kendi içinde kurduğu ilişkide zaman kavramını planlamada, tasarlamada ve uygulamada; zaman yönetimi süreci sonlandırmayla doğrudan ilişkilidir. Genel olarak televizyon yayıncılığı eşittir zaman şeklinde ifade edilebilirken özellikle canlı olarak yayınlanan haber bültenleri yayıncılığında zaman en önemli unsur olarak söylenmektedir.

Televizyon haber bültenlerinin izlenebilmesi için genel bülten planlamasında zaman dikkat edilen özelliktir ve hedef kitlenin izleme alışkanlarının yönetilebilmesi, sunum yönetimi, haber VTR'lerin süreleri ve genel televizyon yayın akışı bağlamında reklam vb. birlikte yayınlanan programların planlaması da eksiksiz bir zaman yönetimi ile mümkün olmaktadır.

Tez çalışmasında zaman kavramının olgusal, tarihsel, teknolojik ve sanatsal boyutu ele alınmaktadır. Televizyon yayıncılığında program türleri dinamikleriyle yer verilmektedir. Televizyon yayıncılığında özellikle haber bültenleri ile zaman ilişkisine yer verilmektedir. Ayrıca haber bülteni yayını, yönetimi, içerik üreticilerinin zaman ile süreçleri nasıl yönettiklerine vurgu yapılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Televizyon Yayıncılığı, Zaman, Haber Bülteni

ABSTRACT

EXAMPLE OF NEWS PROGRAM IN THE CONTEXT OF TIME MANAGEMENT IN TELEVISION BROADCAST

Recep Ayg l

Master Thesis

Interdisciplinary Fine Arts Department
Film Design Master Program with Thesis

Advisor: Asst. Prof. Dr. Mustafa Kara

Maltepe University Graduate Education Institute, 2023

The concept of time is one of the most basic dynamics of all organizations in all areas of life. While the concept of time deeply affects the production and consumption patterns of societies, the effectiveness of time is of great importance in the regulation of individual and social relations. It has a positive effect on the effective use of the concept of time and the concluding of the processes. While there are space and movement areas in the concept of time, it expresses the elapsed time in the way of doing business. In general, the dimensions of the concept of time are shaped by the abstract and concrete techniques used in both artists and works of art in visual arts. In this context, the concept of time, both in content and form, emerges as a dominant element in television broadcasting. Television broadcasting has changed and transformed time management over the years with the technologies it uses. As the determining factor in the content design of television broadcasting, the relationship between television programs and time shows itself most intensely in television news programs. The management of the concept of time comes to the fore both in the production of content and in the technologies used in television news bulletins and in the studio and director management of news bulletins. In planning, designing and applying the concept of time in the news presentation of the presenter, the director's directorship and studio management, and the relationship established by all the stakeholders of the news bulletin; Time management process is directly related to termination. In general, television broadcasting can be expressed as equal time, while time is said to be the most important element, especially in the broadcasting of live news bulletins.

In order to watch television news bulletins, time is the feature that is taken into consideration in general bulletin planning and it can be used to manage the watching habits of the target audience, presentation management, duration of news VTR's and advertisements in the context of general television broadcast flow. The planning of the programs broadcast together is also possible with a complete time management.

In the thesis study, the factual, historical, technological and artistic dimensions of the concept of time are discussed. In television broadcasting, program types are included with their dynamics. In television broadcasting, the relationship between time and news bulletins is included. In addition, the publication of the newsletter, its management, and how content producers manage time and processes are emphasized.

Keywords: Television Broadcasting, Time, Television News Program

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	ii
ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR.....	xii
1. GİRİŞ	1
1.1 Problem	1
1.2 Amaç	1
1.3 Önem	2
1.4 Varsayımlar	3
1.5 Sınırlıklar.....	3
1.6 Tanımlar	4
2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1 Giriş.....	6
2.2 Zaman Kavramı.....	7
2.3 Görsel Sanatlar ve Zaman	8
2.4 Filmde Zaman Boyutu.....	9
2.4.1 Nesnel zaman	12
2.4.2 Öznel zaman	13
2.5 Televizyonda Zaman Boyutu	16
2.5.1 Televizyonda çekim ölçekleri	16

2.5.2	Televizyonda kurgu ve görsel efektler.....	18
2.5.3	Televizyonda ses kullanımı	19
2.6	Televizyonda Haber Programları	20
2.6.1	Televizyon haberciliği	23
2.6.2	Televizyon haberciliğinin özellikleri	24
2.7	Televizyon Haberi ve Zaman Kullanımı.....	25
2.8	Haber Üretimi ve Hız	27
2.9	Televizyon Haber Yayıncılığı Yapısı.....	29
3.	ESER METNİ.....	32
3.1	Konu Özeti	32
3.2	Treatman (Akış Metni).....	32
3.3	Film Künyesi ve Bütçe	34
3.4	Çekim Senaryosu Formatı.....	35
3.5	Çekim İş Planı Formatı	60
4.	SONUÇ ve ÖNERİLER	80
	KAYNAKÇA.....	84
	EKLER.....	87
	EK-1: Röportaj Deşifreler.....	87
	EK-2: Beyaz TV Yüksek Lisans Tez Çalışması Çekim İzni	120
	EK-3: Belgesel Film Afiş	121
	ÖZGEÇMİŞ	122

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Film Künyesi ve Bütçe	34
Tablo 2. Çekim Senaryosu Tablosu	35
Tablo 3. Çekim İş Planı Tablosu.....	60

KISALTMALAR

RTÜK	: Radyo Televizyon Üst Kurulu
VTR	: Video Tape Recorder (Programda konuyla ilgili görüntü)
KJ	: Karakter Jeneratörü (Alt yazı)
İHA	: İhlas Haber Ajansı
DHA	: Demirören Haber Ajansı
TV	: Televizyon

1. GİRİŞ

1.1 Problem

Televizyon yayınları genellikle içerik ve teknik biçimler itibarıyla ele alınmaktadır. Bu bakış açısı aynı zamanda çözümlemelerde eksik ve yetersiz sonuçlar ortaya koymaktadır. Televizyon yayıncılığının dinamikleri olarak içerik ve teknik özellikler kadar yapım öncesinden başlamak üzere yayın ve yayın sonrası süreçler ile bu süreçlerde aktif biçimde yer alan tüm aşamaların incelenmesi ile televizyon yayıncılığının unsurları ele alınabilmektedir. Televizyon yayıncılığının en temel unsurlarından olan televizyon programlarının yapım ve yayın aşamalarının temel amacı belli bir zaman diliminde gerçekleştirmektir.

Televizyonu diğer görsel araçlardan ayıran en temel özellik “zaman” kavramıdır. Televizyon yayıncılığı yedi gün, yirmi dört saat ve 365 gün devam etmektedir. Her an yayın yapılması zorunluluğu, hangi tür program yayınlanırsa yayınlansın tüm süreçlerin zamana bağlı gerçekleştirilmesi programların hem nitelik hem de nicelikleri belirlemektedir. Televizyon yayıncılığı diğer dinamikler kadar “zaman yönetimi” için yapılan planlamalardan ve uygulamalardan oluşmaktadır.

Televizyon yayıncılığı için zaman yönetiminin sosyolojik, psikolojik, mesleki bilgi görevli personelin ve teknolojinin organizasyonundaki başarı yayıncılığın başarısını belirlemektedir. Televizyon haber merkezleri ve haber programları, televizyonların amiral gemileri gibi ön planda olan birimleridir. Bu bağlamda televizyon haber bültenlerinin zaman ilişkisi çözülmeden herhangi bir yayıncılık faaliyeti gerçekleştirmek mümkün olmamaktadır.

1.2 Amaç

Televizyon haber bültenlerinin hem teknik hem de içerik olarak yapım, yayın ve yönetiminin gerçekleştirilmesinde zaman yönetimine ilişkin dinamikler belirlenmesi gerekmektedir. Televizyon haber programlarında zaman yönetimi için haber bülteni içerik üreticisi olarak haber merkezi ve muhabirlerden başlayarak haber gündeminde

günün planlaması başlamasına vurgu yapılması gerekmektedir. Haber yayın yönetmeninin zaman yönetimi için hem haber toplantısı hem çekimi hem de kurgusunda zaman yönetiminin nasıl olması gerektiği çalışma konuları arasında yer almaktadır. Aynı zamanda haber bülteninin yayın aşamasında yönetmenin hem teknik ekip ile hem de sunucu ile televizyon kanalının yayın yönetimine uygun biçimde ve zaman diliminde gerçekleştirilmesinde zaman yönetimi uygulamasının örnekleri sergilenmesi gerekmektedir.

Televizyon haber bülteni yayınında belgesel çalışmasıyla ve kuramsal bölüm ile çalışma çeşitli amaçlara ulaşmaya çalışacaktır. Bu amaçlar;

- Haber bülteninde yayınlanacak haberlerin muhabir tarafından hazırlanmasında zaman yönetimi,
- Haberin içeriğine ve yaklaşım biçimine bağlı olarak kameramanın teknik ve içerik tasarımında zaman yönetimi,
- Haber bülteni yönetmeninin rejideki tüm birimlerde haber programının yayın akışına uygun biçimde zaman yönetimi,
- Haber spikerinin, haber bülteni sunumunda televizyon yayın akışına uygun biçimde yönetmen ile uyumlu çalışması için zaman yönetimi,
- Kurgu yönetmeninin haber kurgusunu haber bülteni yayın akışına içerik ve teknik olarak yetiştirilebilmesi için zaman yönetimi biçiminde belirlenmiştir.
- Bu amaçlar hem kuramsal bölümlerde hem de belgesel filmde yanıtlanmaya ve ulaşmaya çalışılmaktadır.

1.3 Önem

Televizyon haber bültenlerinin hazırlanmasında muhabir, haber yayın yönetmeni, haber bülteni yönetmeni, haber spikeri, haber kameramanı ve haber kurgucusu için zaman yönetiminde nasıl sorunlar ile karşılaşmaktadır ortaya konmaya çalışılmaktadır. Haber bültenlerinde karşılaşılan her tür sorunun çözümünde ne tür yöntemler kullanılmaktadır sorusunun yanıtını bulmak, sektör temsilcilerinden alınan yanıtlar ile gerçekleştirileceği için alana katkı sunacaktır. Bu kapsamda hem teknik alanlar hem içerik üreticileri hem de yayın yönetimi açısından bütünlüklü bir bakış ile zaman yönetimini ele almak akademiye katkı sağlayacaktır.

Genellikle bu alanda yapılan çalışmalar içerik açısından ya da teknik açıdan değerlendirilmektedir. Bu çalışma hem içerik hem teknik hem yayın biçimi hem yönetim açısından konuyu ele almanın ötesinde tüm bu süreçleri zaman kavramı ile ilişkilendirmektedir. Aynı zamanda bundan sonra hem haber bültenlerine hem de haber bülteni yayıncılık biçimlerine katkı sağlamaya yönelik bir çalışma olması televizyon yayıncılığına destek sağlayacak olması önemlidir.

1.4 Varsayımlar

- Televizyon yayıncılığında zaman yönetimi programların en önemli temel amaçlardandır.
- Televizyon programcılığında hem içerik olarak hem de teknik olarak zaman yönetimi için özel toplantılar yapılmaktadır.
- Televizyonun kanallarının ekonomik yapısını belirleyen unsur zaman yönetimi ile doğrudan bağlantılıdır.
- Televizyon programlarından haber, zaman kavramının en yoğun olduğu birimdir.
- Televizyon haber programları tam bir zaman yarışı ve hız kavramlarının birlikte ele alındığı birimlerdir.
- Zaman yönetimi haber bültenlerinin içerik ve biçim olarak planlanmasında en önemli basamak olarak ele alınmaktadır.
- Televizyon haber bülteni yayıncılığında rejî yönetiminde zaman yönetimi sorunlara hızlı çözüm bulmayla bağlantılıdır.
- Televizyon haber sunumunda sadece haber metinlerinin aktarılmasında değil aynı zamanda haber sunumunun televizyon yayın akışıyla uyumlu olmasına bağlıdır.
- Televizyon haber kurgusunun içerik ve teknik olarak bültene yetiştirilmesi haber kurgusunu yapan kişinin haber gündemine hâkim olmasıyla doğrudan ilintilidir.
- Televizyon yayın akışının bir bütün olarak uygulanabilmesi için programların zaman yönetimi açısından başarılı olmasına bağlıdır.

1.5 Sınırlıklar

Bu tez çalışmasında televizyon yayıncılığında zaman kavramı ele alınırken zaman kavramının en yoğun ilişkili olduğu televizyon haber bülteni çalışmaya konu edilmektedir.

Beyaz TV kanalındaki haber merkezinin üretim, yayın süreçleri üzerinden bir haftalık haber bülteni çalışmaları ele alınmaktadır. Haftanın tüm günlerinden haber bülteni programının zaman yönetimine ilişkin ortaya çıkan unsurları ortaya konacaktır. Televizyon haber bülteni yayıncılığında; yönetmen, haber spikeri, muhabir, haber kameramanı ve haber kurgu birimleri çalışmada detaylı biçimde zaman yönetimiyle olan ilişkileri ortaya konulmaktadır.

1.6 Tanımlar

Haber: 5N (Ne, Nerede, Nasıl, Niçin, Ne Zaman + 1K (Kim) genel başlığı ile belirtilen özelliklere sahip, insanların merak edecekleri, haberdar olmak isteyecekleri konulara ilişkin metinler.

Televizyon Haber Bülteni: Haber merkezi tarafından yapılmış olan haberlerin, televizyon kanalının yayın politikasına uygun biçimde sıralanmış haliyle programa dönüştürülmesiyle oluşur. Haftanın her günü belli bir yayın saatinde yayınlanır. Diğer saatlerde yayınlanabileceği gibi aynı zamanda “prime time” saatinde Ana Haber Bülteni olarak yayınlanır.

Muhabir: Haber bülteninde yayınlanacak, haber yayın yönetmeninin onayladığı gündeme ilişkin haberleri hazırlayan, seslendiren kişiler.

Yönetmen: Haber merkezi tarafından hazırlanmış olan bülten haberlerinin yayını haber spikeri, rejî ve stüdyo ekibiyle birlikte yayını gerçekleştiren, yayından sorumlu kişi.

Haber Kameramanı : Haber merkezi tarafından belirlenen haberin tüm çekimini gerçekleştiren kişi.

Haber Kurgu: Haber merkezince bültende yer verilecek haberlerin, ses ve görüntü kurgusunu (her tür görsel malzemeyi, grafik, animasyon, gerçek görüntü vb. olmak üzere) gerçekleştiren kişi.

Haber Spikeri: Haber bültenlerinde yer alan haberlerin metinlerini kamerada okuyan, aktaran, haberi sunan, anlatan kişi.

Zaman Yönetimi: Zaman planlaması ve yönetimi gerçekleştirebilmek, süreç yönetimini etkin ve yetkin biçimde uygulayabilme ve sonuçlandırabilmek.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Giriş

Zaman kavramı insanların ve toplumların tarihi ile başlamaktadır. Durkheim'ın zaman kavramının tarihi toplum ile bağlantılı olduğu cümlesi de bu durumu ortaya koymaktadır (Hançerlioğlu, 1986, s. 454). İnsanlık ilk tarihlerden itibaren fiziksel ve felsefe alanlarında zaman kavramının tüm boyutlarını çözmeye çalışmıştır. Zaman hem toplumsal hem de bireysel bağlamda ele alındığında farklı süreçleri kapsamaktadır. Özellikle sanat alanında zaman kavramını ele alan sanatçılar ve ürettiği eserler ile toplumsal boyut ortaya çıkarken aynı zamanda kavramın sürecindeki mekânsal ve hareket bağlamındaki sonuçları ele alınmıştır.

Zaman kavramı meydana geldiği düzlem ile mekânda oluşturduğu harekete karşılık oluşan süreci tanımlamaktadır. Sanat üretim süreçlerindeki temel malzemeler arasında zaman kavramı büyük önem taşımaktadır. Resim gibi fotoğraf gibi görseller dışında zaman kavramının hareketli biçimde elektronik sistemler aracılığıyla gerçekleşen görsel sistem olarak televizyon yayıncılığında yeni bir sistem olduğu kabul edilmektedir. Televizyon yayıncılığı hem içerik hem de teknolojisi itibarıyla, geçmiş, şimdi ve gelecek zamanları kapsamaktadır. Özellikle canlı yayınlar programların hazırlığı; yapım öncesi, yayın aşaması ve yayın sonrası aşamalarıyla zaman kavramının televizyon yayıncılığında en önemli dinamik olduğuna vurgu yapmaktadır.

Televizyon yayıncılığının hangi tür programı olursa olsun, televizyon program türlerinin yayıncılık teknolojileriyle yayınlanırken yaratıcı personel, teknik personel ve idari personeldeki tüm planlamalar zaman yönetimi açısından uygulanmaktadır. Canlı yayınların izlenir hale gelmesi için personel yönetimi hangi aşamada hangi özellikteki çalışanın görev alacağını planlanması zaman kavramıyla doğrudan ilgilidir. Televizyon yayıncılığında canlı yayınlar ve bant yayınlardan oluşan program yayınlanmaktadır. Canlı yayınlar içerik üretimi itibarıyla tümüyle geçmiş zaman performansı ile gerçekleştirilmektedir. Canlı yayın aynı zamanda şimdi zaman uygulaması ile telafisi olmayan bir süreç yönetimini gerektirmektedir. Şimdi zamanın yönetimi için insan

kaynağı olarak geçmiş zaman ve şimdiki zaman tasarımı ve yönetimi için elde edilen donanımlar önemlidir. Bu aşamada canlı yayınlar için hem teknik personelin hem de kamera önü personelin özellikleri uzun yıllar elde edilen deneyimler sonrasında gerçekleştirilmektedir. Bu açıdan bakıldığında zaman kavramı televizyon yayıncılığı ile yeniden tanımlanmış ve yeni formları, uygulamaları ortaya çıkmıştır.

2.2 Zaman Kavramı

Zaman kavramı tam anlamıyla ve tüm boyutlarıyla tanımlamasında kesin bir sonuç elde edilememiştir. Çünkü zamanın boyutları, fiziksel, psikolojik, matematik, sanat, sosyolojik ve diğer bilim alanlarıyla ilişkisi her zaman tartışılmıştır. Şimdiye kadar üzerinde kabul görülen zamanın; tekrarlardan oluşması, dönemsel boyutu, ritim olarak kabul edilen birimler ve hareketi içermesidir (Uğurlu, 2002, s. 2).

Zaman kavramı tüm soyutluğuna rağmen insanın yaşam sürecinde yaşadıkları da zaman kavramına karşılık tanımlanmaya çalışılmaktadır. İnsanın ömründe geçirdiği tüm evreler aslında zamanın tanımını somutlaştırmaya yönelik aşamalar olarak ortaya konmaktadır. İnsan doğmakta, sevmekte, evlenmekte, çocuk sahibi olmakta, yaş almakta ve dünyaya veda etmekte böyle bir dönemselleştirme zamanı ne kadar tanımlamakta bilinmemektedir. Çünkü zamanın soyutluğu aynı zamanda somutlaştırma sorunlarını beraberinde getirmektedir. Zaman kavramı ile ilgili fizik ve felsefe alanında çalışanların farklı yaklaşımları sadece bu alandaki bilim insanlarının yanıtları farklı olmaktadır. J. T. Fraser zaman konusundaki çalışmalarıyla bilinmektedir ve zaman kavramını “bilinen yabancı” (akt.Uğurlu, 2002, s. 2) olarak betimlemektedir.

Zaman kavramının en ilgili olduğu düşünülen bilim dalı olarak fizik biliminde büyük rol oynadığı ve zamanın olgusal boyutu ele alınmaktadır (Elias, 2000, s. 15). İnsan hayatının aşamalarından bağımsız biçimde doğal ve tabiat alanı içindeki fiziksel olay ile olgular bağlamında değerlendirilmektedir. Zaman soyut olması nedeniyle elle tutulur, gözle görülür, deneylere konu olmasıyla ilgili araştırmalardan tam sonuç alınamasa da aslında matematiksel hesaplamalar ve bilimsel alanlarda sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Kant ve Leibniz zamanın reel hayatta karşılığının olmadığını ancak insan ve yaşadıklarının bir sonucu olduğunu ifade ederken bazı bilim insanları da aslında zaman

insan ilişkisinde, insanın zaman düzleminde değil de zamanın insan içinde yaşadığını iddia etmektedir. Bu bakış açısıyla zamanın psikolojik boyutu öne çıkarken insanın hissettiği zamanın niteliğine vurgu yapılmaktadır.

Aristoteles'e göre zaman süreklilik içermekte ve süreçteki hareketin de devamlılığı önem kazanmaktadır (Aristoteles, Augustinnus, ve Heidegger, 1996, s. 16). Zaman kavramı geçmiş ve gelecek süreçlerden oluştuğu için mevcut olmayabileceği ileri sürülürken "an"ı kapsamadığı, geçmişin bittiği ve geleceğin de henüz yaşanmadığı için yaşam için düzlemde yer almadığına vurgu yapılmaktadır.

Zaman kavramını felsefe bilimi açısından değerlendiren Aristoteles, zaman kavramını yaşamın akışı içinde geçmiş ifade eden "önce" ve geleceği, sonrasını ifade eden "sonra" kavramlarının altını çizerken, yaşamın akışında da yine önce ve sonra tanımlarından geçtiğini iddia etmektedir. Geçmiş ve geleceğin aslında ezeli ve ebedi olan bir devinin içinde gerçekleşirken insanın içinde var olan zamanın ise "an" kavramıyla meydana gelmektedir.

Aristoteles, zaman kavramını tüm soyutluğuna rağmen insanın yaşadığı, hissettiği "an" ile oluşan psikolojik, sosyolojik, fiziksel, biyolojik vb. birçok boyut ile oluştuğunu ifade etmektedir. En temel yaklaşımı ve farklı tanımı ile Aristoteles, zamanın tanıtımındaki "an"ı aslında insanın yaşamındaki devinimi sorgularken geçmiş zamanın sonu ile gelecek zamanın başı olan an olarak kavramsallaştırdığı için sonuçta zamanın tek bir şey, zaman olmadığını söylemektedir. Bu bağlamda tek olmayan şey olarak zaman ne geçmiş ne de gelecek an'ı kapsamadığı için önce ve sonraki şeyin devinimi olarak adlandırılabilir (Aristoteles, Augustinnus, ve Heidegger, 1996, s. 17).

2.3 Görsel Sanatlar ve Zaman

Görsel sanatlarla ilgili sanatçılar tarafından üretilen eserlerde zaman kavramı ele alınmış ve sanatçılar zaman kavramının niteliği üzerine düşünceler gerçekleştirilmiştir. Özellikle görsel sanatçılar hangi tür alanda eser üretirse üretsün ele aldıkları nesneleri konumlandırırken ve düşüncelerini aktarırken hem nesneyi uzamda ve nesnenin niteliği ile de zaman boyutunu görselleştirmektedir.

Görsel sanatların en önemli kavramlarından olan estetik, şeylerin ve nesnelerin göze hoş gelir biçimde yerleştirilmesi olarak tanımlanırken kompozisyonun uzam ve zaman boyutu özel olarak ele alınmaktadır. Genel olarak görsel sanatlarda güzelin dış bir duyum ile kazanıldığı aynı zamanda duyular dünyasındaki algının uzamsallık ve zamansallık tekniklerinin kullanımından ortaya çıktığı belirtilmektedir (Timuçin, 2000). Sanatçının yaratımında göze hoş gelecek biçimde nesnelerin ve şeylerin yerleştirilmesinde uzamsal ve zamansal yerleşim için dış dünyadaki algısına bağlı bir tasarım bulunmaktadır.

Zaman kavramı dinin toplumsal bir dinamik haline gelmesiyle birlikte insanın zaman ile ilişkisinde farklılık ortaya çıkmış ve tanrının insan, yaşam için yarattığı zaman ve insanın dışında yaratılmış daha kapsayıcı bir zaman belirtilmeye başlamıştır. Yaratıcı bir iradenin oluşturduğu zaman kavramının yansımaları olan zaman unsurları sanatçılar tarafından gece, gündüz, mevsimler vb. ile eserlerinde kullanılmıştır.

Filmlerin anlatı yapısı zaman olarak bir yerde başlar ve başka bir yere doğru filmsel bir ilerleme gerçekleştirir. Bu değişim zaman kavramında olduğu gibi mekânsal olarak da bir zamanı içerir. Değişim zaman içinde kurulmaktadır ve öykünün akışında belirli zamanlar derinlikli bir bakış ile verilirken öyküde çok önemli olmayan zamanları, saatleri, yılları ise atlanarak verilir. Filmsel zamanda kontrol, sekanslara ayrılan ve aksiyonların seçilen bazı bölümlerinin seyirciyle paylaşılırken bazı bölümlerin ise atlanmasıyla gerçekleştirilir (Lawson, 1994, s. 23). Aksiyonların tüm detayları sahnede yer almamaktadır, yönetmen seyircinin özgün yorumlarına, zihinsel görselleştirmelerine olanak sağlamaktadır.

2.4 Filmde Zaman Boyutu

Zaman ve görüntü ilişkisinde “an”ın zamansal boyutu önem kazanırken görüntünün niteliği ve görüntüyü oluşturan unsurlarının da oluşumu bağlamında filmsel zaman boyutu önem kazanmaktadır. Görme yeteneği ve görüntüyü oluşturan her sanat dallarındaki estetiksel zaman boyutu, şimdiki zaman ile bağlantılıdır (Lotman, 1999, s. 122). Görüntünün nitelik ve nicelik unsurlarının oluşumunun geçmiş veya gelecek zaman ile olmadığı konusundaki Lotman’ın görüşü aynı zamanda D. S. Lihaçov’un tiyatro sanatındaki zaman görüşüyle birlikte değerlendirilmektedir. Lihaçov, tiyatrodaki zamanı anlatırken, seyircinin zamanı ile oyuncunun temsil ettiği kişi ele oyunun zamanı

arasında karşılaştırma yapmaktadır. Tiyatrodaki şimdi zaman, tiyatro seyircisinin seyir eylemi sırasında görülün zamandır. Tiyatro oyunundaki olaylar, oyuncuların temsil ettiği kişiler gösteri sırasında betimlenen dönemlerinden şimdiki zamana getirilmektedir. Tiyatro oyununun zamanı ile seyir eyleminin zamanı birleşerek bir şimdiki zaman oluşturulmaktadır. Bu zaman sanatsal zaman olarak değil, gösteri ve izleme eylemi olgusunun oluşturduğu bir şimdiki zamandır (Lotman, 1999, s. 122).

Sinema ilk yıllarından itibaren kendi anlatı yapısında zaman kavramını kullanmak için çeşitli yöntemler bulmaya çalışırken rüyaları, hatıraları, dolaysız konuşmaları, iç sesleri keşfetmeye çalışmaktadır. Daha sonrası yıllarda metinlerde zaman kullanımıyla gerçek dışı ama gerçeğin de bir o kadar içinde bir anlatımı aktarabilmek için zengin bir tarihe sahiptir.

Zaman kavramının farklı boyutları bulunmaktadır. Fiziksel zaman, doğru bir çizgi üzerinde, tek bir düzlemde ve tek bir ilerleyişi oluşurken tüm aksiyon ve süreçler bu boyutta gerçekleşmektedir. Fiziksel zaman özelliklerinde belli bir hızda ilerleyen ve bu ilerleme sırasında herhangi bir hız değişimi yaşanmayan, yapıda bozulmanın olmadığı, ilerleyişin tek düze, rutin ve öngörülebilir biçimde gerçekleşti ancak geri dönüşün olmadığı halleri ile anlatılmaktadır. Ancak filmsel zamanda yönetmen ve senarist zamanı dramatik yapının gereği olarak istediği gibi fiziksel ve çizgisel zaman ile çizgisel olmayan geçmiş, şimdiki ve gelecek zaman arasında kullanabilmektedir. Filmsel zamanın kullanışlarında dramatik yapıya uygunluk, süreçteki hikâyeye bağlı olarak yoğunluk, yükselen eylemlerde ve doruk noktalarında gerilme, dramatik yapıda süreklilik, hikâyenin benzer süreçlerinde zamandaşlık, geriye dönüş ve dramatik yapıdaki akışta ise psikolojik zaman özellikleri yer almaktadır (Onaran, 1999, s. 19).

Video görüntüsü ile film görüntüsünün kullandığı teknolojiler ve görüntünün oluşmasını sağlayan teknolojiler arasında temel farklar bulunmaktadır. Filmdeki görüntü filmi oluşturan yüzeyde kimyasallar aracılığıyla bir görüntü meydana gelmektedir. Filmdeki görüntüyü elde edebilmek için çekim sonrasında, banyo, baskı gibi aşamalardan geçtikten sonra bir gösterim cihazı aracılığıyla perdede görüntü oluşmaktadır. Elektronik sistemlerde ise görüntü elektrik dalgaları aracılığıyla oluşur ve video görüntüsü kendinden önceki sanat / görüntü dallarından farklı olarak görüntü hareketlidir. Video

sanatçısı hareketli görüntülerden oluşan ortamı ve hareketli görüntüyü meydana getiren ışıklı noktacıkları, pixelleri ve görüntüyü izlenebilir hale getiren ekranın da hareketli ışık yapısını istediği gibi kullanabilmektedir (Kılıç, 1995, s. 71). Hareketli görüntü için Zettl, Bergson'un zaman teorisi ile ilişkisini ortaya koyarken, günlük hayatımızda nasıl zaman ilerliyor ise ekrandaki hareketli görüntüler de kesintisiz biçimde ilerlemektedir ifadelerini kullanmaktadır.

Günlük hayat içinde akıp giden zamanı ve o zamanı kayıt eden kameranın zamanı aynı zaman olmakla birlikte ekranda görüntülenen zaman aynı zaman değildir. Video sanatçısının kameranın kayıt ettiği konuya hiçbir müdahalede bulunmadan, normal akışın, fiziki zamanın çizgisel olarak devam etmesine karışmaksızın yaptığı kayıt şimdiki zamanın kayıdır. Ancak ekranda izlenmeye başlanması aşaması, hareketli ışıkların bir ekran yüzeyinde kesintisiz olarak kayıt edilmiş haliyle izlenmesinde ise öznel bir zaman oluşumu meydana gelmektedir. Hareketli görüntülerin izlenme aşamasında kamera ve konuya hiçbir düzenleme yapılmadığından nesnel zaman devam ederken ekranda izleyicinin izlemesi aşamasında ise öznel zaman söz konusu olmaktadır. İzleyici, izleme eylemi sırasında kendi duygularını, hissetme eylemini etkileyebilmektedir.

Görüntülerin oluşturması sürecindeki zaman ile izleme eylemi aşamasındaki zaman kavramının farklılığı nedeniyle fiziksel zaman ile psikolojik zaman kavramlarının tanımlanması gerekmektedir. Çok uzun ve saatlerce geçtiği düşünülen on dakika bir başka boyutuyla bir dakika gibi geçen ancak saatlerle ifade edilebilmektedir. Bu iki zaman dilimi için söylenen zaman kavramı aynı olmamakta ölçülebilen olarak fiziksel zamanda ki durum ile hissedilen zaman arasındaki boyut aynı değildir. Saat ile ölçülen ve fiziksel olarak, çizgisel devam eden, geri dönüşü olmayan, bir rutin içinde devam eden ve düzeni olan zaman nesnel zamandır. Nesnel zamana karşılık, hissedilen, mekâna ve kişiye göre değişen zamana ise öznel veya psikolojik zaman tanımlaması yapılmaktadır. Psikolojik zaman deneyimleyen kişinin öznel özelliklerinden, konumlarından, duygusal yapısından, sürecin kimlerle yaşandığından hareketle öznel bir zaman sürecidir. Ayrıca insan vücudunun fonksiyonları, organların işleyişleri de bir zamanlama ile kavramsallaştırılmaktadır. Vücudunun nasıl çalıştığı, ne aşamada olduğu, yorgunluk hisleri, kasların işleyişi gibi anlarda ise biyolojik zaman kavramı devreye girmektedir. Yapılan spor çalışmaları, egzersizler, kardiyolojik çalışmaları gibi aksiyonlarda biyolojik

zamanın hangi aşamada ve nasıl olduğu belirlenmektedir. Dayanıklılık olarak da ifade edilen bu aşamalarda her bireyin kendine özgü biyolojik zamanı bulunmaktadır.

2.4.1 Nesnel zaman

Nesnel zaman, ölçümlenebilir, gözlemlenebilir fiziksel bir zamanı kapsamaktadır. Zetl'a göre saat zamanına karşılık gelen bir zaman birimidir (Zetl, 1998, s. 211). Nesnel zaman insanlığın var oluşuyla birlikte, insanın ölçümü, nedenleri ve niçinleri üzerinde uzun çalışmalar yaptığı bir alandır. Yıldızların hareketleri, dünyanın güneş ve ayın etrafında yaptığı hareketleri, evrendeki fiziksel olaylarda meydana gelen değişimlerdeki gözlemler, gece ve gündüz farklılığı, mevsimlerin yıl içindeki değişimi nesnel zamanı oluşturan unsurlardır. Nesnel zamanın ölçümü için kum saati ve mekanik yapılardan oluşan saatler, farklı çalışma prensiplerine sahip takvimler (Miladi, Rumi, Hicri vb.) yapılmıştır.

Nesnel zaman, düzeni bozulmayan bir rutin hareketinden oluşmakta ve saatin ne kadar hızlı hareket ettiğine ilişkin bir çalışma prensibine sahiptir. Nesnel zaman, gözlemlenebilen, psikolojik unsurları içeren bir zaman değildir. Einstein'ın savunduğu zaman kavramı olarak göreceliliğe karşın saatin zaman birimleri aynıdır ve tekrarlanan hareketleri içermektedir. Nesnel zamanın bu kadar fiziksel olması nedeniyle ölçümlenme biçimleri ve kullanılan teknikler de önem kazanırken, nesnel zamanın en doğru biçimde ölçülmesini sağlayan madde sezyum atomu olarak da kullanılan atomik saattir. Atomik saat saniyede 9.192.631.770 kez salınım yapmaktadır (Zetl, 1998)

Zetl "*Nesnel zaman kesinlikle saat zamanıdır*" (Zetl, 1998, s. 211) demektedir. Nesnel zamanın, yıldızların hareketleri, dünyanın güneş etrafındaki dönüşü veya ayın dünyanın etrafındaki dönüşü gibi fiziksel olaylardaki gözlemlenebilir değişikliklerle ölçülebildiğini, gece gündüz değişiminin, yıl içindeki mevsim değişikliklerinin de nesnel zamanı ortaya çıkardığını ifade etmektedir. İnsanoğlu nesnel zamanı ölçebilmek için daha kullanışlı aygıtlar icat etmiştir. Örneğin kum saati ve mekanik bir hareketi olan saatler gibi. Nesnel zaman değişiklikleri, saatin ne kadar hızlı seyahat etmesine dayanmaktadır. Bu da gözlemciye göre göreceli olduğunu söyleyen Einstein'ın teorisine rağmen, saatin tekrarlanan hareketleri düzenli ve aynı şekilde hareket etmektedir. Şimdiye kadar nesnel zamanın en doğru şekilde ölçülmesini sağlayan sezyum atomu kullanılan atomik saattir. Bu atom saniyede 9.192.631.770 kere salınım yapmaktadır (Zetl, 1998, s. 212).

2.4.2 Öznel zaman

Öznel zaman kavramı nesnel zamanın tüm mekanikliği, dakikliği, ölçümlenebilir, rutin ve belli düzen içinde olması özelliklerine karşın psikolojik olarak tanımlanan bir zaman birimidir. Öznel zaman kişiden kişiye, mekâna, ölçülen an bakımından farklılık göstermekte ve nesnel zaman dikkate alınmadan uzun veya kısa olarak tanımlanabilmektedir. Nesnel zaman saat kullanılarak ölçülebilen, günler geceler veya mevsimler binlerce yıldır ölçülebilen ve öngörülebilir bir yapıda iken öznel zaman kavramı ise biraz daha karışık, duygu boyutu ön plana çıkmaktadır.

Öznel zaman kişiye, zamana, mekâna, olaya göre uzun ya da kısa olarak ifade edilebilmektedir. İnsanların kanısına, düşüncesine, söylemine göre tanımlanan öznel zamana ilişkin örnekler yaşamın farklı alanlarında gerçekleştiğinde saat zamanı aynı olmasına rağmen farklı yaklaşımlarla karşılaşılabilmektedir. Kırk dakikalık bir ders başlangıçta çok uzun ve bitmeyecek gibi gelebilir öğrenciye, aynı ders etkileşimli ve ilgi alanlarıyla yapıldığında başka öğrencilere çok kısa gelmektedir. Yine kırk dakikalık dersin uzun geldiği öğrenci aynı zaman dilimini sosyal medya hesaplarında gezinti halinde geçirdiğinde çok kısa gelmekte ve göz açıp kapayıncaya kadar geçtiği dile getirilmektedir. Dışarıdan bakıldığında satranç oyunu çok yavaş ve uzun süren bir oyun iken oynayanlar için sanki zaman çok hızlı biçimde geçmektedir. Öznel zamanın psikolojik tanımlamasıyla satranç oynayanlar için zaman yok denecek kadar hızlıdır. Psikolojik zamanın etkin olduğu ve gözlemlenen hali ile sevilen bir kişi beklerken zaman neredeyse hiç ilerlememektedir ancak sevilen kişi ile zaman geçirmek söz konusu olduğunda vakit çok çabuk geçmekte ve bir anda veda vakti gelmiş gibi hissedilmektedir.

Gündelik hayatı kayıt altına kalan kameranın en çok kayıt ettiği alanlarda spor karşılaşmaları gelmektedir. Nesnel zaman dilimi açısından kamera önünde aksiyona, olaylara herhangi bir etki olmamasına rağmen tek farkla galip durumda olan ya da berabere olan bir maçta verilen 5-6 dakikalık uzatma seyirci açısından bir türlü geçmemektedir. Aynı şekilde mağlup konumdaki takım ve taraftarlar için ise geçen 90 dakika çok hızlı geçmiş gibi ifade edilirken sakatlanan futbolcuların yerde çok kalmaları, rakip takımın futbolcularının zaman kazanmak için yaptıkları hareketler tümüyle öznel zaman açısından farklı algılanmaktadır.

Öznel zaman çevresel ve psikolojik etkenlere bağılı olarak kişiden kişiye, olaydan olaya, mekândan mekâna göre “gibi gelme” kavramıyla algısını nesnel zamandan çok farklı bir niteliğı sahiptir.

Öznel zamanın psikolojik olarak uzun veya kısa “gibi gelme” durumunun nedenleri arasında geçen sürece ilişkin yoğunlaşma özelliğı yer almaktadır. Yapılan gözlemler arasında kişinin yapılan eyleme ve sürecine olan yoğunlaşması ne kadar fazla olursa o zaman kişiye o kadar kısa gelmekteyken karşıt olarak işe olan yoğunlaşma aynı zamanda süreçte hissedilme itibarıyla da o kadar uzun gelmektedir. Bir filmin aksiyonlu, hareketli sahnelerinin hatırlanmasındaki öznel zaman ile gün içinde çok yoğun aktivelerin olduğı bir zaman diliminde de daha uzun bir zaman dilimi tanımlanabilmektedir.

Zamanın öznel veya nesnel olması incelendiğinde yaklaşımın nitelik ve niceliklere göre değışim gösterdiği bu yüzden de kişilerin zaman tanımlamasında eksik alt gruplamalardan, tanımları yaparken kullandığı ölçüm biçimlerinden kaynaklanmaktadır. Her iki kavram arasındaki farklılığı ortaya koyabilmek adına yaklaşımın değışmesi ve öznel ve nesnel zaman kavramlarının temel dinamikleri, oluşum süreçleri, sonuçları ve adlandırılmalarıyla farklı özelliklere sahip olduğunu ortaya koymak gerekmektedir.

Zaman kavramlarının oluşmasında deneyimsel boyut bulunmaktadır ve deneyim sürecin şiddetini belirlemektedir. Paralel biçimde veya artarak biriktirilen, yaşanan, fark edilen, gözlemlenen olaylar kişiye deneyim kazandırmaktadır. İnsanların odağında olan, ilgilendikleri, merak ettikleri, derinleşmek istedikleri konu ve olay örgüleri yoğunluğun şiddetini artırmaktadır.

Üniversite sınavına giren bir öğrencinin sınavda geçirdiğı zaman boş, süreçten bağımsız değildir. Yıllarca istediğı kariyer için üniversite sınavına hazırlanan genç, sınavın niteliğı ve niceliğinin farkında olarak sınav öncesinde tüm aşamalara odaklanmış durumdadır. Buradaki yüksek odaklanma gencin sınav sırasında sorulara tümüyle konsantrasyon sağlamasıyla yüksek şiddetli bir deneyim elde etmesini sağlamaktadır. Final oynayan herhangi bir spor dalında da sporcular uzun sürecek ve fiziksel, psikolojik zorlukları yüksek şiddetli bir deneyime hazır durumdadırlar. Buradaki deneyim şiddeti, kişinin finale veya sınava yüklediğı anlam, kendisi için ne ifade ettiğı ile ilgili iken harcanan enerjiye ve olayın şiddetine çok daha az bağılı konumdadır. Özellikle bireysel sporlarda

sporunun tüm süreci tek başına yürütmesi gerektiğinde ne kadar enerji harcayacağı, fiziksel dayanıklılığı önemlidir ancak bundan daha önemlisi sporunun yüksek odaklanma ile süreci yönetmesidir. Çünkü düşük şiddetli bir odaklanma saatin ve geçen sürenin farkında olmayı sağlamaktadır. Tenis gibi sporlarda oyuncuların 5-6 saat sahada kaldıkları düşünüldüğünde yüksek şiddetli deneyim nedeniyle zamansızlık söz konusudur ve süre ne kadar uzarsa uzasın oyuncu için zaman öznel bir yaklaşım ile sanki kısa bir süreyi ifade etmektedir.

Öznel zaman yaşamdaki canlıları nicel olarak yönlendirebilmektedir. Tüm canlılar nesnel zamanlarına, saat zamanına bakmaksızın doğal yaşamdaki öznel zamana bağlı olarak yaşamlarını sürdürmek yolunda hareketlerini gerçekleştirmektedir. Öznel zamanın bir boyutu olarak biyolojik zaman ile canlılar ne zaman, nasıl hareket edeceklerini bilmektedir. Göçmen kuşlar mevsimin ne olduğu, hava koşullarının nasıl olduğu ile ilgili olarak fiziksel zamana bakmaksızın, göç zamanının geldiğini biyolojik zaman söylediğinde durum ne olursa olsun göç uçuşu başlamaktadır. Bazı bitkilerin mevsimlere, gece gündüze, hava koşullarına dikkat etmeden kendi biyolojik zamanlarıyla çiçek açmaktadırlar. İşe gitmek için hafta içi kavramıyla yatıp kalkan insan, hafta içi belli saatlerde uyanmaya alışır ve hafta sonu uyumak istese bile yine aynı saatte uyanmaktadır. Ancak biyolojik saatlerde düzenli yapılan eylemler, aksiyonlar devam ettiğinde yeni biyolojik zaman vücut tarafından kabul görmektedir.

Televizyon dünyasında zaman kavramına bakıldığında dörtkenarlı çerçevenin tasarımında biyolojik zaman, her ne kadar etkili olsa da seyircinin televizyon programlarındaki iletilere dolaylı tepki verebilmesi bakımından sürece katkıda bulunmaktadır.

Seyirci televizyon yayınlarını izlerken gündelik hayattan kaynaklı olarak yorgun, bitkin, dikkatini toplamakta zorlanıyor ise programın estetik yapısına, dramatik yapıdaki anlatıya tepki verebilmesi ve izleme eylemi sürecinde dinamik bir yapının kurulması mümkün değildir. Televizyon programlarının yayın planlanmasında gündelik hayatın rutinlerinin, geleneksel eylemlerin, alışkanlıkların, biyolojik zamanın etkisine göre yapılmaktadır. Seyirciyi ekran karşısında tutabilmek, kanallar arasında geçiş yaptırmamak, televizyon izleme eyleminin devam edebilmesi için biyolojik alışkanlıklara ve ruh hallerinin böyle bir seyir aktivitesini gerçekleştirebilmesine yönelik planlama gerekmektedir.

Zetl, seyircinin biyolojik zamanıyla ilgili olarak başlangıçta ters gelebilecek tespitlerde bulunmaktadır. Zetl'a göre, seyircinin biyolojik zamanında gece geç saatlerde sakin ve rahat olmalarını önermektedir. Bu aşamada yayınlanan televizyon programlarının ise hareketli, yüksek enerjili, dinamik programlardan oluşması gerekmektedir. Gecenin ilerleyen saatlerinde yüksek enerjili tartışma, talk Show, reality Show gibi programları seyirci izleyebilmektedir. Aynı biçimde sabah seyircinin biyolojik zamanı aktif, enerjik, yaşamın akışında olduğu için düşük enerjili, sakin programları seyretme konusunda daha anlayışlı olmaktadır.

2.5 Televizyonda Zaman Boyutu

Görsel anlatım biçimde zaman kavramının oluşması için sinematografiden ve çekim tekniklerinden yararlanılmaktadır. Özellikle çekim ölçekleri ve görüntünün neden ve niçin yapıldığını etkileyen objektifler zamanı farklı biçimlerde etkilemektedir (Demir, 1994, s. 50).

2.5.1 Televizyonda çekim ölçekleri

Çekim planlamasında içerik ve biçim açısından çekim ölçekleri, objektifler ve kamera türleri önem kazanmaktadır. Çekim ölçekleri ve kullanım alanları coğrafyalar, kültürler arasında farklılık göstermektedir. Farklılıklara rağmen genel olarak; çok uzak çekim, uzak çekim, genel çekim, boy çekim, diz çekim, Amerikan çekim, bel çekim, göğüs çekim, omuz çekim, baş çekim ve ayrıntı çekim olarak ölçekler kullanılmaktadır (Macrae, R., ve Monty, s. 16; Özön, 1972). Çok uzak çekim ile uzak çekimde kayıt edilen alanın tüm önemli unsurları birlikte görülmektedir.

Çekim yapılan alana ilişkin çok fazla bilgi veren bu çekimde daha yapılacak çekimlere referans da verilebilecek biçimde detay bilgi bulunmaktadır. Genel çekimde fazla sayıda ayrıntı bulunmakla birlikte kişiler ve olayın geçtiği mekândaki şey ve nesneler seyirciye aktarılmaktadır. Genel çekim sahneye ilişkin bilgiler verirken sahnede yer alan kişilerin nerede, kiminle, nasıl pozisyon içinde, nasıl aksiyon alabileceğine ilişkin öngöründe bulunabilme olanağı vermektedir. Boy çekim ile başlayan çekimler ise insan vücudunun bölümleri olarak tanımlanırken aksiyonun ve sahnede önemli hareketlerin olduğu, anlamlı ve dramatik yapıya hizmet eden

aksesuarlar içinde kullanılabilir. Detay çekim sahnede yer alan ve öyküye eşlik eden her şey için tercih edilmektedir.

Yönetmen çekimlerinde dramatik yapıya uygun biçimde seyircinin dikkatini çekmek istediği vücuda ait bilgiler isterse boy, diz ve bel çekim ölçeklerini kullanabilir. İnsan vücuduyla ilgili ölçekler genel plana göre daha az detay bilgi içermektedir ancak bu ölçeklerde birden fazla kişi ekranda yer alabilmektedir. Bu ölçeklerde daha çok dramatik anlatıya uygun biçimde öyküdeki kişileri ve nesneleri tanıma ve akıştaki önemleri anlatılmaktadır.

Görsel anlatım biçimlerinde öykünün akışında dramatik yapıya uygun biçimde kişilere ilişkin bilgiler ekranda yer bulması gerektiğinde detay ölçekler olarak adlandırılan baş, omuz, göğüs, yüz, yakın ölçek, çok yakın ölçek vb. ölçekler kullanılmaktadır.

Kamera tarafından kayıt edilen görüntüdeki kişilerin jest mimikleri, duygularını aktırırken kullandıkları yüz anlatımları, tepkileri, psikolojik ruh hallerini bu ölçekler ile aktarılabilmektedir. Öykünün akışına bağlı olarak mekânın, mekândaki özel bir yerin, nesnelerin vurgulanması ve detaylandırılması bu ölçekler aracılığıyla seyirciye aktarılmaktadır ancak ekranda süreleri dramatik yapı bağlamına göre uzun veya kısa olmaktadır.

Televizyonda hangi program türü olursa olsun öykünün ve iletilmek istenen mesajın dinamik biçimde verilmesi için ekran dinamizmi büyük önem taşımaktadır. Ekran dinamizmini ve akış hızını sağlamak için uzun uzun kamera hareketlerinden daha çok hızlı ölçek değişimleri kullanılmaktadır. Uzun kamera hareketleri ekranda uzun süre kaldığı için seyircinin ekran başında kalması sürelerini olumsuz olarak etkilemektedir.

Tüm ölçekler ve kamera hareketleri bir amaç için yapılmaktadır ve her kamera hareketinin nedeni olmak durumundadır. Hareketli nesne, kişi, figürleri takip edebilmek için sağa veya sola çevrinme hareketleri yapılırken, kayma veya dikey yükseliş, dikey alçalış hareketleri de sürpriz, merak edilen durumları aktarmak için

yapılmaktadır. Yukarıda belirtilen kamera hareketlerinin olumsuz yanı çevrinme, dikey ve optik kaydırma hareketleri ise sahnedeki aksiyonu aktarıma ve seyircinin dikkatini çekme konusunda başarılı olduğu durumlar da bulunmaktadır (Demir, 1994, s. 51).

2.5.2 Televizyonda kurgu ve görsel efektler

Televizyon kendi görsel ve işitsel anlatım dilini oluşturmada sinemadan yararlanmışır. Televizyon kendinden önce anlatım dilini oluşturmuş olan sinema kadar fotoğraf, edebiyat, tiyatro gibi başka disiplinlerden de faydalanmıştır. Ancak televizyon sinema ile ortaklık ekran kullanımı, kamera ve objektif tercihi, dramatik dil, öykü vb. konularda farklı ortamlarda, araçlarda olmasına rağmen aynı dili kullanmaktadır. Televizyon sinema için geliştirilmiş olan öykü anlatma içerik ve biçimlerini kendi teknolojisine uyarlayarak, değiştirip dönüştürerek kendi mecrasında uygulamıştır.

Televizyon ve sinemanın gösterim ortamları ve araçlarının farklılığı anlatım dillerindeki benzerlikler kadar farklılıkları da ortaya çıkarmaktadır. Sinema için perdedeki gösterim için kamera ölçek, hareket ve kurgu teknikleri kendine özgü biçimde devam etmektedir. Kamera kullanımında yakın çekimlerin kullanım biçimi, ışığın dramatik anlatıya uygun kullanım türü, kurgudaki tercihler ortamlara göre çeşitlenmektedir. Televizyon için de tek kamera ve çok kamera çekim teknikleri kendine özgü yenilikler, fırsatlar ve yeni olanaklar sağlamaktadır. Çok kameralı canlı yayınlarda yönetmen ve yapımcılar ekran kullanım tercihinde, program akışında, çekim sonrası işlemler yerine yayın aşamasında kurgu biçimlerinde kendine özgü yöntemler kullanmaktadır (Foss, 1992, s. 44).

Televizyon yayıncılığında zaman, mekân ve konu geçişleri için canlı yayınlarda görsel efektler kullanılarak geçiş yapılmaktadır. Zincirleme görsel efekti zaman geçişleri için kullanılırken bir çekim görüntüsü ile başka bir çekim görüntüsü bindirme yöntemi ile geçiş sağlanmaktadır (Sarıoğlu, 1976, s. 37). Zincirleme efekti uygulamada miks geçiş olarak da adlandırılmaktadır ve yumuşak (soft) bir geçiş türüdür. Zincirlemede bir görüntünün son kareleri yavaş yavaş kaybolurken ikinci

görüntünün ilk kareleri yavaş yavaş belirmeye başlamaktadır. Uygulama sırasında ikinci görüntü ilk görüntünün üzerinde belirmeye başlar bu arada ilk görüntü kaybolmaya başladığı için ikinci görüntü güçlü biçimde ekranda görülür. Bu görsel efekt anlatım dili açısından program akışını yavaşlatır ve yumuşatma sağlamaktadır. Zaman, mekân ve konu geçişleri zincirleme ile sağlanırken kurgu aşamasında da gereksiz zaman kayıplarının önüne geçilmekte, program akışına dinamiklik kazandırılmaktadır.

Televizyonda zaman atlaması kesme efekti yanında kararma, açılma, silme gibi farklı görsel efektler ile de gerçekleştirilmektedir. Bu görsel efektlerin kullanıldığı program akışında zaman ileri doğru, geriye doğru değişebilmektedir (Bordwell ve Thompson, 1979, s. 152). Programın öyküsünde veya akışındaki aksiyonlarda hatırlatmalar, geleceğe dönük planlar (az sonra), geçmiş zaman veya gelecek zaman televizyon yapımında kullanılmaktadır.

2.5.3 Televizyonda ses kullanımı

Televizyon programlarının en önemli anlatım öğelerinden biri olan ses, programların atmosferinin oluşmasını, sahne ve sekans geçişlerini sağlama, zaman ve mekân değişimlerini gerçekleştirmek için kullanılmaktadır. Televizyon programlarındaki ses kullanımı ile anlatıya estetik değer kazandırılırken, görüntüye de kimlik katkısı sağlanmaktadır. Sinema ve televizyonda görüntü ile ses birbirini tamamlayan öğelerdir her ne kadar farklı gibi görünse de bütünlüklü bir anlatının parçaları olarak yönetilmektedir.

Televizyon programlarında kullanılan röportajlarda ses ile görüntü arasında bir senkronizasyon, eşleme işlemi gerçekleştirilirken görüntü ve ses için zaman denkliği yapılmaktadır. Ses, programlarda zaman atlama, sahne geçişlerinde, mekânsal değişimlerde etkin bir malzemedir. Televizyon programlarında ve belgesellerde ses ile görüntü her zaman eşzamanlı ve içerikli olmayabilir. Ses ve görüntünün farklılaştırılması anlatıya dinamiklik kazandırdığı gibi program akışında görüntüler geçmiş zamanı veya şimdiki zamanı gösterirken ses ise farklı bir zamana eşlik etmektedir.

Ses programının dramatik anlatı yapısında zaman atlamalarına katkı sağlarken görüntüden önce gelen ses sonraki görüntüyle ilgili içerik bilgisi vermektedir. Görüntüden sonra gelen ses ise görüntünün geçmiş zamanla ilgili olduğu, sesin ise şimdiki zaman sesi olduğu izlenimi vermektedir. Anımsama sesleri ya da gelecek zamana ilişkin sesler de görüntülere eşlik etmektedir.

2.6 Televizyonda Haber Programları

Televizyon haberi, kamuoyunun merak ettiği olayları ses ve görüntü ile destekleyerek seyirciye aktarılmasıdır. Televizyon haberinin diğer yazılı, işitsel medyadan farklı olarak hareketli görüntü ile seyircinin haberi anlamasını kolaylaştıran içerik biçime sahip olması nedeniyle etkinliği söz konusudur. Televizyon haberinde, mesaj daha anlaşılır, algılanabilir, olayların boyutları kavranabilir biçimde seyirciye aktarılmaktadır (Sarica, 2020, s. 48).

Televizyon programları gibi haber programları/bültenleri de toplum içinde çok aktif olmayan kitlelerin, toplumsal olaylardan haberdar olmak ve bilgi edinmek için başvurduğu kaynak konumundadır. Postman’a göre, televizyon “üst-araç” konumunda olarak sadece dünyadaki gelişmeleri öğrenmeyi değil aynı zamanda öğrenme süreçlerindeki bilgiyi de etkileyen bir araç konumundadır (Postman, 2017, s. 101).

Televizyon haber programları, kullandığı malzemelerin insanları etkileme özellikleri itibarıyla görüntü kullanımı, kurgu ve ses unsurlarıyla haberi yeniden üretmektedir. Muhabir ve kameramanın kendilerine özgü bakış açılarıyla ele aldıkları haberler objektiflik kavramı bakımından da yeniden üretim gerçekleştiği için toplumsal etkileri söz konusu olmaktadır. Bu bağlamda televizyon haberciliği toplumsal tepkileri, bakışları ve ilgili alanlarını doğrudan etkilemektedir. Televizyon kanallarının yayın politikaları nasıl olursa olsun, haber bültenlerinde görülen haberler, konular, kişiler toplumsal bakışta genel kabul görmektedir. Yeni medya ortamlarındaki tüm gelişmelere ve etkinliğe rağmen televizyon haber bültenleri bireylerin haber alma kaynağı olarak etkinliğini devam ettirmektedir (Vural, 2006, s. 45).

Haber yapımında kullanılan teknolojiler nedeniyle haber tanımı biçimsel ve içerik açısından geleneksel haber tanımından farklılık göstermektedir. Gazete haberlerinde haberler uzun yer alabilirken, televizyon haberleri kullandığı görsel ve işitsel unsurlar nedeniyle dinamik bir yapıya sahiptir (Işıklar, 2011, s. 49).

Haber, televizyonun diğer programlarından farklı olarak yaşamın kendisini, gerçeği, gündemden oluşmaktadır. Haberin bu temel özelliği televizyonun kendi izlenme sistemi yaklaşımlarına bağlı olarak haber verme niteliğinden başka eğlence, magazin, gösteri gibi unsurları bünyesinde barındırmaktadır. Televizyon haber programları haber verme yanında, haberlerin magazin ve hikâye öğelerini haberin temel özelliklerinden daha fazla yer vermektedir. Televizyonun temel fonksiyonları arasında yer alan haber verme özelliği için bir haberin, olayın ve gündemin bilgisini direkt olarak vermek yerine haberciler tarafından yeniden üretilmiş, yeniden tasarlanmış haber ve bilgilerini içerek yapıya sahiptir (Serarslan, 2001, s. 38)

Televizyon haberciliği yayıncılık teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler sonucunda haber yapım ve yönetimini değiştirip dönüştürmüştür. Televizyon haber programları kullanılan teknolojilerdeki kolaylık ve hızın artmasına neden olmuş ve haberlerin çok kısa sürede hazırlanmasını sağlarken haber bültenlerinin de kısa süren, canlı yayınlanabilen hale getirmiştir (Şener, 2020, s. 121).

Habercinin yaptığı haberi özümsemesi, haberi tüm yönleriyle algılaması, kavramışı ve temel konuyu anlaması gerekmektedir. Haberci haber televizyon kanalı yayın politikalarına bağlı olarak yeniden üretmesi yerine haberin temel dinamiğindeki mesajı esas alması haber etiği açısından büyük önem taşımaktadır. Haberci sadece habere aktaran değil mesleğinde elde ettiği donanımları ölçüsünde birikimini, sezgisini zenginleştirmelidir. Haberin yeniden üretiminde objektif özelliği yanında haberin temel özelliğindeki bilgileri sıralayabilmesi ve seçim yapabilmesi gerekmektedir (Kaptan, 1999, s. 47).

Televizyon haberciliği, diğer habercilik çeşitlerinden farklı özelliklere sahip olduğu için kendi dinamikleri ile televizyonun anlatı biçimine uygun haber yapısını taşımaktadır. Yazılı medyada yer alan haberlerin yazım teknikleri bağlamında uzun

cümleler, uzun bilgiler yer alabilmektedir. Ancak görsel habercilik ile işitsel habercilik özelliklerini birleştirerek kullanan televizyon haberciliğinde zaman planlaması önemlidir. Muhabir, haberin mesajı üzerinde titiz çalışma yaparken haberin süresi üzerinde çalışırken anlam bozukluklarına, gereksiz sözcüklere ve önem hiyerarşindeki uyumsuzluklara titizlikle yaklaşmalıdır. Televizyon haberciliği dinamik bir yapıda olmasının yanında muhabirin anonslarda ve perforelerinde Türkçe dil hâkimiyeti, mesajın eksiksiz biçimde haberde yer almasını muhabir sağlamaktadır.

Televizyon haberciliğinde metin okunmak için değil aktarılacak için yazılmaktadır. Televizyon haber dili konuşma dili özelliklerini içerirken çok teknik kelimeler, uzun cümleler kurulmaması gerekmektedir. Haber tüm mesajlarının eksiksiz biçimde verilebilmesi için günlük konuşma dili kullanılırken, metin türlerinde çeşitlilik göstermektedir. Televizyon haberinde görüntü, ses, yazı malzemelerinde zenginlik ve dengeli kullanım gerekmektedir. Tüm metin muhabir tarafından değil haberdeki röportajlar, perfore, muhabir anonsları dengeli biçimde kullanılmaktadır.

Haberci, televizyon haber metninde dil kullanımında yetenekli olmalı, kısa cümlelerden oluşan metinleri, yazılacak metinleri de görsel ve işitsel unsurları haberin aktarılmasında birlikte tasarlanmaktadır.

Televizyon haberleri çok teknik ve resmi bir dil içermez. Habercinin konuşma dili olarak tanımlanan metin yapısı ile seyirciye aktarması beklenmektedir. Haberin yapım ve üretimindeki zaman baskısı, haber bültenine yetişme, haber bülteninin yayın aşamasındaki zaman baskısı haberin dinamik yapısını öncelikli hale getirmektedir. Bu bağlamda televizyon haberinin dinamik yapısı nedeniyle çok uzun haberler tercih edilmemektedir. Televizyon haber bültenlerinde bir haberin ortalama olarak en fazla 3 dakika olması ve ortalama 100 kelimeden oluşması gerekmektedir.

Televizyon yayıncılığindeki izlenme baskısı seyircinin izleme alışkanlıklarındaki değişimle birleştiğinde televizyon haberinin kısa süren ve dikkati çekecek, ekran başında olmasına sağlayacak biçimde içeriğe sahip olması beklenmektedir. Normal bir haber metni gazete, dergi veya web sayfası gibi yazılı mecralarda yayınlanması

halinde kelimelere kadar yer alabilmektedir. Ancak televizyon haberciliği, teknik yapının baskın olduğu bir süreci içerdii için yazılı haberlere oranla teknik aşamaları kapsamaktadır.

2.6.1 Televizyon haberciliği

Televizyon kendinden öncesi medya ortamlarından olan farklı dinamiklerini habercilik alanında da ortaya koymaktadır. Diğer kitle iletişim araçlarındaki haber içerik biçimlerinden farklı olarak, televizyon haberciliğinde seyircinin ilgisi çekebilmek, odağında haberi tutabilmek için kullandığı malzemeleri daha dikkatli kullanmalı ve yaratıcı teknikler geliştirmelidir.

Televizyon haberciliğinde görüntü ve ses kullanımı arasında uyum, uygunluk ve birbirini destek nitelikte kullanım gerekmektedir. Televizyon haberinde kullanılan görüntü muhabirin anonsları ve dış ses metinleri olarak perforeyi desteklemesi, benzer içerikleri taşıması beklenmektedir. Muhabirin metin ve sunuşlarındaki içeriği uygun görüntüler haber kameramanı tarafından çekimi yapılmakta bazı durumlarda içeriğin de önüne geçerek, görüntüye göre metinler yazılması sağlanmaktadır.

Haber seyircisi, haberin içeriğinin anlaşılmasını kolaylaştıracak görsel malzemeleri metin ile eş zamanlı olarak ekranda görmek istemektedir. Haberde aktarılan mesajlara uygun biçimdeki görüntüler haberin kurgusunda aynı anda ekranda görünmesi seyircinin haberi algılamasını ve takip etmesini sağlamaktadır. Televizyon haberciliğinin en önemli özelliklerinden olan yazı, ses, görüntü malzemeleri kendi içinde uyumlu, birbirini takip ederken akışı destekleyen ve merak duygusunu haberin sonuna kadar eş zamanlı kullanılması televizyon haber seyircisinin izleme eylemine destek olmaktadır.

Televizyon haberciliğinden önceki haber mecralarından olan yazılı haberlerde dün haberdar olunmayan, bilinmeyen konumdaki bilgiler haber olarak değerlendirilmekte idi. Bu bağlamda okuyucular, gazetelerin çıktığı günden sonraki günlerde de gördüklerinde haberleri okumaya devam ediyorlardı. Okuyucu haberin kendisine gelene kadar geçen zaman diliminden etkilenmemekte ve dün bilmediği gelişmeleri,

olayları, konuları haber olarak okumaktadır. Ancak televizyon haber yayıncılığı ile birlikte dün bilinmeyenin ötesinde az önce, bir dakika önce, bir an önce, bir saniye önce gibi kavramlar etrafında gelişmeye başlamaktadır.

Geleneksel yayıncılığın devam ettiği dönemlerde canlı yayınların teknolojiden kaynaklı olarak daha önemli olaylarda, belli zaman aralıklarında gerçekleştirilmesiyle saatler, dakikalar içinde haber akışı söz konusu olmaktadır. Ancak yeni iletişim teknolojilerindeki ve yayıncılık teknolojilerindeki gelişmeler ile “an” öncesinde bilinmeyenler olarak televizyon haber bültenleri oluşturulmaktadır. Özellikle haber kanalları ise adeta her yarım saatte bir bülten ile normal koşullarda dakikalar ile yarışırken sıcak gelişmelerde ise saniyelerle haber aktarımı gerçekleştirilmektedir.

2.6.2 Televizyon haberciliğinin özellikleri

Televizyon bir kitle iletişim aracı olarak geniş halk kitlelerine yayın yapan bir araçtır. Televizyon seyircisi homojen olmayan çok farklı özelliklere sahip seyirciler bulunmaktadır. Eğitim, sosyo-ekonomik düzey, demografik özellikler, kültürel yapı, yerleşim yeri, ilgi alanları vb. nitelikleri ile televizyon izleyicisine program yapabilmek ve potansiyel hedef kitleyi yakalayabilmek oldukça zordur. Bu bağlamda televizyon haberleri bu zorlukların üstesinden gelmek için kendi anlatı yapısını oluşturmuştur.

Televizyon haber metinlerinin yapısı, seyircinin haberi takip etmesini kolaylaştıran nitelikte olması gerekmektedir. Televizyon haber metinleri gündelik konuşma dilini yansıtan, konuşma dilinin dinamiklerini kullanmaktadır. Haber, konuşma diline göre yazılmaktadır ki seyirci haberi algılama, haberin akışını takip edebilme, haberin mesajını kavrayabilme yeteneğini sahip olabilmesi gerekir.

Televizyon haberciliğinin en önemli avantajlarından biri de canlı yayınlar ile haberleri anında aktarabilmesi ve seyirciye hiçbir aracı olmaksızın gösterebilmesidir. Televizyon izleyicisi, ekranlarda canlı olarak gördüğü habere inanması, güvenmesi mümkün olmaktadır. İzleyici haber ne kadar objektif olarak verilmeye çalışılırsa

çalışsın kendisi habere tanıklık etmesiyle kendini muhabir yerine koyabilmektedir ve haberci, kameraman, kurgu tüm aşamalarda kendisi gibi davranmaktadır.

Televizyon haberciliği kendinden önceki haber türlerine göre çok hızlıdır. Yeni iletişim teknolojilerinin televizyon yayıncılığına etkisi ile yayıncılık; istediğin yerden, istediğin zaman ve istediğin araç ile gerçekleştirilebilir ve seyredilebilir olmasıyla hız “an”lık olarak habere dönüşmektedir. Özellikle uydu sistemlerinin yayıncılıkta her televizyon kanalının 24 saat her an kullanabilir hale gelmesiyle haber akışı da her yerden, her zaman olmaya başlamıştır. Cep telefonlarıyla kameralardaki 3G, 4,5 G ve daha üst tekniklerle her an canlı yayın yapması, televizyon haberciliğinin hızını habere büyük katkı sağlayacak boyutta kullanabilmektedir.

Yazılı basın ve internet tabanlı haberciliklerden farklı olarak toplumun eğitim düzeyi farklılıklarını bir dezavantaj olarak değil, görsel ve işitsel unsurları bir arada kullanması ve kurgu kullanım biçimleriyle de herkesin televizyon haber bültenlerini seyretmesini olanaklı kılmaktadır. Okuryazar olsun veya olmasın herkesin haber alma gereksinimi karşılayabilmektedir.

Televizyon haberciliğinin ayırt edici özelliklerinden olan daha fazla dikkat ve yaratıcı teknikler, haberin izlenmesini olumlu anlamda desteklemektedir. Televizyon haberciliği görsel bir dil kullanmaktadır. Görüntülerin haberi anlatmadaki gücü, video görüntüleri dışında grafik başta olmak üzere hareketli animasyonlar vb. görseller haberlerin akıl kadar duygulara hitap etmesini ortaya çıkarmaktadır. Televizyon haberlerinin seyircinin duygularına hitap etmesi nedeniyle haberlerin canlı, dinamik, güçlü ve etkili bir akışa sahip olmasını sağlamaktadır. Televizyon haber kurgusu da haberin dinamik olmasını sağlamak için her tür görsel kullanımı üzerine haberi kurgulamaktadır.

2.7 Televizyon Haberi ve Zaman Kullanımı

Televizyon haberinin toplumsal boyutu gereği haberin oluşturulmasında ve paylaşılmasında habercinin haberin niteliklerine bağlı olarak “seçme” işlemini gerçekleştirebilmesi gerekmektedir. Haberin hangi olgularının kullanılacağı, metin

olarak ve görsel olarak ne tür malzemelerin nasıl ve niçin kullanılacağı konusunda muhabirin ilk aşamada etkinliği söz konusu olsa bile son karar verici televizyon kanallarının haber merkezi yetkililerince sonlandırılmaktadır (Dursun, 2004, s. 43).

Televizyon yayın teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler, televizyon yayıncılığının dinamik yapısını daha çok desteklerken programların yapısını ve tekniğini dönüştürmüştür. Seyircinin dünyada olup bitenlerin televizyon haberleri tarafından aktarıldığı düşünüldüğü için haber bültenlerinin yaşamın gerçeklerini yansıtmada önemli etkisi bulunmaktadır.

Televizyon haber yayıncılığının özellikle canlı yayın araçları ve tekniklerindeki gelişme nedeniyle her an, her yerden bağlantı yapılabilmesiyle haberin en önemli unsuru olan hızı devreye sokmuştur. Meydana gelen bir olayı dakikalar ile ekrana taşıyabilen uydu aracılığıyla canlı yayın araçları veya mobil telefon hatlarıyla yapılan yayınlar televizyonun gerçeği çok kısa sürede aktarması özelliğini ortaya koymaktadır (Ramonet, 2000, s. 30).

Televizyon haberlerinin toplumlara dünya, ülke ve yerelin gündeminden haberdar olmalarını sağlaması özelliği ile insanları harekete geçirebilme özelliği taşımaktadır. Televizyon haberleri toplumsal yaşamın içinde meydana gelen bir gerçeklik olgusunu oluşturmaktadır. Toplumsal yaşamın televizyon etkisi ile gündem belirlenen sürecin bir sonucu olarak televizyon haberlerine yönelim daha fazla olmaktadır. Bu bakımdan televizyon toplumsal, siyasal, sosyal, kültürel boyutu ile yaşamın her alanı ile bir buluşturucu özelliğine sahiptir (Bourdieu, 2015, s. 25).

Televizyonun toplumsal bir ortaklık noktası, buluşturucu olma özelliği kamera ile kayıt, gösterici cihazlar aracılığıyla gösterme, kayıt ve gösterme eyleminin gerçekleştirilmesi ve haberin tüm tartışmalara rağmen objektif özelliği, gerçekliğin aynası gibi bakışlardan oluşmayabilir. Ancak insanın kendisi dışındaki şey ve nesnelerle kurduğu ilişki bakımından televizyon ile kurduğu ilişkinin haber düzleminde ele alınmasından da kaynaklanabilir.

Televizyonun kullandığı görsel ve işitsel anlatım biçimi olarak hareketli görüntünün, insanın daha fazla gerçekliği görmek, duyu organlarıyla hissetmek ve bunları destekleyen öykülerin varlığı insanı çok etkilemektedir. İnsan kendisine bu kadar cazip gelen izleme arzunu tatmin için televizyonu bitmek tükenmek bilmeyen bir hız ve zaman diliminde seyretmek istemektedir. Televizyon anlatısının dinamiklerine uygun biçimde öykülerin anlatılması ilkel dönemlerdeki mitsel görsellerle benzerlikler taşımaktadır. Tüm bu özelliklerden hareketle insan için televizyonun programları karşısında mecbur kalma durumuyla birlikte bir aciz kalma hali söz konusu olurken televizyon iletilerine gereğinden fazla anlam yüklenmektedir (Otan, 2014, s. 40).

2.8 Haber Üretimi ve Hız

Haber merkezi toplantılarında gündemde önemli yer kaplayan ve toplumun merak ettiği/edeceği konuları haber yapma yönünde eğilim vardır. Ancak televizyon haber bültenlerinin her gün yayınlanıyor olması ve her yeni günde yeni haberlerin yapıyor olması göz önüne alındığında haber değeri kavramı öne çıkmaktadır. Hangi haberlerin bültende yer alması gerektiğiyle ilgili kararı kimler, nasıl verecek bu sorunun yanıtı oldukça zordur. Haber yayın yönetmenleri, haber müdürleri, haber şefleri, editörler ve muhabirler haber üretim süreçlerinin karar vericileri olsalar da alanın kendi zorlukları da haber değeri taşıyan konuları belirlemede etkili olmaktadır. Dolayısıyla haber üretimindeki hız kavramı ve haber değeri kavramı birlikte ele alınması gereken süreçleri oluşturmaktadır. Bu iki kavram arasındaki karşılıklı etkileşimde habercinin hızlı biçimde haberleştirilebilecek konuları, aynı gün ekrana taşınabilecek konuları, görsel ve işitsel malzemeye ulaşmadaki kolaylıklar nedeniyle haber değerinden daha çok hız özelliğini öne çıkarmaları yaşanabilmektedir (Şener, 2020, s. 60).

Haberciler, haber yapma nedenleri ne olursa olsun sadece kendilerine özgü biçimde gördükleri ve görmedikleri özel bakış açıları bulunmaktadır. Gördükleri bazı şeylerin de sadece belli alanlarını gördükleri gibi, gördüklerini de belirli bir biçimde görmektedirler. Habercinin gördüğü, belli gördüğü, görmek istediği gibi süreçlerin

sonunda ise tercihlerinden bir haber yapısı ortaya çıkmaktadır. Habercinin neyin, nasıl, niçin tercih edilebileceği konusun haberin ses getiren ve ekranlarda izlenmeye değer olanın ortaya çıkarılmasıdır (Bourdieu, 2015, s. 22). Zaman ile bu kadar yarışılan bir süreçte haberci normal koşullarda arayan, araştıran, ortaya çıkaran süreçler gerçekleşmeden bir anda karşılaşılan durumlarla da haber yapabilmektedir.

Televizyon yayınlarının 24 saat devam etmesi nedeniyle haber yayınlarının da 24 saatlik süreçte bir program türü olarak yayınlanması gerekmektedir. Habercilerin haberin güncel olması, eş zamanlı olması ve hangi tür mecra olursa olsun yayınlanmasındaki zaman ile yarış her zaman var olan bir durumdur. Ancak internet tabanlı yayıncılık sistemlerin haberin sadece 24 saat değil aynı zamanda neredeyse dakikalık güncellikte haber programlarının yayınlanmasını zorunlu kılmaktadır. Geleneksel yayıncılığın egemen olduğu dönemlerde haberin yazılı basın için baskı zamanına, televizyonlar için ana haber bültenine yetişme koşulu her zaman vardı. Haberin güncelliği ilk koşul olmakla birlikte artık baskı saatlerinde zaman çok kısalırken internetin yayıncılığının haberciliği dönüştürmesiyle gerçek zamanlı iletmeye dönüştürmektedir (Juntunen, 2010, s. 169).

Televizyon yayıncılığının gerçeklik duygusuyla ilgili yaklaşımlarının yanında, televizyon haberlerinde bu kadar hızlı bir sürecin işlemini gerçeklik algısında farklılıklar söz konusudur. Televizyon haberciliğinde muhabirin, metinlerin, görüntülerin, seslerin ve genel yayın akışının güvenilir olması aynı zamanda anımsalılık ve olanı olduğu gibi görme hali seyirciyi koşullamaktadır (Postman, 2017, s. 53).

Televizyon haberciliğinin hızını belirleyen geleneksel televizyon yayıncılığından sonra kapitalizmin bilişim ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ile bilişim kapitalizmi olarak adlandırılan yeni bir süreci başlatmaktadır (Connerton, 2014, s. 90). Bilişim kapitalizminin yayıncılık teknolojilerini hızlandırmanın yanında zaman birimi olarak nanosaniye kavramını ortaya çıkarmıştır. Televizyon ve sinema görüntü sürelerini saat, dakika, saniye ve kare üzerinden yürütürken nanosaniye ile yeni bir zaman birimi yayıncılık için önemli hale gelmiştir.

2.9 Televizyon Haber Yayıncılığı Yapısı

Televizyon haberinin üretimi, haberin ekrana verilmesi teknik ve insan kaynağı organizasyonunun bir sonucu olarak yayın ve yönetim süreçlerini içermektedir. Özellikle haber merkezinde başlayan gündem toplantılarıyla haber bülteninde yayınlanıncaya kadar geçen süreç yeni iletişim teknolojilerindeki ve dijitalleşmenin sonucunda haber zaman ilişkisini değiştirmektedir. Televizyondaki yayın döngüsüyle benzer özellikteki 24 saat haber döngüsü habercilerin haber yapma becerisi, teknikleri, davranışları ve alışkanlıklarıyla haber yapımında hızlı ve pratik süreçler ortaya çıkarmaktadır.

Haber üretimi rutin bir akış sürecinde her gün sabah, televizyonun haber merkezinde gündem toplantısı ile hangi haberlerin yapılacağına karar verilmesi ve kimlerin yapacağı organizasyonu başlatmaktadır. Haber üretim sürecinin temel görevlileri muhabir ile haber kameramanıdır. Öncelikli muhabir/haberci habere ilişkin çok boyutlu araştırmaya başlayarak, haber konusunun ilgili bilgilerini toplamaktadır. Daha sonra kameraman ile birlikte bilgiler değerlendirildikten sonra haber konusuna uygun biçimde alanda çekim planlaması yapılmaktadır. Kameraman görsel olarak kendi çekim planlarını yaparken muhabiri de çekim sırasındaki sinematografik alanlarda bilgilendirir.

Kameraman, muhabir ile birlikte nasıl bir anons çekimi yapılacağı, fonda neler olacağı, nasıl bir aksiyon ile muhabirin sunuşlarını yapacağı konusunda ortak karar verirler. Halk röportajlar başta olmak üzere ve konuya ilişkin görsel, işitsel malzemeler toplanırken metin hazırlıkları yapılır. Haber metninde her şey muhabir tarafından söylenmez, ilgili kişi ve uzmanlarla röportajlar, halk röportajları, konunun kendi aksiyonundaki ambiyans seslerinin yanında perfore olarak adlandırılan dış ses ile seslendirilen haber metinleri sesleri oluşturmaktadır.

Haber üretiminde kullanılacak malzemelerin toplanmasının ardından haber merkezine dönen muhabir ve kameraman, toplanan malzemeler bağlamında haberin nasıl bir yapı üzerine kurulacağına karar verir. Bu aşamada muhabir süreci kendisi yürütmeye başlar ve haber metinlerini oluştururken, görüntü seçimini de yapar.

Muhabirin hazırladığı metin bu aşamada veya haber kurgusu bittikten sonra haber merkezi editörleri tarafından bir kontrol sürecinden geçmektedir. Daha sonra muhabir kurgu masasında kendisi yardımcı olabileceği gibi gerekli bilgileri ve yönlendirmeleri yaparak, haber kurgu operatörüne de süreci devredebilir. Ancak bu aşamada muhabir haberin her tür malzemesini; arşiv görüntülere, alt yazı bilgileri, fotoğraflar, konuya ilişkin harita, grafik vb. görselleri hazırlamış olması gerekmektedir. Haber, kurgu masasındaki işlemlerin ardından ortaya çıkmaktadır. Normal koşullarda bir haber en fazla 3 dakika olması gerekirken ortalama süre 90 saniye süresinde olması haber bülteninin dinamik yapısını olumlu etkilemektedir.

Sadece haberin ortaya çıkış sürecinde geçen zaman ve ilgili kişiler; haberci, kameraman, haber editörü, haber kurgu operatörü görevlerini yerine getirirken bundan sonra yayın aşaması ortaya çıkmaktadır. Haberın ekranda yayınlanması aşamasında ise reji ve stüdyo mekânlarındaki görevli personel devreye girmektedir. Yayını gerçekleştiren reji grubunda; haber yönetmeni, bülten editörü, haber spikeri, KJ (alt yazı) operatörü, ses teknisyeni, playout (paket haberleri yayın sırasına göre yayına gönderen), resim seçici, teknik yönetmen vb. pek kişi görev almaktadır (Kars, 2015, s. 144). Haber yayını sırasında ayrıca stüdyoda da görevli kişiler bulunmaktadır. Haber spikeri, haber kameramanları, ışık teknisyenleri vb. kişiler de stüdyo aşamasında yayına destek vermektedir.

Televizyon haber yayıncılığında stüdyo ve reji arasındaki tüm ekibin birbiriyle uyumlu olması, yönetmenin önderliğinde yayın akışına bağlı kalarak her bir saniyenin gereğini yerine getirmesi gerekmektedir. Televizyon yayınlarında haber bültenleri ana akım kanallar için söz konusu olurken tematik haber kanallarında ise 24 saat onlarca haber bülteni yayınlanması anlamına gelmektedir. Ayrıca ani gelişen olaylar nedeniyle canlı yayınlar da düşünüldüğünde haber yayıncılığı saniyelerin çok büyük önem kazandığı televizyon yayınlarıdır. Yangın, deprem, kaza, siyasi bir gelişme, seçimler, salgın vb. doğal afetlerde günlerce, haftalarca haber yayınları yapılmaktadır. Tüm bu canlı yayınlar haber ekipleri tarafından yedi gün 24 saat esasına göre gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda haberciler için mesai saati kavramı söz konusu değildir ve her an yayında olmaya hazır olmaları gerekir.

Televizyon kanallarının bazı birimleri yayın akışlarına, program saatlerine, işlerin yoğunluğuna ve sektör dinamiklerine bağlı olarak yoğun ve daha az yoğun olunan günler, saatler olabilir. Ancak haber merkezleri için böyle bir ihtimal söz konusu değildir ve en rahat olabilecek bir zaman diliminde bir anda sıcak bir gelişme ile yayın akışı değişebilmektedir. Bu bağlamda haber merkezleri gün ve saatlere bağlı olmaksızın her zaman yeterli muhabir, kameraman, kurgu operatörü gibi birimlerde yeterli çalışan bulunması gerekir.

3. ESER METNİ

Televizyon yayınlarında zaman kavramının ele alındığı belgesel çalışmasında ve kuramsal metinde, genel yaşam akışında zamanın anlamı ele alınmaktadır. Zaman kavramının uzamsal ve mekânsal yapısından hareketle meydana gelen devinimle birlikte insan zaman ilişkisi üzerinde durulmaktadır.

Belgesel filmde ise zaman kavramı televizyon yayıncılığı açısından ele alınırken televizyon yayıncılığında en önemli alan olarak canlı yayınlar seçilmiştir. Canlı yayın bağlamında ise yedi gün yirmi dört saat 365 gün yayınlanan haber programları örneklemini oluşturmaktadır. Bir haber bülteninin zaman ile ilişkisi derinlemesine görüşmeler ve yayın akışının gerekleri üzerinden bir çalışma yapılmıştır.

3.1 Konu Özeti

Televizyon yayıncılığında zaman kavramı ve haber bülteni örneği çalışmasında, televizyon yayıncılığının en önemli özelliği zaman kavramının dinamikliğidir. Televizyon uzamsal ve mekânsal olarak zaman kavramından yayıncılık aşamalarının her “an”ında etkilenmektedir. Haber programları başlığında ise ana haber bülteni zaman ile koşut bir süreç içinde üretilmekte ve yayınlanmaktadır.

Haber bülteni için üretilmekte olan haberlerin gündem ile belirlenmesinin ardından her birim kendi içinde haber bülteninde yer alacak tüm haberleri yetiştirmeye çalışmaktadır. Bu hummalı çalışma psikolojik, teknolojik, haberci ve televizyoncu bakışı ile tüm süreçler ortaya konmaya çalışılmaktadır.

3.2 Treatman (Akış Metni)

Belgesel Film çalışmasında, haber bülteninde işlevleri itibarıyla önemli aşamaları temsilen haber bülteni yönetmeni, haber spikeri, muhabir, haber kameramanı ve haber kurgucusu yer almaktadır.

Zamanın İzinde adlı belgesel çalışmada, haber yönetmeni hangi birimlerle nasıl bir iletişim içinde ve süreci nasıl yönettiğini anlatmaktadır. Haber yönetmeni rejî grubundaki,

resim masası, KJ, playout, ses masası, haber spikeri, bülten editörü gibi birim ve kişileri bir bülten sürecinde hem dinamik bir iş akışı hem de doğru iletişim kurmanın yöntemlerini anlatmaktadır.

Haber spikeri, haber merkezinin hazırladığı haberleri bülten öncesinde sıralamasıyla birlikte nasıl bir sunum yapılması gerektiği hem duygu bağlamında hem de haber aktarımında gündem genel karakterinin çalışmasında gerçekleştirilen toplantıları ortaya koymaktadır. Haber spikeri sadece haber okuyan kişi olarak değil aynı zamanda haberin aktarılması, sunumu sırasında faaliyetleri anlatırken aynı zamanda tüm ekip ile gerçekleştirdiği özel iletişimin de ipuçlarını vermektedir.

Televizyona erken saatlerde gelen Muhabir her an gündemi takip etmekte ve haber toplantısı için nasıl haber önerebileceği konusunda çalışmalarını anlatmaktadır. Muhabir olarak haberin nasıl dikkat çekici olması gerektiğine ilişkin yöntemleri aktarırken aynı zamanda gün içinde birden fazla haberi bültene yetiştirebilmek için hem metin hem de kurgu açısından nasıl bir zaman ile yarış yaşadığını gözler önüne sermektedir.

Haber kameramanı ile muhabir haberi birlikte yazmaktadır. Muhabir nasıl haberi metinsel açıdan tasarlırsa kameraman da haberi görsel açıdan oluşturmaktadır. Haber kameramanı haberin televizyon ekranında görsel zenginlik, sinematografi açısından ve haberin metinsel uyumu konularında zamanı kullanma biçimlerini aktarmaktadır. Haber kameramanı alana ilk ulaştığı andan itibaren nasıl bir zamanı verimli kullanma ve önceden tasarım ile gelecek zaman tasarımı yaptığını somut örneklerle açıklamaktadır.

Haber kameramanı tarafından çekimi yapılan, muhabir tarafından tasarlanan, metni yazılan haber, kurgu sürecinde bülten içinde yer alabilecek biçimde belli bir süre içinde tamamlanmaktadır. Haber kurgusu yapabilmek için gerekli özelliklerden başlayarak haberin olmazsa olmaz özelliklerinin hem içerik hem de biçimsel açıdan televizyon kanalının haber politikalarına uygun biçimde tamamlanması gerekmektedir. Haber kurgu sürecinde kurgu operatörünün günde hâkim olmasının yanında teknoloji kullanımını uzman düzeyinde yönetebilmesi için geçmiş zaman ve an'ı kontrol edebilme ve sorunlarla başa çıkabilme yöntemleri belgeselde yer almaktadır.

3.3 Film Künyesi ve Bütçe

Tablo 1. Film Künyesi ve Bütçe

FİLM KÜNYESİ VE BÜTÇE	
ÜRÜN	Belgesel Film
FİLM ADI	Zamanın İzinde
SÜRE	27 Dakika
FORMAT	HD
TARİH	10/08/2023
BÜTÇE ÖZETİ	
EKİP	2.500
HAZIRLIK/ARAŞTIRMA	1.800
TEKNİK VE HAM MALZEME	1.500
YEMEK/KONAKLAMA/NAKLİYE	2.500
SİGORTA VE VERGİLER	1.500
ARA TOPLAM	9.800
BEKLENMEYEN GİDERLER (% 2)	196
ARA TOPLAM	9.996
TOPLAM	9.996
KDV (% 18)	1.979
GENEL TOPLAM	12.975
NOTLAR	

3.4 Çekim Senaryosu Formatı

Tablo 2. Çekim Tablosu

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
1	Siyah ekran			3	Haber dediğimiz zaman “zaman” çok önemli...	Sesli		Neşat Şen
1	Siyah ekran			3	Spiker aslında son editörüdür. Son üretici gibi...	Sesli		Dinç Tunçer
1	Siyah ekran			3	Neden televizyon eşittir zaman?	Sesli		Serkan Dündaroğlu
2	1	Reji	Genel Plan Detay Plan Yan Plan	25	Zaman işte akış belli zamanda girmek, belli zamanda bitirmek, Zaman bir şeyleri yetiştirmek için o zamana ihtiyacınız var zaman işte. Sayıyoruz, 10 9 8 yayına giriyoruz. Zaman bitirirken bitirmemiz lazım, hadi son 5 saniye son 4 saniye veda et, bunların hepsi zaman.	Sesli	Sabit	Serkan Dündaroğlu / Reji Personelleri

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DIALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
3	1	Stüdyo	Genel plan Yakın Plan Detay Plan	20	Mesleğe ilk başladığımız günlerde egzersizler filan yapıyorduk, eee biz ağız tembelliği deriz buna. Ağız tembelliğimizi atabilmek için kelimeler biraz daha kolay ağzımızdan çıksın diye mantık da şu mantık...	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer / Stüdyo Personelleri
3	2	Stüdyo	Yakın plan	15	Bir sporcunun ayağına ağırlıklar bağlayıp zıplaması daha sonra o ağırlıkları çıkarttığında...	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer
3	3	Stüdyo	Genel plan	20	Ne kadar kolay zıpladığını hissetmesi aynı mantık yani, ağızınıza bir engel koyuyorsunuz. O engelle konuşmaya çalışıyorsunuz, o engeli çıkarttığınızda bülbüller gibi şakıyorsunuz.	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
4	1	Haber Merkezi	Genel plan	20	Saat dokuzda bizim mesai saatimiz başlıyor ama onun öncesinde de hazırlıklarımız oluyor işte.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danişment
4	2	Haber Merkezi	Genel Plan Detay Plan	25	Gelmeden önce telefonda gazetelere bakıyorsunuz. Manşetlerde neler düşmüş. Çünkü buraya geldiğinizde sadece 1 saat süreniz var, dokuzda gelip onda toplantı oluyor ya da haber önerimi oluyor bunu yapmanız için daha önceden hazırlıklara başlamanız gerekiyor. Çünkü bir sürü gazete var. Bir sürü kaynak var. Onları değerlendirmeniz gerekiyor.		Sabit	Büşra Nur Danişment/ Haber Merkezi Personelleri

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DIALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
5	1	Haber Merkezi Araç İçi Dış Mekan	Genel plan Detay Plan	25	Yola çıktığımız zaman aslında zaten onu kurgulayarak gidiyoruz. Anonsları hani arkadaşım bunlar bunlar oldu, dediği zaman ben artık zaten yönlendirmeye başlıyorum, kendi kafamda. Bu kurgucu da bunu bağlayabilmeli. Aslında bir zincirleme bir şekilde gidiyoruz. İlk indiğimiz zaman. Çalışma saatleriyle alakalı olduğu için mekânlar, orda çalışan garsonlar var. İşte dondurmacısı, dönercisi vesaire. Hani bunlardan bol bol detay görüntü toplayarak, anonsları da olabildiğince onları arka plana alarak planlayıp bu şekilde bu doğrultuda ilerliyoruz.	Sesli	Sabit	Kadir Demir / Büşra Nur Danişment
SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DIALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
6	1	Kurgu odası	Genel Plan Detay Plan	30	O zaman reklamlar bana çok fazla ilham kaynağı oluyor. Müzik aynı keza mesela bir iş yapınca, o işin duygusu nedir, Dram mıdır, duygusal mıdır? Slow mudur aksiyon mudur? Eee yapmak istediğim iş neyse ya da görüntüleri neyse Onları zihnimde canlandırıyorum. Bir kurgu oluşturuyorum. Ondan sonra onu ufak ufak dijitale dökmeye başlıyorum.	Sesli	Sabit	Neşat Şen

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
7	1	Reji	Genel plan Detay Plan Yan Plan	25	Reji hazırlığı tabii ki. Burada önemli olan, Eee şimdi habercilikte biraz zamanla da yarışılıyor. Baktığınız zaman reji hazırlığında özellikle eee şimdi birimleri tek tek söylemek gerekirse; Kam. Spikerler prompter'a geliyor. Bunların hepsinin kontrol edilmesi. Kelime kelime yanlış var mı? Eksik var mı cümle eee bozukluk var mı? Bunların kontrol edilmesi gerekiyor. Çünkü siz o haberi verirken sunarken Eee son dakika. Veya ülkede veya dünyada birçok gelişme oluyor.	Sesli	Sabit	Serkan Dünderoğlu / Reji Personelleri
SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
8	1	Kurgu odası	Genel plan Detay Plan	30	Haberin bir sürü içeriği var. Siyasi olabilir. Ekonomi olabilir. Sanatsal ya da futbolla alakalı. Sporla alakalı olabilir. Şimdi bu konularla alakalı hepsine biraz vakıf olmak gerekiyor. Yani siyasi kişilerin isimlerini, ya da sanatsal, ya da spor camiasında olan kişilerin, Kim olduğunu bilmek gerekiyor. Çünkü haber dediğimiz zaman zaman çok önemli. Hızlı bir şekilde yapabilmek gerekiyor. Şu bu bir zaman kaybı.	Sesli	Sabit	Neşat Şen

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
15	1	Haber Merkezi	Genel Plan Yakın Plan Detay Plan	30	Bütün düşen haberlerde bizim görüntülü haber için uygun değil. Diyelim ki eee daire fiyatları Eee emlak fiyatları işte burada uçan daireler. Bununla ilgili ilk başta bir araştırma yapmak gerekiyor. Neydi ne kadar oldu? İşte belirli ilan sayfaları var. Oralardan geçmiş gelecek bütün ilanlarına bakıp, ondan sonra aslında haber önermek daha doğru.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danişment/ Haber Merkezi Personelleri
SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
16	1	Reji	Genel plan Detay Plan Yan Plan	25	Eee haberlerini sunarken, birdenbire son dakika bir haber geliyor. İşte Kam. Spikere hazır olması lazım. Spikerin eee haberi bilmesi gerekiyor, gelişmenin ne olduğunu bilmeli. İşte o sırada gelen VTR'nin kontrolüne o anda siz yetişemiyorsunuz. Eee, tamamen eee'ye güvenmeniz gerekiyor mutfakta. O zaman kavramı aslında en önemli olan eee birimlerden bir tanesidir.	Genel	Sabit	Serkan Dünderoğlu / Reji Personelleri

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
17	1	Haber Merkezi Araç İçi Dış Mekân	Sesli	30	Haber belli olur, muhabirimle birlikte biz buradan çıkıp arabaya bineriz. Aslında orada bizim haberimiz başlar, çünkü muhabirim bir yandan çalışmaya başlıyor, anonsları yazmaya başlıyor. Ben o anonslara göre kafamda oraya gidene kadar belli açılar belirliyorum. Oraya gittiğimizde karşılaşacağımız durumlar da aslında önemli, çünkü asıl tepkiyi o görüyor. Ben kameram omzumda bir köşede bekliyorum, çoğunlukla öyle oluyor çünkü.	Genel	Sabit	Kadir Demir / Büşra Nur Danişment
SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
18	1	Stüdyo	Genel plan	40	Eee, spikerlerin çok güzel bir görevi vardır. Spiker aslında eee son editörüdür, ya son üretici gibi. Aklınızdaki şu durum olur: bunu biz bu haberi verelim, eee ama şöyle bir hissiyat yarasın izleyende. O hissiyatı yaratabilmek için eee orayı harlamaktır. Son editörün görevi aslında orayı harlarsınız ki eee üzecek miyiz, gerçekten üzelim, sevindirecek miyiz, gerçekten sevindirelim, tüyler diken diken olacak. Bakın, benim de tüylerim diken diken. Kendinizden örnek verirsiniz, çünkü onu sunarken hissedersiniz, hakikaten hissedersiniz.	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer

					Ekrandan karşı tarafa o duyguyu geçirebilerseniz, o gün gidip yastığa başınızı rahat rahat koyabilirsiniz. Çünkü doğru düzgün işinizi yapmışsınız demektir.			
19	2	Stüdyo	Yakın plan	15	Bir de çok daha kötü şeyler olabilir. Yani teknik aksaklıklar meydana gelebilir.	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer
20	3	Stüdyo	Genel plan Yakın Plan Detay Plan	10	Yine siz sahnedesiniz, yine siz ekranın önündesiniz ve seyirci sizi bilir. Bana ne der...	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer / Stüdyo Personelleri
21	4	Stüdyo	Yakın plan	20	Bana ne der, oradaki çalışmayan bilgisayardan? Bana ne der, içerde rejide çalışan arkadaşımın eee o anlık hatasından veya o an için bir anlık dalgınlığından? Yani onu ilgilendirmez, çünkü bilmez, onu izleyici.	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer
22	5	Stüdyo	Genel plan	15	Sadece sizi görür, sizi bilir. Eğer siz tıklamaya tıklamaya, aksırmaya tıksırmaya, eee ıı iii...	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer
23	6	Stüdyo	Yakın plan	10	Yapmaya başlarsanız hiç acımaz değiştirir.	Sesli		Dinç Tunçer

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
24	1	Reji	Genel plan	25	Haber hazır olmayabiliyor eee kam spikerinde. Daha önce hazırlanmış olan anonsu kısa kalmış olabiliyor. O zaman hemen kulağına diyorsun ki, uzatman lazım eee, bana bir 20 saniye daha lazım.	Sesli	Sabit	Serkan Dünderoğlu
SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
25	1	Haber Merkezi	Genel plan	15	Son zamanlarda gitmiş olduğumuz bir yangın haberi, Bir avm'nin	Sesli	Sabit	Kadir Demir
26	2	Haber Merkezi	Yakın plan	15	Çatısında yangın çıkmıştı. O anda, mesela biz trafikteydik ve o trafik vardı. Arabadan indik ve koşarak yangının olduğu yere doğru ilerledik.	Sesli	Sabit	Kadir Demir
27	3	Haber Merkezi	Genel plan	25	Ve o sırada da biz kayda girmiştik. Zaten muhabir koşarak anlatmaya başladı. Oraya kadar gittik. Mesela ben orda kayda girmeyip, alana gittiğimiz zaman ayarlamayı yapsaydım, örneğin yere birisi oturmuş ellerini açmış, feryat figan bir yakını varmış içerde, onu çekemeyecektim..	Sesli	Sabit	Kadir Demir

28	4	Haber Merkezi	Yakın plan	5	Hani bu aslında, önemli olan.	Sesli	Sabit	Kadir Demir
SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİOLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
29	1	Kurgu odası	Genel plan	40	Tekniksel anlamda da sıkıntılar yaşayabiliyoruz. Harddisk bozulabiliyor, ekran kartıyla alakalı sorunlar olabiliyor ve bilgisayar donabiliyor. Daha baştan başlatmamız gerekiyor, başlatıyoruz ve bu sefer yaptığımız yere kadar gelip o projeyi kaydedebilmiş miyiz, kaydedememiş miyiz kontrol etmemiz gerekiyor. Kaydemediyecek bir daha baştan yapmamız gerekiyor. Kendimizi o kriz yöntemini nasıl yönlendireceğimizi planlamamız ve sahneler içinde uygulamaya dökmek gerekiyor. Bu bazen zaman içinde kendini geliştirmek ve tecrübe etmekle olanak sağlanabilir. Ancak bazılarında bu soğukkanlılık doğuştan geliyor, gerçekten çok soğukkanlılar.	Sesli	Sabit	Neşat Şen

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
30	1	Haber Merkezi	Yakın plan	35	Bir habere gitmiştim; iş evet, iş tatilleriyle ilgiliydi. Ben de işte gittim ve kaç saat çalışıyorsunuz, neler yapıyorsunuz, nerede çalışıyorsunuz diye insanlara sokaktaki vatandaşlara röportaj yaptım. Ve orada ne yapmam gerekiyordu? Düz bir anons çekmek 1 sokağın başında olmaz. Kendi eee perspektifinde bakış açınızla o olayı farklılaştırmanız gerekiyor. Ne yapmanız gerekiyor? Mesela mizansen oyun, oyunlarla birlikte elinize bir bez alırsınız. İşçi gibi çalışabilirsiniz.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danışment
31	2	Haber Merkezi	Yakın plan	25	Arkada bir abla; hem işini görüyordu, işte yufka açıyordu, gözleme yapıyordu. N'aptım, hemen onu arkasına aldım, sonra önüne geçtim. Bir anons çektim, çünkü arkada hep bir hareketlilik, o konuyla bağlantılı.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danışment
32	3	Haber Merkezi	Yakın plan	15	Her zaman seyirci seni o olayın içinde görmek ister. Kendini oradaymış gibi görmek ister.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danışment

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
33	1	Stüdyo	Gelen plan	15	Konuğunuzla konuşurken eee, sorduğunuz sorunun karşı tarafta nasıl etki bıraktığını anlayamıyorsunuz. Çünkü bir soruyu sorarken eee...	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer
34	2	Stüdyo	Yakın plan	10	Onu dinlemekten ziyade 2. Soruya yöneliyorsunuz. O sırada siz eğer...	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer
35	3	Stüdyo	Gelen plan	15	Konuğunuzla konuşurken eee, sorduğunuz sorunun karşı tarafta nasıl etki bıraktığını anlayamıyorsunuz. Çünkü bir soruyu sorarken eee...	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer
36	4	Stüdyo	Yakın plan	15	Kamera görüntülediysen kötü bir görüntü, bunu yapmamayım diyorum mesela.	Sesli		Dinç Tunçer
SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
37	1	Haber Merkezi	Yakın plan	20	Muhabir hareketini yaptığı anda, kameramanın da muhabiri takip etmesi gerekiyor. Aslında 180 derece açıyla. İşte ben geri plana düşmemem gerekiyor, ya da seyirciye sırtımı göstermemem gerekiyor. Her zaman seyirci yüzü görmek ister, sırt görmek istemez.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danışment

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DIALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
38	1	Haber Merkezi	Genel plan	25	İlk günden bugüne kadar kaç tane habere gitmişsem, hepsini tek tek hem not ettim hem de görüntüleriyle arşivledim. Bunları her zaman izlerim, boşta kaldığım her zaman izlerim. Çünkü çekmiş olduğumuz 1000 tane haber varsa belki 250 tanesi hep aynı haberler.	Sesli	Sabit	Kadir Demir
39	2	Haber Merkezi	Yakın plan	25	Örnek veriyorum, bir enflasyon haberi. Her ay düzenli olarak açıklanan bir şey ve her ay biz buna bir şey katmak zorundayız. Aslında, hani bir önceki ay ile aynı anonsları veya aynı görüntüleri, aynı açılar verirse bunun bir önemi kalmıyor.	Sesli	Sabit	Kadir Demir
SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DIALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
40	1	Kurgu odası	Genel plan	30	Zaman çok önemli olduğu için, hani kurgucu tarafından da baktığımız zaman, o görüntünün verilmiş olması işin daha hızlı bitmesini sağlıyor. Haber bültenle yoğun oluyor, ekstra yeni haberler hep medyaya düşüyor. Hep bülten değişiyor, hep bir koşturmaca halinde. Hani zamanın nasıl geçtiğini bilmiyoruz açıkçası.	Sesli	Sabit	Neşat Şen

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
41	1	Haber Merkezi	Genel plan	10	Son zamanlarda gitmiş olduğumuz bir haberde. Eee zamanımız kısıtlıydı.	Sesli	Sabit	Kadir Demir
42	2	Haber Merkezi	Yakın plan	15	Biz o kısacık bir sürede ve tek de değiliz o an. Farklı farklı kanallardan gelen, muhabir ve kameramanlar da var.	Sesli	Sabit	Kadir Demir
43	3	Haber Merkezi	Genel plan	35	O sürede bizim onu çekmemiz gerekiyordu. İşte arkadaşım o anki o aksiyonla arkasını döndü, ileri gitti, yaklaşmaya çalıştı ve ben bir tık daha ona göre yavaş kaldım. Onla beraber dönmedim işte burada. Dikkat edilmesi gereken şey, zamanı çok iyi bir şekilde değerlendirmek. O zaman da işte hazır. Hani bir şeyin zamanı vardı, o anı yakalamak aslında önemli olan.	Sesli	Sabit	Kadir Demir

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
44	1	Haber Merkezi	Genel Plan Detay Plan	35	Ekip arkadaşlarınızla konuşarak ne yapabileceğinizi, nasıl bir hareket yapabileceğinizi, hangi açıdan çekeceğinizi ve nereye gitmenin daha iyi görüneceğini belirleyebilirsiniz. Ayrıca, oranın uygun olup olmadığını sormak da önemlidir. Ekip arkadaşlarınızla iletişim halinde olmak çok önemlidir, çünkü aranızdaki ilişki bir haberi iyi hale getiren şeydir.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danişment/ Haber Merkezi Personelleri
SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
45	1	Stüdyo	Genel plan	15	Yaşanacak olan şeyleri bilmiyoruz Yaşanıyor haber olarak önümüze geliyor. Veya muhabirimiz bize getiriyor haberi bakıyoruz. Bunu nasıl yansıtabiliriz. Yani yogurdu.	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer
46	2	Stüdyo	Yakın plan	15	Nasıl üfleyeceğimize sadece karar veriyoruz. Aslında bütün haber merkezlerine bu şekilde geliyor. Haberler biliyorsunuz ama eee Şunu da biliyoruz ki...	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer
47	3	Stüdyo	Genel plan	20	Bunu nasıl işlersek acaba, bir adım daha diğer kanallardan daha iyi anlatabiliriz. Bir adım daha o reyting pastasından biraz daha kapabiliriz mantığıyla aslında düşünüyoruz.	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
48	1	Haber Merkezi	Genel plan	5	Neler sorduğunuzu iyi dinlemeniz gerekiyor.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danişment
49	2	Haber Merkezi	Yakın plan	5	Ya da verilen cevapları iyi dinlemeniz gerekiyor ki,	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danişment
50	3	Haber Merkezi	Genel plan	5	Haberi siz arabada kanalla dönerken şekillendirin.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danişment
51	4	Haber Merkezi	Yakın plan	15	İlk başta arabanın içinde işte bunları, bunları söylemişti bu haberin üzerinden gidebilirim. Bu konunun üzerinden gidebilirim diye yapmak, daha iyi olacaktır.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danişment

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
52	1	Stüdyo	Genel plan	20	Zaman olarak da aslında beni kısıtlayan veya beni rahatlatan yönetmen oluyor. Diyelim ki Eee haberler beklediğimizden biraz daha uzun sürdü. Ben işte o habere bir 30 saniye, Bu habere bir 15 saniye minik minik yorumlar yaptım, diyelim.	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer
53	2	Stüdyo	Yakın plan	20	O gün girmek istediyssek bir sarkma oluyor. En basit örneği kapanış esnasında çok uzun tutma. Dinç kapanışı hemen kapat. Fazla vaktimiz yok diyor. Beni kısıtlıyor diyor ki, ben de diyorum ki işte uzun uzun, işte şöyle oldu böyle oldu. Gün içerisinde şöyle yaptık böyle yaptık. Sizlerin işte ekranlarınıza getirdik işte biz şöyleyiz, biz böyleyiz. Yine bizi izleyin gibi bir uzun kapanış yapmaktansa...	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer
54	3	Stüdyo	Genel plan	20	Dediğiniz anda zaten o eee daha önce yediğiniz zamanı size sonda yönetmen tekrar kazanmış kazandırmış oluyor, aslında zamanı da. Eee bülten esnasında biraz yönetmen eee yönlendiriyor. Yönetmen tutuyor tutmak da zorunda.	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
55	1	Reji	Genel plan	60	Aslında reji çok böyle aksiyonludur. Bağırışlar çağırışlar çok fazla olur ,yani illaki olur. Ama genelde eee, rutin gibi her şeylerde o eee sakinliği rejide sağlatmaya çalışırım. Eee şimdi hata anlamında da şöyle eee hata biraz panik yani panik hatayı geçiriyor. Yani bu işlerde panik olmamanız gerekiyor. Çünkü orda biraz önce dedim ya yanlış haber girme ihtimali. Diyelim ki girdi, N'apcaksınız orda. Yani ben yanlış haberi girdim. Ama ya ben bunu kessem mi? Yanlış bir daha doğrusu farklı bir isimden dolayı playout'u orada inisiyatif kullanıp, bu başka bir VTR'ye pas attı deyip başka bir VTR'yi okudu. O sırada dedim ki, yani benim söylemiş olduğum VTRye onay vermiş olduğum VTR dururken sen neden bunu yaptın? Niye böyle bir inisiyatif aldın? Çünkü tamamen hata ona ait. Böyle bir hatayı onun almasını da istemem. Kahraman da olmaz aslında baktığın zaman, eee çünkü o benim sorunumda olan bir şey. Dolayısıyla yanlış VTR'ye girdi. Şimdi panik oldu. O da siyasi bir tartışma programıydı, panik oldu. 17 numaraya at dememe rağmen, bu sefer başka bir VTRye attı. Eee ve üçüncüde doğru VTR, yani üst üste 2 tane, ikişer üçer tane ekranda yanlış görüntü geldi.	Sesli	Sabit	Serkan Dünderoğlu

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİOLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
56	1	Haber Merkezi	Genel plan	50	Teknik olarak bazen mikrofon çalışmayabiliyor. Röportaj esnasında gidebiliyor. Bazen bizden kaynaklı bataryayı değiştirmeyi unutuyoruz. Ki bu bir kere başıma geldi. Sadece tam haber esnasında bataryam bitti. Ve bunun yedeğim olmadığı için aslında yarım kaldık. Onu da en kötü ihtimalle hani çok çok önemliyse telefon yardımıyla mikrofonu tutup sanki kamerayla çekim yapıyormuş gibi. Telefon yardımıyla devam ettiriyoruz. Onun dışında bazen kart unutabiliyoruz. Hani bu insanlık hali gelebiliyor, çünkü başımıza. Bunların önüne geçmek için de, aslında kameraman odasından çıkarken hepsinin, işte ses geliyor mu? Bataryamız dolu mu? Mikrofonumuzun pili var mı işte kartlarımızı aldık mı? Kartlarımızı formatladık mı? Hani bunları kontrol ederek, çıkmamız lazım, yoksa böyle aksaklıklar başımıza geliyor.	Sesli	Sabit	Kadir Demir

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DIALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
57	1	Haber Merkezi	Genel plan	5	İnsanın işte dili sürüşür diye işte söyleyemez.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danışment
58	2	Haber Merkezi	Detay Plan	5	O gün modunda değildir anons çekemez. Bir dursun sakinleşsin düşünsün	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danışment
59	3	Haber Merkezi	Genel plan	5	İnsanın işte dili sürüşür diye işte söyleyemez	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danışment
60	4	Haber Merkezi	Detay Plan	5	İlk yazdığımızda ben bunu ya bunu yazmıştım, bunu söyleyebilirim dersin.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danışment
61	5	Haber Merkezi	Genel plan	10	İnsanın işte dili sürüşür diye işte söyleyemez. Zaten anonsta maksimum 15 saniye çok uzun tutulmaz, her şeyi bir muhabir anlatamaz.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danışment
62	6	Haber Merkezi	Detay Plan	5	Röportaj yaptığınız kişiler var ya da yakınlar var, perforeler var bunlar da haberi anlatır.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danışment

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DIALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
63	1	Kurgu odası	Genel plan	40	Bir gün bir sabah bültenine hazırlık yapıyoruz. Sabah bültenin girişinde de bir konuk astroloğumuz var. İşte o astroloğa belirledikleri bir haber var. O haberde kelime yanlış yazılmış. Perforeciyi arıyoruz, telefonu açmıyor. Onu arıyoruz, ulaşamıyor, çünkü sabah yedide başlıyordu. O saat de sabah saat beşte işte kimseye ulaşamıyor. N'apsak n'apsak falan düşündük. Hani yayına giricez giricez bunun bitmesi gerekiyor. Ben eski haberleri izledim. O konuyla alakalı, o konuya uygun cümleli perfore bulmaya çalıştım. İşte 5-6 ay öncesinin bir haberinin performansında o kelime geçiyor. Ben o kelimeyi aldım işte, o yanlış olan kelimeyle değiştirdim. Yani bu aslında işi takibiyle de alakalı.	Sesli	Sabit	Neşat Şen

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
64	1	Reji	Genel plan	30	Programa çok iyi konsantre olması gerekiyor. Yönetmenin yani rejide çalışan herkesle işte ses rejideki kişiyle, sesçiyle eee ya da stüdyodaki kameramanlarla ve spikerle. Çok iyi koordine olması gerekiyor. Ve tüm yayın boyunca, bu koordinenin devam etmesi gerekiyor. Bir çarklı gibi düşünün bunu. Herkesin işini iyi yapması gerekiyor.	Sesli	Sabit	Serkan Dünderoğlu
SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİAİLOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
65	1	Haber Merkezi	Genel plan	30	Tam çekim esnasında ben evi tararken duvar koptu. Bana doğru gelmeye başladı, büyük de bir sesle. O an bir titremeye başladım. Zaten parmağım kayıt tuşuna kadar gitti. Ama kayıttan çıkmadım. Çünkü durmuştu artık. Titreye titreye de olsa o anı, yaklaşık bir 3 dakikada devam ettik. Zaten ondan sonra jandarmalar müdahale etti. Hani direkt artık oradan çıkın diye. Zaten biz çıktık. Haberi bitirip arabaya bindik. 15 dakika sonra, oradaki bir jandarma arkadaşımız aradı bizi, siz çıktınız ev yıkıldı.	Sesli	Sabit	Kadir Demir

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DIALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
66	1	Haber Merkezi	Genel plan	25	Etrafta insanlar yanımdan geçiyor, önümden geçiyor, aklım karışıyor işte, benim tam anonsum oldu diyorum. Mesela biri el sallıyor, yanımda insanı. Böyle bir heyecan geliyor insan için de yapamama geliyor. Aslında burada önemli olan şey durup sakinleşip etrafla empati kurduk. Diyelim kurduktan sonra işte ben yapabilirim deyip etrafı görmemeye çalışmak, aslında burada	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danışment
67	2	Haber Merkezi	Detay Plan	5	hiç kimse yok sadece kameranın önünde, sen varsın yapabilirsin.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danışment

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
68	1	Reji	Genel plan	35	Haber bültenin de bir akışı var, haber Merkezi haber müdürlüğünün eee kontrolü altında. Haber eee akışı yapıyor, akış bize geliyor. Bu akışta sırayla neler gireceği belli Eee reklama kadar o süreç, Nasıl yönetilmeli eee, doğru zamanda doğru, Eee hesaplamalarla o doğru ve reklama gidiş saatini tutturmak.	Sesli	Sabit	Serkan Dünderoğlu
SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DİALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
69	1	Haber Merkezi	Genel plan	5	Haber öneriliyor habere çıkılıyor.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danişment
70	2	Haber Merkezi	Detay Plan	15	Daha sonrasında haberde işte vakit kaybediliyor. Geliyorsunuz buraya görüntüleri aktarıp, daha sonrasında haberi yazıyorsunuz. Nasıl kurgulayacağınızı düşünüyorsunuz. Daha sonrasında kurgucunun eline geliyor.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danişment
71	3	Haber Merkezi	Genel plan	15	Kurgucu elindeki işe göre bir saat 2 saatte işte yetiştirmeye çalışıyor. Ve aslında kısa gibi duruyor, bir gününü alıyor insanın.	Sesli	Sabit	Büşra Nur Danişment

SAHNE	PLAN	ZAMAN / MEKÂN	ÖLÇEK	SÜRE (sn.)	KADRAJ İÇERİĞİ ve DIALOGLAR	SES / MÜZİK	KAMERA HAREKETİ/ TEKNİK HUSUSLAR	OYUNCU / KONUK
72	1	Stüdyo	Genel Plan	20	Evet, sevgili izleyenler bize ayrılan zamanın böylelikle sonuna gelmiş olduk. Tabii büyük bir emekle yapılan büyük bir çabayla yapılan bu görüntülerin, bu kayıtların ardından zamanınızı, sürenizi iyi kullanmanızı diliyor, yayında ve yapımda emeği geçen bütün arkadaşlarım adına Hoşça kalın diyoruz.	Sesli	Sabit	Dinç Tunçer

3.5 Çekim İş Planı Formatı

Tablo 3. Çekim İş Planı Tablosu

1. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 1 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Serkan Dündaroğlu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji Odası	Haber Reji Odası / Genel Plan	Siyah Gömlek, Mavi Kot Pantolon, Siyah Gözlük, Reji Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Serkan Dündaroğlu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Serkan Dündaroğlu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji	Ana Haber Bülteni, Görevli Reji Personeli/ Detay Plan	Reji Personeli / Reji İçerisinde ki Yayın Cihazları	Ses Yok	Serkan Dündaroğlu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

2. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 2 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Dinç Tunçel	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Ana Haber Çekimi Öncesi / Genel Plan	Takım Elbise / Videowal 1 Önü	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Dinç Tunçel	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Stüdyo	SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Dinç Tunçel	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Ana Haber Çekimi Öncesi / Yakın Plan	Takım Elbise / Videowal 1 Önü	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Dinç Tunçel	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Stüdyo	SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Dinç Tunçel	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Stüdyo	Ana Haber Çekimi Öncesi Hazırlığı, Spiker Ve Görevli Stüdyo Personelinden Enstantaneler / Genel Plan Yakın Plan Detay Plan	Takım Elbise / Stüdyo Personeli /Stüdyo İçerisinde ki Yayın Cihazları	Senheiser Yaka Mikrofonu	Dinç Tunçel	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Stüdyo	SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

3. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 3 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Büşra Nur Danışment	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Merkezi / Genel Plan	Takım Elbise / Haber Merkezi Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Büşra Nur Danışment		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Büşra Nur Danışment	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Merkezi / Yakın Plan	Takım Elbise / Haber Merkezi Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Büşra Nur Danışment		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Büşra Nur Danışment	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Haber Mer.	Haber Bülteni Hazırlıkları, Görevli Haber Merkezi Personelinden Enstantaneler / Genel Plan Yakın Plan Detay Plan	Haber Merkezi Personeli / Haber Merkezi İçerisinde Yer Alan Tüm Cihazlar	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Büşra Nur Danışment		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

4. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 4 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Kadir Demir	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Merkezi / Genel Plan	Günlük Spor Giyim / Haber Merkezi Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Kadir Demir		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Kadir Demir	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Merkezi / Yakın Plan	Günlük Spor Giyim / Haber Merkezi Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Kadir Demir		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Kadir Demir / Büşra Nur Danışman	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Araç	Dış Haber Çekimi Hazırlıkları, Araç İçinde Görevli Muhabir Ve Kameraman Haber Çekimi Öncesi Planlamalar / Genel Plan	Günlük Spor Giyim	Ses Yok	Kadir Demir / Büşra Nur Danışman		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

5. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 5 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Neşat Şen / Büşra Nur Danışmen	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Kurgu Od.	Haber Merkezi / Yakın Plan	Günlük Spor Giyim / Kurgu Odası İçerisinde Yer Alan Tüm Cihazlar Ve Çalışma Masaları	Ses Yok	Neşat Şen / Büşra Nur Danışmen	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Kurgu Od.	SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

6. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 6 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Yakın plan	Neşat Şen	07.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Kurgu Od.	Kurgu Odası / Genel Plan	Günlük Spor Giyim / Kurgu Odası İçerisinde Yer Alan Tüm Cihazlar Ve Çalışma Masaları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Neşat Şen	07.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Kurgu Od.	SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Neşat Şen	07.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Kurgu Od.	Kurgu Odası /Detay Plan	Günlük Spor Giyim / Kurgu Odası İçerisinde Yer Alan Tüm Cihazlar Ve Çalışma Masaları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Neşat Şen	07.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Kurgu Od.	SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

7. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 7 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Serkan Dündaroglu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji Odası	Haber Reji Odası / Genel Plan	Siyah Gömlek, Mavi Kot Pantolon, Siyah Gözlük, Reji Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Serkan Dündaroglu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Serkan Dündaroglu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji	Ana Haber Bülteni, Görevli Reji Personeli/ Detay Plan	Reji Personeli / Reji İçerisinde ki Yayın Cihazları	Ses Yok	Serkan Dündaroglu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Serkan Dündaroglu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji	Ana Haber Bülteni, Görevli Reji Personeli/ Yan Plan	Reji Personeli / Reji İçerisinde ki Yayın Cihazları	Ses Yok	Serkan Dündaroglu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

8. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 8 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Neşat Şen	07.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Kurgu Od.	Kurgu Odası / Genel Plan	Günlük Spor Giyim / Kurgu Odası İçerisinde Yer Alan Tüm Cihazlar Ve Çalışma Masaları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Neşat Şen		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Master plan	Neşat Şen	07.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Kurgu Od.	Haber Kurgusu /Detay Plan	Günlük Spor Giyim / Kurgu Odası İçerisinde Yer Alan Tüm Cihazlar Ve Çalışma Masaları	Ses Yok	Neşat Şen		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

9. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 9 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Büşra Nur Danışment	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Merkezi / Genel Plan	Takım Elbise / Haber Merkezi Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Büşra Nur Danışment		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Büşra Nur Danışment	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Merkezi / Yakın Plan	Takım Elbise / Haber Merkezi Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Büşra Nur Danışment		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Büşra Nur Danışment	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Haber Mer.	Haber Bülteni Hazırlıkları, Görevli Haber Merkezi Personelinden Enstantaneler / Genel Plan Yakın Plan Detay Plan	Haber Merkezi Personeli / Haber Merkezi İçerisinde Yer Alan Tüm Cihazlar	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Büşra Nur Danışment		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

10. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 10 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Serkan Dündaröğlu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji Odası	Haber Reji Odası / Genel Plan	Siyah Gömlek, Mavi Kot Pantolon, Siyah Gözlük, Reji Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Serkan Dündaröğlu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın Plan	Serkan Dündaröğlu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji	Ana Haber Bülteni, Görevli Reji Personeli/ Detay Plan	Reji Personeli / Reji İçerisinde ki Yayın Cihazları	Ses Yok	Serkan Dündaröğlu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Serkan Dündaröğlu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji	Ana Haber Bülteni, Görevli Reji Personeli/ Yan Plan	Reji Personeli / Reji İçerisinde ki Yayın Cihazları	Ses Yok	Serkan Dündaröğlu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

11. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 11 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Kadir Demir	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Merkezi / Genel Plan	Günlük Spor Giyim / Haber Merkezi Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Kadir Demir		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Kadir Demir	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Merkezi / Yakın Plan	Günlük Spor Giyim / Haber Merkezi Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Kadir Demir		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Kadir Demir / Büşra Nur Danışman	06.07.2023 / Dış / Gündüz/ Araç	Dış Haber Çekimi Hazırlıkları, Araç İçinde Görevli Muhabir Ve Kameraman Haber Çekimi Öncesi Planlamalar / Genel Plan	Günlük Spor Giyim	Ses Yok	Kadir Demir / Büşra Nur Danışman		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

12. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 12 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Dinç Tunçel	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Ana Haber Çekimi Öncesi / Genel Plan	Takım Elbise / Videowal 1 Önü	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Dinç Tunçel		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Dinç Tunçel	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Ana Haber Çekimi Öncesi / Yakın Plan	Takım Elbise / Videowal 1 Önü	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Dinç Tunçel		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Dinç Tunçel	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Stüdyo	Ana Haber Çekimi Öncesi Hazırlığı, Spiker Ve Görevli Stüdyo Personelinden Enstantaneler / Genel Plan Yakın Plan Detay Plan	Takım Elbise / Stüdyo Personeli /Stüdyo İçerisinde ki Yayın Cihazları	Senheiser Yaka Mikrofonu	Dinç Tunçel		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

13. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 13 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Serkan Dündaroglu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji Odası	Haber Reji Odası / Genel Plan	Siyah Gömlek, Mavi Kot Pantolon, Siyah Gözlük, Reji Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Serkan Dündaroglu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Serkan Dündaroglu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji	Ana Haber Bülteni, Görevli Reji Personeli/ Detay Plan	Reji Personeli / Reji İçerisinde ki Yayın Cihazları	Ses Yok	Serkan Dündaroglu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Serkan Dündaroglu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji	Ana Haber Bülteni, Görevli Reji Personeli/ Yan Plan	Reji Personeli / Reji İçerisinde	Ses Yok	Serkan Dündaroglu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

14. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 14 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Büşra Nur Danışment	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Merkezi / Yakın Plan	Takım Elbise / Haber Merkezi Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Büşra Nur Danışment		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Büşra Nur Danışment	06.07.2023 / Dış / Gündüz/ Beşiktaş Meydanı	Görevli Muhabir Ve Kameraman Haber Çekimi Öncesi Planlamalar Kameraman Ve Muhabirin Vatandaş İle Röportajından Enstantaneler / / Genel Plan Yakın Plan Detay Plan	Günlük Spor Giyim / Haber İçeriğine Uygun Mekânlar	Ses Yok	Büşra Nur Danışment		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Büşra Nur Danışment	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Merkezi / Yakın Plan	Takım Elbise / Haber Merkezi Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Büşra Nur Danışment		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

15. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 15 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Dinç Tunçel	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Ana Haber Çekimi Öncesi / Genel Plan	Takım Elbise / Videowal 1 Önü	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Dinç Tunçel		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Dinç Tunçel	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Ana Haber Çekimi Öncesi / Yakın Plan	Takım Elbise / Videowal 1 Önü	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Dinç Tunçel		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Dinç Tunçel	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Stüdyo	Ana Haber Çekimi Öncesi Hazırlığı, Spiker Ve Görevli Stüdyo Personelinden Enstantaneler / Genel Plan Yakın Plan Detay Plan	Takım Elbise / Stüdyo Personeli /Stüdyo İçerisinde ki Yayın Cihazları	Senheiser Yaka Mikrofonu	Dinç Tunçel		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

16. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 16 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Serkan Dündaröğlu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji Odası	Haber Reji Odası / Genel Plan	Siyah Gömlek, Mavi Kot Pantolon, Siyah Gözlük, Reji Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Serkan Dündaröğlu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Serkan Dündaröğlu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji	Ana Haber Bülteni, Görevli Reji Personeli/ Detay Plan	Reji Personeli / Reji İçerisinde ki Yayın Cihazları	Ses Yok	Serkan Dündaröğlu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Serkan Dündaröğlu	05.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Reji	Ana Haber Bülteni, Görevli Reji Personeli/ Yan Plan	Reji Personeli / Reji İçerisinde ki Yayın Cihazları	Ses Yok	Serkan Dündaröğlu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

17. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 17 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Büşra Nur Danışment	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Merkezi / Yakın Plan	Takım Elbise / Haber Merkezi Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Büşra Nur Danışment		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Büşra Nur Danışment	06.07.2023 / Dış / Gündüz/ Beşiktaş Meydanı	Görevli Muhabir Ve Kameraman Haber Çekimi Öncesi Planlamalar Kameraman Ve Muhabirin Vatandaş İle Röportajından Enstantaneler / / Genel Plan Yakın Plan Detay Plan	Günlük Spor Giyim / Haber İçeriğine Uygun Mekanlar	Ses Yok	Büşra Nur Danışment		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Büşra Nur Danışment	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Merkezi / Yakın Plan	Takım Elbise / Haber Merkezi Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Büşra Nur Danışment		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

18. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 18 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Neşat Şen	07.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Kurgu Od.	Kurgu Odası / Genel Plan	Günlük Spor Giyim / Kurgu Odası İçerisinde Yer Alan Tüm Cihazlar Ve Çalışma Masaları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Neşat Şen		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Neşat Şen	07.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Kurgu Od.	Haber Kurgusu /Detay Plan	Günlük Spor Giyim / Kurgu Odası İçerisinde Yer Alan Tüm Cihazlar Ve Çalışma Masaları	Ses Yok	Neşat Şen		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

19. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 19 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Kadir Demir	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Merkezi / Yakın Plan	Takım Elbise / Haber Merkezi Cihazları		Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Kadir Demir	06.07.2023 / Dış / Gündüz/ Beşiktaş Meydanı	Görevli Muhabir Ve Kameraman Haber Çekimi Öncesi Planlamalar Kameraman Ve Muhabirin Vatandaş İle Röportajından Enstantaneler / / Genel Plan Yakın Plan Detay Plan	Günlük Spor Giyim / Haber İçeriğine Uygun Mekanlar		Ses Yok		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

20. ÇEKİM GÜNÜ İŞ PLANI									
SAHNE 20 İÇ /GÜN									
PLANLAR	OYUNCU	ZAMAN/ MEKÂN	AÇIKLAMA /ÖLÇEK	KOSTÜM	AKSESUAR	SES	TEKRAR ÇEKİMLER	KAMERA RAPORU/ ARAÇLAR	ÇEKİM ONAYI
Master plan	Büşra Nur Danışment	06.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV	Haber Bülteni Perfore Seslendirmesi / Genel Plan	Takım Elbise / Haber Merkezi Cihazları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Büşra Nur Danışment		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	
Yakın plan	Neşat Şen	07.07.2023 / İç / Gündüz/ Beyaz TV Kurgu Od.	Kurgu Odası / Genel Plan	Günlük Spor Giyim / Kurgu Odası İçerisinde Yer Alan Tüm Cihazlar Ve Çalışma Masaları	Sprolink Mi2 Kablosuz Yaka Mikrofonu	Neşat Şen		SONY A7R2 / ZEISS 24/70 mm F4	

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Televizyonda Yayıncılığında Zaman Kavramı Bağlamında Haber Programları Örneği başlığıyla “Zamanın İzinde” belgesel film çalışmasında zaman kavramı birçok boyutu ile ele alınmıştır.

Çalışmanın kuramsal boyutunda zaman kavramının yaşamdaki karşılığı fiziksel, psikolojik, matematik açıdan irdelenmiştir. Aristoteles’in deyimiyle zamanın içindeki insan değil, insanın içindeki zaman hem uzamsal hem de mekânsal olarak ortaya çıkmaktadır. Zaman kavramı hareket ile birlikte ortaya çıkmaktadır. Görsel sanatlarda ise zaman kavramı devimini, geçen süreyi ifade etmektedir. Zaman “an”ı ifade ederken buradaki tanıda geçmişin sonu ile geleceğin başı olarak tanımlandığında ise zamanın soyutluğuna vurgu yapılmaktadır. Bu boyutuyla zaman aslında yoktur. Çünkü geçmişin son an’ı ve geleceğin ilk an’ı aslında yaşanması mümkün olmayan bir noktayı an’ı kapsamaktadır.

Zaman kavramının yaşamsal akışta insanın içinde var olan bir süreç ifadesi olduğu ve gece, gündüz, ilkbahar, sonbahar, yaz, kış vb. evreler ile de görselleştirildiği, yaşamın evreleri olarak kabul edildiği kuramsal çalışmada yer almaktadır.

Zaman’ın İzinde belgeselinde ise televizyon yayıncılığında zaman kavramının etkisi ve zaman kavramının yönetimi için yaşanan süreçlere yer verilmiştir. Belgesel çalışmasında televizyon yayıncılığı eşittir zaman cümlesi ile haber yönetmeni, televizyon yayıncılığı ile zaman kavramı ilişkisini ortaya koymaktadır.

Belgesel filmde televizyon yayıncılığı ile zaman kavramı çatışması ve birbirine koşut biçimde gelişen televizyon canlı yayınlarının dinamikleri ele alındı. İlk olarak zaman kavramının en somut biçimde var olduğu haber bülteni belgeselin ana konusu olarak işlenmiştir. Televizyon Haber Bülteni, her gün belli bir saat diliminde yayınlanması gereken ve malzemesi tümüyle yaşamın kendisi olan bir program türüdür. Haber bülteninin kurmaca olması mümkün değildir. Bu bağlamda tümüyle yaşamın akışından beslenen yani geçmiş ve gelecek zamanı içermeyen ancak şimdiki zaman ürünü olan haberleri, günün haber bültenine yetiştirmek tam bir zamanla yarıştır. Bu yarış hem

program bağlamında hem de üretim bağlamındadır, tam da Aristoteles'in dediği gibi. Haber bültenini hem teknik hem de içerik olarak yetiştirmeye çalışan görevli personelin içindeki duygu zamandır. Muhabir sabah güne başlarken gündeme ilişkin çalışmalara başlamak zorundadır, işe gelirken yolda cep telefonundan gündemin öne çıkan haberleri, olaylarıyla ilgili seçim yapmak ve haber toplantısına girdiğinde önermek durumundadır.

Haber bülteni yönetmeni “an”da o kadar farklı birim ve çalışan ile hem yönetim hem de iletişim kurmak zorunda olduğu belgeselde yer almaktadır. Yönetmen bir yandan teknik birimdeki resim seçici, sesçi, VTR’leri yayına hazırlayan, KJ (alt yazı), kameraman ve haber spikeri saniyelerle yarışarak uygun zamanda hazır etmelidir.

Haber bülten sürecinde ne zaman hangi gelişmenin yaşanacağını bilen sadece yönetmendir ve yönetmen var olan akışta yaşanabilecek her hangi bir kriz durumunda çok kısa zamanda “an”da hem çözüm bulmalı hem de uygulamalıdır. Bu bakımdan yönetmen televizyon yayıncılığı ile zaman ilişkisini anlatırken TV eşittir zaman cümlesini kurmaktadır. Aynı zamanda tüm ekip ile iletişim kurarken geçmiş zaman hazırlıklarını gelecek zaman uygulamalarına hazırlığı, dakika, saat gibi değil saniye ile gerçekleştirmektedir.

Televizyon yayıncılığının yani haber programlarının şefi “zaman”dır. Zaman öylesine tüm süreci yönetmektedir ki, son on saniye cümlesiyle başlayan ve beş’ten sonra yönetmen ve playout’cunun birlikte tüm ekibe başlangıç ve bitişleri saydığı bir süreçtir. Televizyon yayıncılığının en büyük hatası “siyah ekran”dır ve ekranın siyaha düşmesinin en önemli nedeni ise zaman yönetiminde yaşanan sorunlardır. Bu sorunlar kime ait ve hangi teknik ya da organizasyon nedeniyle olursa olsun seyirci ekranın siyaha düşmesini bilir ve bir televizyon için olabilecek en büyük hatadır.

Televizyon yayıncılığında zaman yönetimi sadece bir program için geçerli olmamakta aynı zamanda tüm programların belli saatte başlayıp bitmesi zorunluluğu nedeniyle de önem kazanmaktadır. Televizyonların yayın planlamalarının en önemli belirleyicisi reklam saatleridir. Reklam saatleri programların ne zaman başlayıp biteceklerini belirlerken haber bülteninde de haberlerin veriliş sırasından, gündem belirleme özelliğinden birçok alanı etkilemektedir. Haber bültenlerinin sonunu doğru hangi haberde

ara verilecek hangi haberde uzun yorum yapılabilecek veya kısa cümleyle bitirilecek tümüyle reklam kuşağının zamanı ile bağlantılıdır.

Zaman yönetimi televizyon yayıncılığında saniyelerle bazı durumlarda ise karelerle (bir saniye yirmi dört kareden oluşmaktadır) yönetilmektedir. Program içinde verilen aralar dakika ve saniye boyutundadır. Bu bakımdan televizyon teknolojisi de zamana göre gelişir, değişir, dönüşür. Ayrıca televizyon yayıncılığında görevli tüm idari, teknik, yaratıcı ve kamera önündeki ekip bu saniyelerle ölçülen zaman kavramının önemini bilmesi gerekmektedir. Yaşamın zaman akışına göre değil televizyonun kendi “an”dan oluşan zaman akışına göre televizyon yayıncılığı planlanır.

Belgeselde son cümle olarak söylendiği gibi “bu akşam da bize ayrılan sürenin, zamanın sonuna geldik. Yarın akşam yine aynı saatlerde karşınızda olmak üzere, zamanın kıymetini bilin” kısa olarak söylenmesi gerekiyor ise bunun nedeni ya reklam kuşağı ya da bir sonraki programın başlangıç saatidir bir başka söylem ile geçmiş olan haber bülteninin sonu, gelecek programın ise başlangıç zamanıyla ilgilidir.

Belgeselin konusu olarak zaman kavramı özellikle haber bültenlerinde nesnel ve öznel zaman kavramlarının karması biçiminde ele alınmaktadır. Haber bültenleri başlangıçta nesnel zaman kavramının örnekleri arasında yer alırken her bir VTR’nin her bir sunuşun zaman planlaması saat zamanı olarak yapılmaktadır. Televizyon yayın planlaması açısından saat zamanı, nesnel zaman yayın yönetiminin en önemli aracı konumundadır. Haber bültenleri özellikle de ana haber bültenleri uzun programlar arasında yer almaktadır bu açıdan yayınladıkları kuşakta önce ve sonra yayınlanacak programlar için nesnel zamanın önemi büyüktür. Özellikle reklam kuşakları başta olmak üzere sonraki televizyon programların başlangıç saatleri haber bülteninin zaman yönetimini zorunlu hale getirmektedir. VTR’lerin süreleri, sunucunun sunuş ve haber sonrası yorumlarının nesnel bir planlamaya tabi tutulması gerekmektedir. Nesnel zaman uygulaması haber bülteni sürecinin dinamikliği ve dramatik yapısı açısından da yönetmen ve tüm ekibin görevidir.

Televizyon haber bültenlerinin nesnel zaman uygulamasındaki başarı aynı zamanda seyircinin haber programı yayın kuşağından öznel zaman hissini olumlu olarak desteklemektedir. Yönetmenin önderliğindeki haber sunumu giriş, gelişme ve sonuç

bölümleriyle haber bülteninin her anının yaşamın haber boyutunu, gündemi aktarmasıyla öznel zaman algısında yaklaşık bir saat süren bültenin çok kısa bir süre içinde gerçekleşen “gibi durumu” hissiyatına katkı vermektedir.

Televizyon programları yayınlandıkları saatleri içinde birden fazla uyaran nedeniyle seyretme eylemini olumsuz etkilemektedir ancak haber sunumundaki dinamik yapının nesnel zaman ile öznel zamanın karma kullanımıyla yeni bir psikolojik zamanın oluşması tüm süreçlerin planlanmasıyla mümkün olabilmektedir.

Zamanın İzinde belgesel çalışması televizyonda zaman boyutunun kullanımı bağlamında çift kamera ile çekilmiştir. İki kameralı çekim ile filmsel zaman ile reel zaman arasında akıcı bir dil için kurguda zaman atlamalarına olanak sağlanmıştır. Televizyon yayıncılığında da aynı zamanda kamera hareketleri ve ölçekler ile zamanın boyutu farklılaştırılmaktadır. Şimdiki zamanı kayıt eden kameralar ile ekranda gösterilen görüntülerin zamanı farklı olmakla birlikte yeni bir şimdiki zaman oluşmaktadır.

Kamera hareketleri hızına bağlı olarak ekranda kalma zamanları uzun olabilmektedir. Televizyonlarda canlı yayınlarda çoklu kamera kullanılarak kamera hareketinden daha çok farklı kameralara hızlı biçimde geçerek ölçek çeşitliliğini sağlamak mümkün olmaktadır. Çünkü tek bir kameranın ekranda yayında iken yaptığı hareket uzun süre kaldığı için programın dinamizmine olumsuz etkisi olmakta ve programın hikâyeye bağlı olarak akış hızını yavaşlatmaktadır. Zamanın İzinde belgeselinde de çoklu kamera çekiminin yanında iki kamera arasındaki ölçek farklılığı ile belgeselin akış hızı dinamik hale getirilmiştir.

Zincirleme, açılma, kararma, silme gibi görsel efektler televizyon programlarında zaman, mekân ve konu geçişlerini sağlamak için kullanılmaktadır. Belgesel filmde de röportajlarda, detay görüntülerde, metaforik detaylarda dramatik anlatının yapısına uygun biçimde zincirleme ve kesme efektleri kullanılmıştır. Belgesel filmde zaman yönetiminin programın akışına katkı sağlayacak biçimde görsel efektler tasarlanmış ve çok uzun süren röportajların belgeselin dramatik yapısına uygun biçimde kullanılmasını sağlamıştır.

KAYNAKÇA

- Aristoteles ve Augustinnus ve Heidegger. (1996). *Zaman Kavramı*. (S. Babür, Çev.) Ankara: İmge Yayınevi.
- Benjamin, W. (1993). *Pasajlar*. (A. Cemal, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bordwell, D., ve Thompson, K. (1979). *Film Art*. California: Addison-Wesley Publishing Company.
- Bourdieu, P. (2015). *Televizyon Üzerine*. (A. Bakım, Çev.) İstanbul: Sel Yayınevi.
- Connerton, P. (2014). *Modernite Nasıl Unutturur*. (K. Kelebekoğlu, Çev.) İstanbul: Sel Yayınevi.
- Demir, Y. (1994). *Filmde Zaman ve Mekan*. Eskişehir: Turkuaz Yayınları.
- Dursun, Ç. (2004). Haberde Gerçekliğin İnşa Edilmesi Ne Demektir.” Haber Hakikat ve İktidar İlişkisi. Ç. Dursun (Dü.). içinde Ankara: Elips Kitabevi.
- Elias, N. (2000). *Zaman Üzerine*. (V. Atayman, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foss, B. (1992). *Film ve Televizyonda Anlatım Teknikleri ve Dramaturji*. (M. K. Gerçekler, Çev.) Ankara: TRT Eğitim Dairesi Başkanlığı.
- Hançerlioğlu, O. (1986). *Toplumbilim Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Işıklar, H. C. (2011). *Haber Televizyonlarında Haber Yapım ve Yayın Süreçleri: NTV, Habertürk ve CNN Türk Televizyonlarının Karşılaştırmalı Çözümlemeleri*. [Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. <http://acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/1573>. Konya.
- Juntunen, L. (2010). Explaining the need for speed: speed and competition as challenges to journalism ethics. C. S, & J. Lewis içinde, *The Rise of 24-hour News Television: Global Perspectives* (s. 167*181). Newyork: Peter Lang.

- Kaptan, A. (1999). *Radyo-Televizyon Haberciliği ve Metin Yazma-Röportaj Teknikleri*. İstanbul: İstanbul Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.
- Kars, N. (2015). *Radyo Televizyon Haberciliği*. İstanbul: Derin Yayıncılık.
- Kılıç, L. (1995). *Video Görüntüsünün Estetiği*. (G. Özaysın, Çev.) İstanbul: Hil Yayınları.
- Lawson, J. H. (1994). *Filmde Zaman ve Mekan*. (Y. Demir, Çev.) Eskişehir: Turkuaz Yayınları.
- Lotman, Y. M. (1999). *Sinemada Estetiğin Sorunları*. (O. Özgül, Çev.) Ankara: Öteki Yayınevi.
- Macrae, D. L., R., M., ve Monty, D. G. (tarih yok). *Television Production an Introduction*. London: Methuen.
- Onaran, A. Ş. (1999). *Sinemaya Giriş*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Yayınları.
- Otan, O. (2014). *Televizyonda Gerçeklik Algısı*. İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Özön, N. (1972). *Sinema Sanatı*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Postman, N. (2017). *Televizyon: Öldüren Eğlence – Gösteri Çağında Kamusal Söylem*. (O. Akınhay, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Ramonet, I. (2000). *Medyanın Zorbalığı*. (A. Derman, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Sarıca, G. (2020, Temmuz 17). *Yeni Medya Çağında Değişen ve Dönüşen Televizyon Haberciliği*. [İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü] Erişim Tarihi: 05 Haziran 2023. <https://arelarsiv.arel.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12294/50>. İstanbul.
- Sarioğlu, G. (1976). *Televizyon Program Yapımı ve Yönetimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Serarslan, M. (2001). *TV Haberlerinde Marazi Olayların Sübjektif ve Duygusal Sunumu Üzerine Ampirik Bir Çalışma*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

- Şener, K. (2020, Ocak 13). *Televizyon Haberciliğinde Hızın Gazetecilik Pratiklerine ve Kimliğine Etkisi Üzerine Bir Alan Araştırması*. [Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/71491>. Ankara.
- Timuçin, A. (2000). *Estetik*. İstanbul: Bulut Yayınları.
- Uğurlu, H. (2002, Eylül). *Canlı Yayınlanan Televizyon Programlarında Zaman Olgusu*. [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/70>. Eskişehir.
- Vural, İ. K. (2006). Televizyon Haberciliğinde Görüntü Kullanımına İlişkin Etik Sorunlar: 15 Kasım 2003 Sinagog, 20 Kasım 2003 HSBC Bankası ve İngiliz Konsoloslukuna Yönelik Terör Eylemlerine İlişkin Görüntülerin Etik Açısından Değerlendirilmesi. *Küresel İletişim Dergisi*.
- Zettl, H. (1998). *Sight Sound Motion: Applied Media Aesthetics*. California: Wadsworth Publishing Company.

EKLER

EK-1: Röportaj Deşifreler

Serkan Dünderoğlu / Yönetmen

1. Kendinizi ve mesleki kariyerinizi anlatabilir misiniz?

Tabii ki ismim Serkan Dünderoğlu. 1995 yılında televizyonculuk mesleğine atıldım. Aslında reklam okuyordum ama anne ve baba mesleğidir bende televizyonculuk. Çok eskidir onlar trt kökenli. Star televizyonunda başlamıştım. Aslında kamera önü başladım birkaç sene kamera önünde devam ettikten sonra 99 yılında artık yönetmenlik daha cezbedici daha çekici bir hale geldi benim için... Yönetmenliğe başladım aslında spor yönetmeni maç yönetmeni olarak başladım. Süper lig maçları çektim. Zamanında gündemi vardır eski habercilerden rahmetli gündemi çok beni haber yönetmeni yapmak için çok uğraştı ama spor daha cazip geldi. Sonra program yönetmenliği, programlarda işte kadın programları gündüz kuşağı programları talk Showlar derken tabii televizyon bir bütün haberdan de kaçınılmıyor ve sonunda haber yönetmenliğini de yapma fırsatı buldum ve günümüze kadar geldim.

2. Haber yönetmeni olabilmek için hangi özelliklere sahip olmak gerekir, örnek vererek anlatabilir misiniz?

Yönetmenlik tabi ki kendi mesleğim olduğu için bunu rahatlıkla söyleyebilirim, çok zevkli bir iş. Zaten herkes işini severek yapmalı. Yönetmenlik de bunlardan bir tanesi. Adı üstünde yönetmen. Yapmış olduğunuz iş, tamamen sizin elinizden geçiyor. Bütün kontroller sizden geçiyor. İşte stüdyoda kameramanlar olsun, rejide rejî ekibi olsun ya da işte program öncesi hazırlık, haber öncesi hazırlık olsun, her şeyin kontrolü sizde olması gerekiyor. Çünkü en son artık sizin kontrolünüzde bu yayına gidiyor. Dolayısıyla yönetmen için en önemli şeylerden bir tanesi de hâkimiyet, hitap gücü, insanları yönetebilmek. Doğru yönetebilmek yani, yönetmekten kastım şu değil. İnsanları ezerek değil, tamamen onları doğruyu yapmayı göstererek aslında yönetmek önemli olan ve tabii ki hâkim olmak gerekiyor birçok şeye. Şimdi haber yönetmenliğinden başlarsak, haber yönetmenliği biraz daha dikkat istiyor, biraz daha bilgi istiyor. Yani gündemi çok iyi takip etmek gerekiyor. Sonuç olarak tamam birileri hazırlıyor mutfakta bu işler hazırlanıyor

ama siz işi bileceksiniz ki, konuyu bileceksiniz ki daha iyi sunulmasına yardımcı olabilesiniz aslında. Dolayısıyla biraz bilgili de olmak gerekiyor haber konusunda.

3. Gelecek zaman, şimdiki zaman ve geçmiş zaman olarak baktığımızda; başlayacak bir bülten için yaptıklarınızı anlatabilir misiniz?

Şimdi haber hazırlanma olayı zaten sabahın erken saatlerinde başlıyor bildiğiniz gibi. Muhabirler işte editörler bütün gün içerisinde var olan haberleri topluyorlar. Bizim işimiz aslında bunları yakından takip edip, ne gibi gelişmeler oluyor biliyoruz. Bunu bir kere cepte tutuyoruz. Şimdi bu biraz önce söylediğim gibi bilgi önemli. Reji hazırlığı tabi ki burada önemli olan. Şimdi habercilikte biraz zamanla da yarışılıyor. Tamam, hazırlanıyor, bütün mutfakta işler hazırlanıyor rejiye geliyor ama baktığınız zaman, reji hazırlığında özellikle şimdi birimleri tek tek söylemek gerekirse cam spikerler prompter'a geliyor. Bunların hepsinin kontrol edilmesi kelime kelime yanlış var mı? Eksik var mı? Cümle bozukluğu var mı? Bunların kontrol edilmesi gerekiyor. KJ'ler önceden hazır olarak geliyor. Ama bunlarında yine kontrol edilmesi gerekiyor. Yani hem KJ'ci arkadaşlar hem de yönetmen tarafından kontrol edilmesi gerekiyor. Yani hiçbir şekilde hata olmaması için. İşte VTR'ler tek tek kontrol ediliyor. Arada siyaha düşülmüş mü? Anlam bozukluğu işte yanlış montajlanmış bir şey var mı? Bunların hepsinin kontrol edilmesi gerekiyor. Şimdi haber bültenlerinde artık arkada video wall'lerde haberin kapağı yer alır. Bu kapakların kontrol edilmesi gerekiyor. Doğru olan, yanlış olan bir şey var mı? Diye. Çünkü bunların hepsi bir karışık. Yani, hepsinin bir bütün oluşturması gerekiyor ve yanlış varsa bütün haberi etkiler. Bunların hepsi kontrol edilir. Tabi ki şimdi bunlar, rutin haber bültenlerinde. Bir de tabi ki habercilik demek haber demek, son dakika demek. Çünkü siz o haberi verirken, sunarken son dakika Türkiye de veya ülkede veya dünyada birçok gelişme oluyor. Ama siyasi ama felaket istemediğimiz şeyler tabi ki ama bir şeyler mutlaka oluyor.

4. Yayın aşamasında yani şimdi zamanda “anı yaşamak” için olması gerekenler ve yaşadıklarınızı anlatabilir misiniz?

Dolayısıyla mesela geçtiğimiz en yakın zamanda büyük bir felaket yaşadık. Deprem. Yani habercilikte biraz fazla aksiyon almak gerekiyor. Anında bir şeyi doğru vermek gerekiyor. Biraz önce bahsettiğim şeyler rutin işler baktığınız zaman bunların kontrolleri

yapılıyor. Ama yayın sırasında bir şey olduğu zaman, bir haber geldiği zaman, işte orada biraz daha tecrübe işin içine girmesi gerekiyor. Çünkü rutini zaten yapıyorsun. Şimdi son dakika gelen haber nedir? Spiker sunucunuz anlatırken haberlerini sunarken, bir anda son dakika bir haber geliyor işte cam spikere hazır olması lazım, spikerin haberi bilmesi lazım, gelişmenin ne olduğunu bilmesi lazım. İşte o sırada gelen VTR'nin artık kontrolünü o dakikada siz yapamıyorsunuz. Tamamen güvenmeniz gerekiyor mutfağa. İşte kapağının düzgün bir şekilde verilmesi gerekiyor ve yayına bir şekilde bunun doğru bir şekilde verilmesi gerekiyor. Bunlar çok önemli. Dolayısıyla habercilikte işte zamandan bahsediyoruz ya biraz önce, o zaman kavramı aslında en çok önemli olan birimlerden bir tanesidir. Biraz önce bahsettiğim gibi işte deprem Türkiye’de çok büyük bir felaket yaşadık. Bütün kanallar hatırlarsınız o günlerde sadece haber verdi. Bütün yayınlar kesildi ve biz mesela bulunduğumuz bünye haber kanalı olmamasına rağmen, sadece haber bülteni yapmasına rağmen 24 saat burada canlı haber bültenleri yapıldı. Tamamen haber verildi o yüzden, mesela bizim kaynaklarımız vardır kendi kameralarımızın dışında dışarıdan aldığımız kaynaklar vardır. İşte ortak görüntülerin alındığı, isim verebilir miyim? İHA, DEHA gibi. Bunlardan gelen görüntüler vardır. Kendi muhabirlerimiz sahadadır, onlardan gelen görüntüler vardır. Biz bunları anında aksiyon alarak, doğru bir şekilde yayına vermemiz gerekiyor. Spikeri doğru bilgilendirmemiz gerekiyor. Muhabiri muhabirden aldığımız bilgileri doğru yansıtmamız gerekiyor. Alında zor gibi görünen ama inanılmaz keyifli bir olay. Tabi ki olaylar, yaşananlar hepimiz insanız, duygu maalesef haberleri verirken biz de duygulanıp biz de ağlayabiliyoruz. Ama işte insanlara o haberleri birilerinin vermesi gerekiyor. Biz de o son noktada bulunan insanlar olarak, doğruyu vermeye çalışıyoruz.

5. Haber bülteni bittikten sonra geçmiş zaman olarak; hem değerlendirme hem de keşke dedikleriniz oluyor mu?

Şimdi şöyle, birçok program yönetmenliği yaptım yani sadece haber değil tabi ki, biraz önce söylediğim gibi spor yönetmenliği işte talk Show, müzik eğlence programları, şimdi hepsinin verdiği haz farklı. Yani bir yönetmen olarak yaptığınız işle gurur duymak, işte biraz önce söylediğiniz gibi bittikten sonra oturup izleyip de ‘‘ ya çok güzel oldu’’ demek dünyanın en güzel mutluluğu. Yani benim için söylüyorum. Tabi ki çok fazla örnek vardır düşündüğünüz zaman. Ama dediğim gibi özellikle mesela ben beyaz futbolu 10 senedir

beyaz futbolun yönetmenliğini yapıyorum. Çok farklı çok renkli karakterler var orda bildiğiniz gibi. Mutlaka her programda rejide kahkaha atarak, eğlenerek çektiğimiz, zamanlar oluyor. Bu güzel bir şey ama bir yönetmen olarak, haz noktasına gelirsek eğer daha çok yaptığınız işle alakalı tabiki mesela bir müzik eğlence programında bir şarkı okunurken, o vermiş olduğunuz o şarkıyı karşı tarafa izleyiciye hissettirebilmek, o geçişlerle birlikte o kameraların açılarıyla birlikte şimdi tamamen siz belirliyorsunuz orada. Tabi ki tecrübeli kameramanların çok çok büyük bir katkısı vardır. Yani sizi anlamalı, sizin ne istediğinizi sizi kızdırmadan istediğiniz şeyi vermeleri çok önemlidir. Bu da dediğim gibi tecrübeli kişilerle daha zevkli oluyor. Özellikle izleyicinin bunu izlerken, ‘‘ya çok keyif almıştır’’ bu geçişlerle bu açılarla çok güzel bir program izlediğini düşünmüştür, düşüncesi bir yönetmen için en büyük haz diyebilirim.

6. Yayın aşamasında yani şimdi zamanda ‘‘anı yaşamak’’ için olması gerekenler ve yaşadıklarınızı anlatabilir misiniz?

Şimdi bu sizin işiniz yani yönetmen o programı ya da o haberi başından sonuna kadar, hâkim bir şekilde bitirmeli. Konsantrasyon çok önemli. Zamanı çok iyi ayarlamak önemli. Sonuç olarak bir başlangıç ve bir bitiş süresi var bu programın ya da haberin. Dolayısıyla, akış ona göre diziliyor evet ama siz tabi ki şunu hesaplayamazsınız ya spiker yorum yaparken şu kadar yorum yapacak. İşte anonsu bu kadar tutacak. İster istemez bir süre kısalması ya da uzaması söz konusu olabiliyor. Bunları çok iyi ayarlamak gerekiyor. Programa çok iyi konsantre olması gerekiyor yönetmenin yani rejide çalışan herkesle işte ses rejideki kişiyle sesçiyle ya da stüdyodaki kameramanlarla ve spikerle çok iyi koordine olması gerekiyor ve tüm yayın boyunca bu koordinenin devam etmesi gerekiyor. Bir çarklı gibi düşünün bunu herkesin işini iyi yapması gerekiyor. Herkes işini iyi yapması gerekirken tabi ki bir yerde fire verebilir, dolayısıyla yönetmen olarak buna da hâkim olmanız gerekiyor. O fireyi bulup, aman bir daha yapma, aman bir daha bu hata olmasını söylemeniz gerekiyor. Çünkü yayına yansıyacaktır. Yani KJ’cinin yanlış bir kelime ya da yanlış bir harf hatası direk çıkışa geliyor. Çünkü bunun bir kontrol mekanizması o anda olmuyor. Dediğim gibi zamanla yarışıldığı için, hemen verilmesi gerekiyor KJ’nin. Yanlış yazdığı bir şey o anda ekrana yanlış olarak yansıyor. Ya da play-out’takinin üstteki hazır olan VTR yerine yanlışlıkla alttakini tıklaması veya yanlış haber girmesi bir anda her şeyi bozuyor ve büyük bir hataya dönüşüyor. Dolayısıyla yönetmenin her şeye hâkim

olması, konsantrasyonu hiçbir zaman bozmaması gerekiyor ve bunu birlikte çalıştığı ekip arkadaşlarına da öğretmesi göstermesi gerekiyor.

7. Haber yönetmeninin yayın akışında, rejideki özellikle KJ ve playout ile yaşadığınız sorunları ve çözümleri örneklerle anlatabilir misiniz?

Şimdi biraz önce söylediğim gibi rejide çarklıların iyi işlemesi gerekiyor. Çarkların ayrı ayrı iyi işlemesi gerekiyor. Bir hata bütün her şeyi etkiliyor. Şimdi haber bülteninden ele alacak olursak, mesela akış değişikliği bize önceden akış geliyor haber merkezi tarafından yapılmış. Hazır akış var biraz önce söylediğim gibi. Ama ani değişiklikler olabiliyor. Bu da haber merkezi ile rejide arasında bir sonuçta otomasyon sistemi var. Bunu da ilk gören promter deki arkadaşımız oluyor, çünkü direk onun prompterine düşüyor bu akış sistemi. Haberde değişiklik olduğu zaman onun diğer birimlere ve yönetmenine bildirmesi gerekiyor. Prompterci bunu bildirmediği zaman, ne oluyor? Yanlış haber sırada hazırlanmış, arkada video wall'de yanlış kapak var, spiker de yanlış haber okumaya meyilli. Ama bir anda prompter da sıradaki haber değişik haberi gördüğü zaman, o haberi okuyor. Dolayısıyla ne oluyor? Biz bunu bilmediğimiz için orada anonsun bitiminde yanlış VTR'yi girmek, yayını patlatacak. Dolayısıyla şimdi yaşadığım bir olay olduğu için bu örneği verdim. Arkadaşımız prompterci arkadaşımız, bu bilgiyi bize vermedi. Spiker okumaya başladı haberi sıradaki haberle arkadaki kapaktaki haberle spikerin okuduğu haber alakasız. Bir anda değişiklik olmuş ve saniyeler kaldı. Zaman işliyor tik tak tik tak son 20 son 15. Ne yapacağız hemen tabiki hazır olan VTR yi girersek, yanlış haber girmiş olacağız. Play-out'cu hızlı bir şekilde o haberi bulup, kafaya alması gerekiyor. İşte kapağı arkadaki kapağı bir anda değiştirmemiz gerekiyor. Aslında pek istediğimiz bir şey değil ama doğru olanı vermemiz gerekiyor insanlara ve o son 5,4,3 derken o VTR'nin hazır olması okunması bazen hayat kurtarıyor. Yaşadığımız bir şey olduğu için söylüyorum. Yani şimdi her şeyde hata yapabilirsin hata insanlara mahsus bir şey tabi ki. Ama haber biraz daha bu konuda nasıl diyeyim daha hassas. Yani haber hatayı kaldırmıyor. Çünkü ciddi bir şey yapıyorsun burada. Yani sporda bir şekilde atıyorum ben beyaz futbolda yanlış bir şey girdiğimiz zaman, illaki oluyor yanlış bir vtr giriliyor, isim benzerliği oluyor. Ama bir şekilde orada sohbet esnasında işte şeye vuruluyor, gırgıra vuruluyor. Değiştiriliyor. Diyor ki ya işte rejide yanlış şey girdi uyuyor musunuz? Arkadaşlar falan gibi sunucunun da orada bir laf atması oluyor. Ama bunu haberde

yapamazsınız çünkü haber ciddi bir ortam. Orada siyasi bir haber de veriyorsunuz. Orada pek hoşlanmadığınız maalesef ölüm haberleri de oluyor. Dolayısıyla o ciddiyeti bozmayacak o hassasiyette olmak gerekiyor haberde.

8. Haber yönetmeni olarak zaman yönetiminde en çok zorlandığınız anlarınızı örneklerle anlatabilir misiniz?

Şimdi yönetmenler de tabi kişiliklerine göre değişiyor. Yani çok fazla bağırın çok fazla hâkim olmak için insanlara sesleriyle yükselen insanlar da var. Tabi ki onların tarzı da odur. Bilmiyorum benim hocam da sakın bir yönetmendi. Ben de kişilik gereği sakın bir yönetmenim. Hatta öyle bilirler. Çok fazla rejide şimdi rejî çok böyle aksiyonludur. Bağırışlar çağırışlar çok fazla olur yani illaki olur. Ama genelde rutin giden şeylerde o sakinliği rejide sağlatmaya çalışırım. Şimdi hata anlamında da şöyle hata biraz panik yani panik hatayı getiriyor. Yani bu işlerde panik olmamanız gerekiyor. Yani tecrübe tabi ki burada çok önemli. O hemen hâkimiyet kurarak bir şeyleri düzeltmeniz gerekiyor. Yanlış giden bir şey varsa doğru hamleyi tahmin edip yapmak gerekiyor. Çok önemli bir şey. Çünkü orada biraz önce dedim ya yanlış haber girme ihtimali diyelim ki girdi. Ne yapacaksınız orada? Ben yanlış haberi girdim ama ya ben bunu kessem mi? Adam başka bir yani spiker başka bir haberi anons etti ben başka bir haberi girdim. Orada üzerine başka bir şey mi atayım? Oldu haber bülteni için söylemiyorum. Yine ciddi bir tartışma programında şimdi aklıma geldi. Anons yapıldı. Play-outcu son dakika bana şeyin bana VTR'nin numarasını sordu. Ben de onu onayladım. Evet, doğru VTR. 17 numaralı VTR'yi girecek diye. Playlerken spikerin söylemiş olduğu yanlış bir daha doğrusu farklı bir isimden dolayı play-out' orada inisiyatif kullanıp, 'aa bu başka VTR pas attı' diyip, başka bir VTR 'yi okudu o sırada. Dedim ki; yani benim söylemiş olduğum vtr onay vermiş olduğum vtr dururken, sen neden bunu yaptın, niye böyle bir inisiyatif aldın. Çünkü hata tamamen ona ait. Böyle bir hatayı onun almasını da istemem. Kahraman da olmaz aslında baktığınız zaman. Çünkü o benim sorumluluğumda olan bir şey. Dolayısıyla yanlış VTR girdi. Şimdi panik oldu. O da siyasi bir tartışma programıydı. Panik oldu 17 numarayı at dememe rağmen, bu sefer başka bir VTR'yi attı ve 3. De doğru VTR, yani üst üste 2 tane 2şer 3er saniye ekranda yanlış görüntü geldi. Bu büyük bir hata baktığınız zaman. Evet, sorumluluk sizde, ama maalesef o çarklılardan bir tanesi, panik

olarak yanlış şeyler yaptı orada. Bu tür şeyler olabiliyor tabi ki. Ama hatalar insana mahsustur. Haber p

9. Haber bültenlerinizi genel anlamda seyrettiğimizde genel bir standart var ve belli bir dediğiniz gibi tema ve yorumlu var. Onlara geriden dönüp baktığınızda, geçmiş zamanı ve onu ders alma anlamında güzel olanları taşıma ya da yanlış yaptıklarınızı bir daha yapmama anlamında öyle hiç haber bültenlerine baktığınızda değerlendirdiğiniz oluyor mu? Kendinize ders çıkardığınız...

Yani bunu genel olarak ele alabilirim. Yani haber bültenleri için, değil de. Şimdi haber bültenlerinde sonuçta belli bir standart vardır. Spiker anonsunu yapar, haber girer haber biter stüdyoya geçersin. Stüdyoda çok fazla bir aksiyon yapamazsın zaten yani kısa süreli şeyler olduğu için anonslar olduğu için. Tabi ki genel anlamda diğer programlara da baktığınız zaman bu yönetmenin tarzıyla alakalıdır. Ben sadelikten yanayım. İnsanlara bazı programlarda istediği şey ne ise sadece onu vermekten yanayım. Yani üç kişi tartışma yapıyorlar programda üç kişi tartışıyor bir konuyu, orda çok büyük bir reji hızlı bir rejile insanların kafasını karıştırmaktansa, o muhatap oldukları görmek istedikleri ve konuşan üç kişiyi aynı anda ekrana vererek, aslında sadece onlara konsantre olmalarını doğru olduğunu düşünüyorum. Bu tamamen tarzla alakalıdır. Benim tarzım benim düşüncem bu. Geçmişte bu işte reji olsun diye hızlı hızlı yapayım işte farklı kadrajlar, farklı şeyler evet bunları çok yaptık sonra dedim ki ya dedim insanlar bunları değil bence çünkü bende izleyiciyim televizyon karşısında bir şeyleri izliyorum izledikçe de görüyorum. Tabi eskiden birkaç tane tv kanalı varken, şimdi onlarca var. Baktığınız zaman çok fazla da yönetmen var. Dolayısıyla herkesten bir şey hala öğrenebiliyorsun görebiliyorsun, O sadeliğin daha doğru olduğunu düşündüğüm için, değişiklik anlamında böyle değişiklikler yaptım.

10. Haber yönetmeni olarak stüdyodaki haber sunucu ile iletişimi sağlarken yaşadığınız sorunları, örneklerle anlatır mısınız?

Haber spikeri ile uyumlu çalışmak çok önemlidir. Çünkü haber spikeri, bildiğiniz gibi ekranın yüzü. Yani insanların direk muhatap olduğu kişi o. Haber spikerinin moralinin iyi olması lazım, enerjisinin iyi olması gerekiyor, iyi motive olması gerekiyor. Siz de bunu sağlayan unsurlardan bir tanesisiniz yönetmen olarak. İyi bir haber spikeri ile

çalışmak da çok önemli bir şey gerçekten. Çünkü birçok yerde sizi kurtaran kişi de o oluyor. Yani mesela biraz önce vermiş olduğum örnekte de benzer bir örnek.

Haber hazır olmayabiliyor. Cam spikerin de daha önce hazırlanmış olan, anonsu kısa kalmış olabiliyor. O zaman hemen kulağına diyorsun ki, uzatmam lazım, bana bir 20sn daha lazım, yorum yapman lazım. Tabi ki şimdi dediğim gibi haber spikeri iyi olacak ki orada doğru yorumu da yapabilecek. Uzatabilecek ki siz de o sırada hemen burada hazırlığı yapıp VTR'yi doğru yayın bandını girebilirsiniz. Bu çok sık olan şeylerden bir tanesi mesela. Yine yakın zaman olduğu için örnek vereceğim. Yaşamış olduğumuz felakette uzun saatler burada yayın yapıldı ve O spikerler haber spikerleri uzun saatler burada ayakta kalarak doğru bilgiyi yansıtmaya çalıştı. Zaten yaşananlar hoş şeyler değil zaten üzüntü ağlayan insanlar bu derece de bile hepimiz o şekilde yayın yaptık. Sonuçta hepimiz insanız ve birçoğumuzun belki de akrabaları tanıdıkları da oradaydı. Haber spikeri orada. Aslında bir nevi duygusunu tabii ki yansıtacak ekranı ama dik durması gerekiyor. O haberi güzel bir şekilde sunması gerekiyor doğru bir şekilde sunması gerekiyor. Bazen televizyon ekranını karşısındayken yani ne kadar duygusuz yani. Böyle bir haber verdikten sonra hemen diğer haberin anonsuna geçebiliyor diyor. Ama maalesef bu iş böyle bir yerde artık o sınırların alınması gerekiyor. Yönetmenle haber spikerinin uyumu da dediğim gibi bu konuda çok önemli izleyicinin en iyi şekilde bilgilendirilmesi açısından.

11. Haber bülteninin zamanında başlayıp bitmesi için dikkat ettiğiniz çalışmaları örnek vererek anlata bilir misiniz?

Şimdi sonuçta bir televizyon kanalının bir yayın akışı var. Bu yayın akışında da programların başlangıç saatleri ve bitiş saatleri hatta reklama giriş saatleri. Reklamdan dönüş saatleri de belli. Bunlara hep uymanız gerekiyor. Rutin giden işlerde yaptığımız hesaplar tabii ki. Mesela haber bülteni için örnek verecek olursak, başlangıcı belli bir akış haber bülteninin de bir akışı var. Haber merkezi haber Müdürlüğünün kontrolü altında haber akışı yapılıyor. Akış bize geliyor. Bu akışta sırayla neler gireceği belli biraz önce söylediğim gibi tabii ki ülkenin içerisinde değişiklikler olabiliyor ama reklama kadar o süreç nasıl yönetilmeli doğru zamanda doğru hesaplamalarla o doğru reklama gidiş saatini tutturmak. Biraz önce dedim ya anonsu hesap edemezsin spikerin yaptığı yorumu

hesap edemezsin uzatabilir. Belki daha fazla söyleyebilir bu zamanı. Nasıl tutturuyoruz ya VTR'nin süresini hesaplıyoruz ya işte reklama gitmeyi iki dakika var ama bizim haberimiz bir buçuk dakika 30 saniye gibi zamanımız var. O zaman işte ne diyorum spikere biraz uzatman gerekiyor. Yani anonsu'nun dışında yorum da katman gerekiyor ki bir 30 saniye 1,5 dakika 2 dakikaya tamamlansın doğru zamanda reklama gidelim. Çünkü sonuç olarak bir televizyon kanalında dönmesi için bu. Reklamın önemi var aynı şekilde. Veda'da da bitişte de aynı şekilde doğru sürede VTR'nin girmesi spikerin doğru sürede anonsunu yapması ve doğru zamanda bir sonraki programa haber bültenini bırakmak için bunlar çok önemli şeyler faktörler.

12. Haber yönetiminde zaman ne kadar önemlidir, özellikle yayın akışı açısından örnek vererek anlatabilir misiniz?

Evet, televizyon eşittir zaman çok doğru bir şey bu neden televizyon eşittir zaman. Bir kere Her şey zamana göre. Biraz önce bahsettim ya zaman işte akış belli zamanında girmek belli zamanında bitirmek zaman bir şeyleri yetiştirmek için o zamana ihtiyacınız var. Zaman işte sayıyoruz 10, 9, 8, yayına giriyoruz zaman bitirirken bitirmemiz lazım. Hadi son 5 saniye son 4 saniye veda et. Bunların hepsi zaman. Yani her anında televizyonculuğun her zamanında zaman faktörü önemlidir. VTR'leri hazırlarken de önemlidir haberi, haber çekerken de önemlidir, yayın yaparken de önemlidir. Yayını bitirirken de önemlidir. Yani dediğiniz gibi televizyon eşittir zaman...

Neşat Şen / Haber Kurgu

1. Kendinizi ve mesleki kariyerinizi anlatabilir misiniz?

Öncelikle İstanbul Üniversitesi Sinema Televizyon mezunuyum Bu sektöre daha iyi bir araya gelebilmek kişi daha iyi öğrenebilmek için üniversiteye giderken ikinci öğretim seçtim bilinçli olarak gündüz işte çalışmak istedim. İlk yerel kanallarla başladık. Orada işte film blurlarıyla işte programları biraz öğrendik. Daha sonrasında kendi azmimiz, çabamız işte evde de devamlı işte videoları izleyerek ya da kendim bir şeyler yaparak öğrendim. İnsanları tanıdıkça iş yaptık iş yaptıkça kendimize geliştirdik çevremiz genişledi derken kanallardan kanala geçtik o günlerden bugüne on yılı aşkın süredir, bu işin içerisindeyim.

2. Haber kurgu operatörünün en önemli özellikleri nelerdir?

İyi bir kurgucu olabilmek için yani öncelikle bu işin gerçekten çok istiyor olmanız gerekiyor. Yani bu işi. Bence maddiyat anlamında bakmamak gerekiyor. Hani maddiyat anlamında bakmak gerekecekse bence ticaret yapsın o insanlar. Çünkü bu iş maddesi çok çok dışında kalıyor. Bence bir günmüş. Yani bir zaman dilimi yok bu işi gece 12'de de 3'te de 5'te de çıkıp bu işin başında olabiliriz. Yani öyle bir iş karakter olarak da bu işin böyle bir boyutu var soğukkanlı mısınız panik atak mısınız kriz yönetimini yönetebiliyor musunuz? Çünkü yani Örnek vermek gerekirse başka çalıştığım kanallarda mesela zaman anlamında yarış yaptığımız için işlerle alakalı bu durumları kaldıramayın insanlar tanıdık. Yani kalp spazmı geçiren hastaneye kaldırdığımız insanlar gördüm ben. Çünkü bu karakterleri bu insanların karakterleri. Hani bu işe uygun değil yani anormal bir durumda hemen kitlenebiliyor. Terlemeye başlıyor. Konuşmıyor ya çok değişik bir hal alıyor. Kişi kendini Öncelikle bir tanıması gerekiyor. Bu işe uygun uyum değil miyim? Çünkü bu iş dediğim gibi para için yapılmıyor yapılacak iş değil bence. Yaratıcı ne kadar yaratıcı şimdi bazı kişiler var. Gerçekten inanılmaz fikirleri var ama dijitale dökme konusunda çok yetersiz bazısında. Fikri yok dijitalde bir şeyler dökabiliyor ama bir düşünce tarzı yok yani gördüğünü yapabiliyor sadece. Ha bir de böyle bir şey yapsak nasıl olur ya da böyle bir şey yapabilir miyiz gibilerinde bir uygulama yapamıyor ya da dökemiyor. Yani bizim sektörün içerisinde kendini geliştirmek çok önemli devamlı geliyor yani bir şey öğrendik tamam ben bunu uygulamam demek çok yanlış oluyor çünkü şu an mesela yapay zekâ var çok popüler mesela örnek verelim bir video yapacağız O videonun özelliği bir saatte bitecekse şimdi gelişen yapay zekâlar var Belki 5 dakikada Yani bir insanın yüzünü değiştirmek eski yöntemlerle belki haftalarca zamanımız olacak ama yapay zekayla belki birbirinden bitirmiş oluyoruz bunu takip etmek çok önemli çünkü hani bizim işimiz zamanla yarış halinde olduğu için karşı tarafta her zaman en kısa sürede gelir işe bakıyor işin Bazen çok çok çok iyi olması değil çok kısa sürede bana gelmiş olmasına bakıyor Onun için hani kendimizi geliştirmemiz gerekiyor Yapay Zeka olsun ya da farklı platformlarda geliştirilen uygulamalar olsun Hepsini yakından takip edip kullanmak yani her yaptığınız işi kısa sürede bitirmek Ama kaliteyi tabii ki bozmadan tamamlamak önemli.

3. Haber kurgusunun özellikleri nelerdir?

Bence ben bu işe çok daha geriden başlayarak anlatmak istiyorum mesela ben kendimi örnek verirsem. Ben mesela çok fazla reklam izleyen bir insanım yani televizyon izlerken insanlar bir dizi ya da film reklama girdiği zaman “lap” diye diğer TV geçiyor. Ben genelde bizzat reklam arıyorum TV’lerde. Çünkü reklamın dili reklamın anlaşılabilirliği ya da ona eklenen şeyler her zaman bir tık üstüne gelmeye çalışıyor. Herkes daha popüler olmaya çalıştığı için daha anlaşılır daha iyi kitleye ulaşabilmek için hep bir şeyleri değiştirmek daha yapabilmek adına hamleler yapıyor. Bunları da takip etmek gerekiyor Yani örnek veriyorum reklamlar bana çok fazla ilham kaynağı oluyor müzik. Aynı keza mesela bir iş yapacağım o işin duygusu nedir dram mıdır? Duygusal mıdır? slow mudur? Aksiyon mudur? Bunu belirledikten sonra buna uygun bir müziği Öncelikle dinliyorum. Gözüm kapalı olur ya da düşünüyor olabilirim. O müzik ritmiyle yapmak istediğim ne ise, ya da görüntüleri ne ise onları zihnimde canlandırıyorum bir kurgu oluşturuyorum Ondan sonra ufak ufak dijitalle dökmeye başlıyorum ama hani izlediğimiz bir film olabilir işte belli reklamlar olabilir bunlar hep bir ilham kaynağı oluyor. Mesela geçen yıllarda bir futbol tanıtımı yaptım. O zamanlar da call of duty çok oynuyorum onun bir ara yüzü var, işte Üç boyutlu böyle dönüyor zihnimde böyle kalmış o hoşuma gitmiş o sırada futbol tanıtımını yaparken dedim ki, aynı üç boyutlu sahnesi buna dedim çok yakışır ve üç boyut sahnesi oluşturdum. Aynı onun gibi oldu çok da güzel oldu yani bir oyundan bile esinlenerek bir şey yapabiliyoruz yani oyunların grafikleri olsun ara yüzleri ve müzikleri olsun bunlar bile hani bizim sektörü çok bağdaştırmış çok önemli kriterler. Önemli olan zihnimizde Nasıl canlandırdığımız yani biraz kendinizle alakalı bence o. Nasıl yetiştirdiğiniz ile alakalı

4. Başlayacak bir haber kurgusu için yaptıklarınızı anlatabilir misiniz? Haber bülteninin zamanında başlaması için hazırlıklarınızı örnek vererek anlatabilir misiniz (bülten başlamasından ne kadar önce hazır olursunuz, olamazsanız neler yaparsınız)?

Önemli olan haberde; bir de bu şimdi haberin bir sürü içeriği var siyasi olabilir ekonomi olabilir sanatsal ya da futbolla alakalı sporla alakalı olabilir. Şimdi bu konularla alakalı hepsine biraz vakıf olmak gerekiyor. Yani siyasi kişilerin isimlerini ya da sanatsal ya da

spor camiasında olan kişilerin kim olduğunu bilmek gerekiyor. Çünkü haber dediğimiz zaman zaman çok önemli hızlı bir şekilde yapabilmek gerekiyor. Şimdi siz bunu bilmiyorsanız yani bu kişileri bilmiyorsanız Öncelikle onu bir search ediyoruz. Bu bir zaman kaybı. Yani aslında çok ufak gibi gözükse de totalde çok büyük zamanlar alıyor. Onun dışında kurgusunu yaparken haberin içeriği neyse ona uygun yapıyoruz. Bunun içerisinde bir de şey var RTÜK kuralları. işte örnek veriyorum çok sert bir haberde ölümlü bir haberde hani insanların gözüne sokula sokula bir ölümü gösteremeyiz ya da bir eylem varsa bıçak eylemi gibi onu blursuz gösteremeyiz, ya da küfürlü bir şeyleri veremeyiz. Bunları da bilmek gerekiyor. Onun dışında bu haber kurgusunu yaptığımızda ve anormal şeylerle karşılaşabiliyoruz. Mesela çalışırken bilgisayarımız donabiliyor ses gelebiliyor bu durumları sen daha kullanırsın. Hani tam haber yayına girecek 5 dakikası kalmış bilgisayar bozuluyor, bir daha baştan başlamamız lazım. Bu sefer mesela çok sık görüntü koyduysak çok sık koymuyoruz daha uygun. Ama daha uzun vererek ya da yazılarını yazmadan tamamlayıp hemen yayına otururken önemli olan haberin çok çok çok iyi olması değil yayına yetişiyor olması. Bu doğrultuda hani en hızlı şekilde en pratik şekilde tasarlamak çok önemli.

5. Muhabir/Editör ile haber kurgusunda yaşadığınız sorunlar neler örnek vererek anlatabilir misiniz? Bu sorunların çözümünde neler yapıyorsunuz örneklerle anlatabilir misiniz?

Genel olarak bir çalışma esnasında bir sıkıntı yaşamıyoruz ama genelde çok yoğun olduğumuz ya da zamana karşı yarış halinde olduğumuz zaman, hep bir anormallikler sorunlar olabiliyor. Hani bilgisayarlarda çalışırken, sonuçta aktif bir şekilde çalıştığımız için, 7/24 neredeyse hep açık halde hani içindeki cihazlar devamlı aktif bir şekilde yorulmuş oluyor. O yüzden hani tekniksel anlamda da sıkıntılar yaşayabiliyoruz. Harddisk bozulabiliyor, ekran kartı ile alakalı sorunlar olabiliyor. Bilgisayar donuyor. Bir daha baştan başlatmamız gerekiyor. Başlatıyoruz, bu sefer yaptığımız yere kadar o projeyi kaydedebilmiş miyiz? Kaydetmemiş miyiz? Kaydedemediysek bir daha baştan yapmamız gerekiyor. Bir daha baştan yapmamız gerektiği durumlarda ne yapmamız gerekiyor? Ben bunu anlatayım. Örnek vereyim hani bir perforenin üzerinden görüntüleri uygun görüntüleri seçerken, önemli olan daha sık görüntüleri vermek daha anlaşılır hale getirmek, önceliğimiz oluyor. Ama böyle bir durumda bu sefer görüntüyü daha uzun

şekilde veriyoruz. Daha sık görüntü vermektense daha uzun uzun veriyoruz. İşte üzerine bir kişinin konuşması varsa, onu Türkçe bir şekilde hani altına alt yazı yazıyorsak, bunu yazmıyoruz. Çünkü yetiştirebilmek adına. Önemli olan yayına yetişti mi? Yetişmedi mi? Hani önemli olan yayına yetişmesi. Çok iyi olması değil. Tabi ki iyi olması her zaman önceliğimiz ama anormal durumlarda, yetiştirmek ön planda oluyor. Bu durumda soğukkanlı olmak çok önemli yani kendiniz o kriz yönetimini nasıl yönlendirebileceksiniz? Bunun planını saniyeler içerisinde yapıp hemen, uygulamaya dökmek gerekiyor. Bu bazen, insanın zaman içerisinde kendini geliştirmesiyle, tecrübe etmesiyle olanak sağlanabiliyor ama bazılarında doğuştan geliyor. Gerçekten çok soğukkanlı. Yani mesela bazı insanlar çok anormal bir durumda bile, çok hızlı bir şekilde, hani hiç akla gelmeyecek yöntemlerle onu bir şekilde çıkartıp yayına atabiliyor. Hani o o anki hani pratik zekâyla alakalı. Hani o pratik zekâ olup da uygulamaya dökmemek de var. Hani sektörde öyle insanlar da var. Hani böyle böyle yaparım evet yetişir ama hadi yap dediğimiz zaman, kitlenebiliyor. Çünkü orada hani o an ki psikolojik durumdan kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Onun dışında zamana karşı çok yarış halindeyiz.

6. Haber kurgusunu bültene yetiştirebilmek için yaşadığınız stres, zaman yönetimi vb. sorunları çözmede ne tür yöntemler kullanıyorsunuz?

Bir gün bir sabah bülteninde hazırlık yapıyoruz. Sabah bülteninin girişinde de toplu az sonramız var. İşte o az sonrayı yapacağım. O az sonrada da en önemli bir belirledikleri bir haber var. O haberde kelime yanlış yazılmış. Perforeciyi arıyoruz telefonu açmıyor, onu arıyoruz ulaşamıyoruz. Çünkü sabah 07:00 da başlıyordu, saat de sabah saat 05:00 işte kimseye ulaşamıyoruz. Naapsak naapsak falan, düşündük taşındık, hemen hani yayına girecek bunu bitmesi gerekiyor. Ben eski haberleri izledim o konu ile alakalı. O konuya uygun cümle... perfore bulmaya çalıştım. İşte 5-6 ay öncesinin bir haberinin perforesinde o kelime geçiyor. Ben o kelimeyi aldım işte o yanlış olan kelime ile değiştirdim. Hani bu aslında işin takibiyle de alakalı. Onun dışında çalışırken bilgisayarımın çok donduğu zamanlar oldu. Hani 1 dk. var ya da işte 5dk.mız var yayına geçecekler hemen VTR'yi. Bilgisayarımız tam render alacağım bitmiş iş, ekrana görüntü gelmiyor. Hiçbir şekilde gelmiyor. Bilgi işlemi çağırıyorsun olmuyor falan, bir daha kapatıp açmamız lazım. Yani inanılmaz bir kalp atışı hızlanıyor. Ama kitlenmemek önemli. Yani yine soğukkanlılığınızı koruyacaksınız. Aslında içsel olarak belki hepimiz

bir kalp atışı yaşıyoruzdur. Ama dışarıya yansıtmıyoruz. Ya da işimize yansıtmıyoruz. Şimdi yansıttığımız an, hani hata da olabiliyor. Hatalı olunca yayına da hatalı ya da yetiştirememiş oluyoruz. Yani en hızlı şekilde görüntüleri hemen üstüne koyuyoruz. İşte buralardan keselim, bunu yapmayalım şunu yapmayalım, önemli olan bu olsun İşte örnek vereyim bir görüntüde bir yeri işaretlememiz gerekiyorsa işaretlemeyelim neyse hemen verelim falan önemli olan yayına yetişmesi olsun falan diye. Öyle hemen hızlı bir şekilde aslında çok kaba kurgu yaparak, kaba kurgusunu yaparak yayına yolluyoruz. Tabi bunu yaparken yine RTÜK kuralları olsun ya da kanalın belirlediği kurallar olsun, bu çerçevelere de uymak önemli.

7. Haber kurgusu bittikten sonra geçmiş zaman olarak; hem değerlendirme hem de keşke dedikleriniz oluyor mu?

Yaptığımız işler mesela dışardan bir insan izlediği zaman, ne bileyim 1,5 dk. bir şey. 1,5 dk. izliyor ve bitiriyor. O arka planda gerçekten öyle değil. O 1,5dk. izlenen ya da 5dk. ya da 10dk. izlenen şeyler aslında, hiç o kadar süre sürmüyor. Çok çok daha fazla sürüyor. Yeri geliyor çok kısa sürede çıkması gerekiyor. Hani arka planında çok büyük bir kaos, bir yoğun çalışma temposu var yayına yansıyan işler olarak. Tabi bunlar arka planda gözüküyor. Onlardan biraz bahsedebilirim. Bazen bir iş yapıyoruz. Mesela kendimden bir örnek verirsem. Bir iş yapıyorum. Daha sonrasında izliyorum onu. Gerçekten çok iyi olmuş hani bazen diyorum ki, ben aşmışım. Bunu nasıl yaptım acaba dediğim de oluyor. Bunu bir daha yapabilir miyim acaba? Dediğim de oluyor. Tabi ki yapabiliyoruz ama bazen gözümüze hani “yav bunu da nasıl yapmışım?” gibi olabilir. Bazen çok eleştirisel olabiliyoruz. Hani bakıyoruz. “Yav bu ne kadar gereksizmiş ne kadar mesela bu efekte çok boğmuşum” Ya da burada bu efekt gerekiyormuş ya da burada bu görüntü hiç uymamış. Ya da bu müzik aslında tam oturmamış diye ders çıkartıyoruz. Bu sefer ona benzer bir proje geldiği zaman bu sefer daha iyisini yapmaya çalışıyoruz. Ya da sektörde çok çok iyi olan insanlar da var. Onların işlerini takip ediyoruz. Nasıl bir çalışma yapmış nasıl yaklaşım yapmış. Bunlardan da ders çıkartarak, kendimizin üzerine böyle katıyoruz. Ama devamlı hatalar, ya da eksiklikler oluyor tabi ki.

1. Kendinizi ve mesleki kariyerinizi anlatabilir misiniz?

Kadir Demir 99 yılında İstanbul'da doğdum ilk ve orta öğrenimimi İstanbul'da tamamladım Yüksek Öğrenim için üniversite için Ordu'ya yerleştirdim tek başıma gittim. Aslında Ordu'ya gittikten sonra hayatım başladı çünkü üniversite zamanında yine bir rutin içerisindeydim. Üniversite hayatında bütün herkesin yaşamış olduğu şeydir bu. Bir yerde işe başlayayım, ailemi çok fazla sıkıntıya sokmayayım kendi ayaklarımın üzerinde durayım düşüncesiyle bir iş başvurusunda bulundum. Ordu'da yerel bir televizyonda yetiştirilmek üzere işe alındım. Aslında işe ilk girdiğim gün yine aklımda hani ileride bu işin benim mesleğim olacağı yoktu. İlk 6 ay içerisinde rutin bir şekilde ilerledikten sonra altıncı ayın sonunda artık şunu düşündüm. Ben artık bu meslekten başka bir mesleğe yönelmeyeceğim. Yani bölümü farklı okuyorum işte aynı zamanda yine televizyonda öğreniyorum. Yani bu süreçte olan her şey oldu. Ondan sonra zaten buralara kadar geldik.

Haber kameramanı olmak için hangi özelliklere sahip olmak gerekir, örnek vererek anlatabilir misiniz?

Ya en büyük nokta aslında sahiplenmek gözlem yeteneği olması. Çünkü kameraman hani buradan, baktığı zaman sadece o görüyor. Hani o görüntüleri aktarılan kadar sadece sen biliyorsun. Burada ne olduğunu şu bu aslında cesaret gerektiren bir şey çünkü tamamen bir muamma. Karşı taraf için biz onu bilgisayara aktardığımız zaman gün yüzüne çıkan bir durum. Onun için gözlem yeteneği Aslında en ön planda olan nokta. Stüdyoda yine bunu kurtarabiliyoruz. Aslında rejiden takip ediliyor yönlendirmeler yapılabilir. Ama haber kameramanlığı konusunda veya aktüel bir çekim yapıldığı esnada hani tamamen gözlem olayı okuyabilme ekip bağlılığında çalışabilmek. Bunlar çok önemli şeyler, çünkü en ufak bir kopukluk olduğu zaman yani bazı noktalarda geri dönüşü olmuyor. Ama yani dediğim gibi biraz daha böyle sıkıntıya sokabilir. Yani insanı o yüzden gözlem en önemlisi.

2. Gelecek zaman, şimdiki zaman ve geçmiş zaman olarak baktığımızda; Başlayacak bir haber çekimi için yaptıklarınızı anlatabilir misiniz? Haber bülteninin zamanında başlaması için hazırlıklarınızı örnek vererek anlatabilir misiniz (bülten başlamasından ne kadar önce hazır olursunuz, olamazsanız neler yaparsınız)?

Şöyle biz o kısaca o hikâyeyi anlatayım haber belli olur muhabirimle Birlikte biz Buradan çıkıp arabaya bineriz Aslında orada Bizim haberimiz başlar Çünkü muhabirim bir yandan çalışmaya başlıyor anonsları yazmaya başlıyor Ben o anonslara göre kafamda oraya gidene kadar belli açılar belirliyorum. Ya ufak tefek sürprizler olabiliyor ama hani indiğimiz zaman yine bir nebze yüzde 50 hazır bir şekilde gidiyoruz oraya. O aslında iyi bir şey. Çünkü tamamen iletişimle alakalı bir şey aslında. Hani o öne oturup ben arkaya oturduğum zaman, kapalı kutu, o yazdı gittik hani sürpriz bir çekimle karşılaşmaktansa tamamen aslında o arabada kurulan ilişki indiğimiz zaman yansıdığı için, hani daha verimli oluyor. Tamamen ekip ruhu. Empati özellikle. Çünkü o an, o ekranın önünde oluyor, ben arkada oluyorum. Hani onun için bir tık daha gergin geçebiliyor oraya gittiğimizde karşılaşacağımız durumlarda Aslında önemli Çünkü asıl tepkiyi o görüyor. Ben kameram Omuzumda bir köşede bekliyorum çoğunlukla öyle oluyor çünkü hani asıl tepkiyi orada röportaj esnasında veya Görüşme esnasında dışarıdan gelen tepkileri en çok onlar çekiyorlar ama yani Biz de bu şekilde yani genel olarak.

3. Muhabir ile haber çekiminde yaşadığınız sorunları, örnek vererek anlatabilir misiniz?

Son haberden gidelim çalışma saatlerinin düşürülmesiyle alakalı bir haberde biz yola çıktığımız zaman. Aslında zaten onu kurgulayarak gidiyoruz. Anonsları hani arkadaşım bunlar bunlar oldu dediği zaman, ben artık zaten yönlendirmeye başlıyorum kendi kafamda ki; Bu kurgucu da bunu bağlayabilmeli. Aslında zincirleme bir şekilde gidiyoruz. İlk indiğimiz zaman çalışma saatleriyle alakalı olduğu için mekânlar. Orada çalışan garsonlar var. İşte dondurmacısı, dönercisi vesaire. Hani bunlardan bol bol detay görüntü toplayarak anonsları da olabildiğince onları arka planı olarak planlayıp. Bu şekilde bu doğrultuda ilerliyoruz röportajlar esnasında. Aslında giderken bizim kurguladığımız bir kalıp var. Hani o aradığımız röportajı bulana kadar sürekli denemek.

Belki 100 kişiye sorup sadece 10 kişiden doğru yanıt alabilmek. Çünkü şu an öyle bir zaman dilimindeyiz ki hani insanlara bir şey sorduğumuz zaman çok farklı cevaplar geliyor ve ısrarla da bunun devam ettirilmesini istiyor. Ben bunu konuşacağım. Hani bana bu şekilde yardımcı ol benim sesimi duyur ama biz onu asla kullanamayız bu haberlerde. Hani bu tarz ilerliyor bu konuda aslında.

4. Haber çekimi aşamasında yani şimdi zamanda “anı yaşamak” için olması gerekenler ve yaşadıklarınızı anlatabilir misiniz? Haber sunucusunun, yayın akışında aniden gelişen olayların aktarımında, zaman kullanımını örnek vererek anlatabilir misiniz?

Çekim anında aslında o bir anda görüntü yakalamak genelde hep bir röportaj esnasında oluyor. Mesela biz bir kişi ile röportaj yapıyoruz ve karşıda o an gerçekten bu habere oturacak bir görüntü var. Hani bazı noktalarda bunu göremiyoruz ama bazen karşıdaki kişinin de samimiyetine göre çok affedersiniz deyip, hani dönüp onu da kontrol edebiliyoruz. Aslında onun dışında teknik olarak bazen mikrofon çalışmayabiliyor röportaj esnasında gidebiliyor. Bizden kaynaklı bataryayı değiştirmeyi unutuyoruz. Bir kere başıma geldi sadece tam haber esnasında bataryam bitti ve yedeğim olmadığı için, aslında yarım kaldık. Onu da en kötü ihtimalle hani çok çok önemli ise, telefon yardımıyla mikrofonu tutup, sanki kamerayla çekim yapıyormuş gibi, telefon yardımıyla devam ettiriyoruz. Onun dışında bazen kart unutabiliyoruz. İnsanlık hali gelebiliyor çünkü başımıza. Bunların önüne geçmek için de aslında kameraman odasından çıkarken hepsinin işte ses geliyor mu bataryamız dolu mu? mikrofonumuzun pili var mı İşte kartlarımızı aldık mı kartlarımızı formatladık mı Hani Bunları kontrol ederek çıkmamız lazım Yoksa böyle aksaklıklar başımıza geliyor.

Haber çekiminde zaman ve hızlı olmakla ilgili yaşadığınız sorunları örneklerle anlatabilir misiniz?

Kartımı unuttuğum bir haber bu benim için gerçekten kötü bir deneyimindi. Eski çalıştığım yerdeki haber müdürümüzle çıktık habere ve o zaman Orduda çalışıyordum. Merkeze yaklaşık bir buçuk saat uzaklıktaki bir ilçeye gittik ve ben ilçeye indiğimiz zaman kartın olmadığını fark ettim. Bunun geri dönüşü de yok çünkü bir buçuk saat bir daha git gel, 3 saatlik bir durum ve o günde o ilçenin belediye başkanıyla röportaj

yapacaktık. Bu benim için gerçekten üzücü bir gündü. Çünkü o sırada da işte ne yapacağız ne edeceğiz derken en son çare yine telefona başvurduk. Sessiz bir ortama aldık, çünkü mikrofonumuz yok başkanım da sağ olsun yardımcı oldu bize. O sırada sessiz bir ortam yakın işte telefona kulaklık takıp kulaklığı mikrofonun kenarından dolaştırıp sesi daha net alabilmek için çabaladık ama sonuç olarak bu haberi yaptık ama gerçekten hiç istediğim ve umduğum gibi bir şey olmamıştı haliyle. Bu üzücü bir durumdu benim için.

5. Haber çekiminde hızlı olabilmek için hangi çözümler geliştiriyorsunuz, nasıl davranıyorsunuz?

Şöyle; Bir köye gitmiştik. Köyün ortasında bir heyelan toprak kayması olayı vardı ve bu evleri de aslında sürüklüyordu. Köydeki tüm evleri boşalttılar ve biz oraya haber çekmeye gittik. Bir tane ev çok fazla zarar görmüştü resmen Hani baş aşağı dönmüştü neredeyse Biz o evin tam çaprazında çekim yaparken muhabir Arkadaşım biraz daha yaklaşalım dedi aslında Ben biraz kaçtım Hani girmeyelim dedim o alana işte Kaymakam falan işte jandarmalar zaten müdahale ediyorlardı. O dedi hadi girelim girelim öyle motive etti beni. Bir 5dk. da yalvardı açıkçası. En son çare sonuçta muhabir hani görüntüyü o okuyacağı için. Girdik tam kayıt esnasındayken, kameranın arkasında geçti ben evi tararken evin içerisindeki duvar böyle bize doğru yıkıldı Hani o an soğukkanlılığı korumak da çok önemli Aslında ben bir anlık Elin bir kayıt tuşuna gitti Hani sonra hemen geri çektim kayda devam. Orada dikkat ettiğim şey aslında o an bir aksiyonu çekebilmektir. Hani Tabii o sırada dediğim gibi soğukkanlılığı korumak da önemli. o duvar koptuğu zaman ben direkt kayıttan çıkıp kaç da bilirdim Ama artık orada direkt göze aldık yani bazı şeyleri O görüntüyü yakaladım Gerçekten güzel de oldu Ne kadar titresem de kaçsam da mesela muhabir arkadaşım mikrofon elinde bayağı bir 10 metre kadar aşağı gitmişti zaten bölgede bir tek ben kalmıştım Hani o görüntüyü kurtardım Aslında o biraz beni mutlu etti o açıdan.

6. Haber çekimi bittikten sonra geçmiş zaman olarak; hem değerlendirme hem de keşke dedikleriniz oluyor mu?

Habere geçtiğim zamandan beri yapmış olduğum bir şey var ilk günden bugüne kadar kaç tane habere gitmişsem hepsini tek tek hem not ettim hem görüntüleriyle arşivledim.

Bunları her zaman izlerim boŖta kaldığım her zaman izlerim Çünkü çekmiş olduğumuz bin tane haber varsa, 250 tanesi hep aynı haberler. Örnek veriyorum bir enflasyon haberi. Her ay düzenli açıklanan bir Ŗey ve her ay biz buna bir Ŗey katmak zorundayız aslında hani bir önceki ay ile aynı anonsları veya aynı görüntüleri aynı açılarını verirsek bunun bir önemi kalmıyor her ayın üçünde enflasyon açıklanır. Ben her ayın ilk iki günü Bir önceki ay çekmiş olduğumuz enflasyon haberine bakarım orada hangi açıları vermişiz işte röportajlarda neler yapmışız ve görüntü konusunda işte eksik olduğumuz veya artı katmam gereken bir Ŗey var mı veya çok beğendiğim bir Ŗeydir onun aynısını yapmak için tekrardan. Mesela genelde hep enflasyonda pazar gündeme geliyor bir pazara gideriz değışik değışik pazarlara. Orada aslında çok güzel bir çekim alanı vardır Çünkü rengârenk sebzeler meyveler orada bir açı benim çok hoşuma gitmiştir onu bir önceki ay İyi çekememiŖimdir ona bakarım kendimi ona odaklarım farklı bir yere gittiğimiz zaman yine aynı görüntüyü aslında zihnimde canlandırıp onu tekrar görüntüye dökmeye çalışırım.

7. Haber çekimi aşamasında yani Ŗimdi zamanda “anı yaşamak” için olması gerekenler ve yaşadıklarınızı anlatabilir misiniz? Haber sunucusunun, yayın akışında aniden gelişen olayların aktarımında, zaman kullanımını örnek vererek anlatabilir misiniz?

Ya son zamanlarda gitmiş olduğumuz bir haberde zamanımız kısıtlıydı Çünkü oradan işte koyun sürüsü geçiyordu. Küçükbaş hayvan sürüsü Biz o kısacık bir sürede de tek de değıliz o an farklı farklı kanallardan gelen muhabir ve kameramanlar da var o sürede. Bizim onu çekmemiz gerekiyordu işte arkadaşım. O anki o aksiyonla arkasını döndü ileri gitti yaklaŖmaya çalıştı ve ben bir tık daha ona göre yavaş kaldım Onunla beraber dönmedim Hani bu kadar kısıtlı sürelerde aslında bunları başarmamız gerekiyor. Bu bizim eksikliklerimiz He haber kullanılmaz hale gelmedi. Hani onun yerine 5 dakika sonra farklı bir görüntü farklı bir anons daha alabildik ama o olsaydı. Hani bambaŖka olacaktı haberin gidiŖatı işte burada dikkat edilmesi gereken Ŗey zamanı çok iyi bir Ŗekilde değıerlendirmek o zaman da işte hazır. Hani bir Ŗeyin zamanı vardı o anı yakalamak. Aslında önemli olan bu olayı yaşadıktan sonra da yine kısıtlı zamanlarda çekeceğimizi de çekmiş olduğumuz haberlerimiz var hani o sürede mesela. Bir önceki hatayı yapma yapmadan İşte o çarkı dönebilmek veya muhabirin o an başka bir Ŗey istemesi. Bu da çok

oluyor mesela ben bir aç ı belirliyorum aklımda zamanımız kısıtlı ama tam o geç iş veya o aksiyon olacağı zaman muhabirim gelip bana görüntüyü. Bu şekilde çekebilir miyiz dediğı anda ben o kadar kısa süre içerisinde bunu tekrar değ iştirip ona odaklamam lazım. Burada da yine Ekip ruhu olmak ve zamanı Gerçekten iyi kullanmak Önemli olan şey.

Dinç Tunçel / Haber Spikeri

1. Kendinizi ve mesleki kariyerinizi anlatabilir misiniz?

Ben Dinç Tuncel. Ankara'da doğdum Ankara'da büyüdüm hayatım boyunca Ankara'da Mesleğim üzerine eğitimler aldım ve Ankara'da ilk kez meslek hayatıma başladım Ankara Üniversitesi dil tarih Coğrafya Fakültesi Arap Dili Edebiyatı mezunuyum. Yani sektörden sektörün beslendiğı herhangi bir üniversiteden gelmiyorum. Buna müzisyenler alaylı diyorlar. Biz alaylıyız. Yani çalışarak öğrendik diğer arkadaşlarımızdan Yani bu işin okulunu okumuş olan arkadaşlardan dezavantajlıydık, tek o dezavantajı kapatmak için Ekstra çaba sarf etmemiz gerekti Onun haricinde yaklaşık 26 27 yıldır haber spikerliği yapıyorum. Haber spikerliği haricinde hiç başka bir iş yapmadım. Hiç muhabirlik yapmadım. Yani resmi olarak yapmadım. Hani ihtiyaç duyuldu çalıştığım kurum ihtiyaç duydu, gittim yaptım. Ama onun haricinde titri olarak söyleyelim, sadece haber spikerliği yaptım. Bunun haricinde de tabii bir haber spikerinin yapması mümkün olan her işi yaptım. Seslendirme gibi.

2. Haber sunucusu olabilmek için en önemli özellikler sizce nedir, örnek vererek anlatabilir misiniz?

Şimdi öncelikle bir haber spikeri olabilmek için kişinin genel kültür konusunda birazcık kendisini geliştirmiş olması gerekiyor her konuda bir fikrinin Ufacık da olsa bir Fikrinin olması gerekiyor karşı tarafın Sizinle konuşan insanın size ne anlatmak istediğini Aslında anlayabilmeniz gerekiyor. Bakın çok ters bir şey söylüyorum. Spiker ne yapar Aslında konuşur değil mi? Hayır, aslında ne kadar çok susacağını bilen insan iyi bir spikerdir. Şu manada yine bir müzik eserinden örnek vereyim. Müzik eserlerinde biliyorsunuz suslar vardır. Ne kadarlık sus vuruşu vereceğinizi bilerseniz bir sonraki gelecek kelimeyi konuşurken o kadar iyi tonlarsınız. Gibi bir örnek bunu mesela verilebilir. Öncelikle genel kültürden bahsetmem gerekir. İkinci olarak tabii bir diksiyon. İster istemez konuyla ilgili

konusurken sizi insanlar anlasın diye. Birincisi ikincisi insanların Kafasında bir etki bırakabilin diye. Çünkü anlattığınız şeyi dinletmeniz gerekiyor. Dinletebilmeniz için de doğru vurgularla bunu yapmanız gerekiyor. Öncelikle bakın ben ne kadar güzel Türkçe konuşuyorum demeniz lazım. Arkasından da ‘‘Beni dinle’’ diyebileceğiniz bir vurgu ve mimiklerinizle veya işte bu şekilde yani o esnada izin veriyorsa Eğer sunduğunuz bülten veya sunduğunuz program, el kol hareketlerinizle bunu göstermeniz gerekiyor miniklerinize Mimikleriniz de tabii eşlik ediyor buna. Bunlara hâkim olmak gerekiyor Bunun için yıllarca Aynalar karşısında çalışıyorsunuz bunun için ağzınızda kalemlerle çalışıyorsunuz bunun için deneme yanılma yoluyla Karşı tarafta bir etkisi olmadı. İstediğin tepkiyi karşı taraftan alamadım dediğiniz tecrübelerin hepsinin birikeniyile belirli işte noktaya kadar getiriyorsun kafanızda Tabii bunlar benim de doğrularım. Yani benim izlediğim bir yol başka bir haber spikeri başka bir sunucu arkadaşın kendini geliştirirken veya bu yola çıktığında başka bir yol izlemiş olabilir bu benim yolumdu. Ben bunu takip ettim kendi adıma. Başka haber spikeri olmak için ne gerekir? Çalışmak gerekir Her işte olduğu gibi. Sadece haber spikeri olmak için gerekli bir şey değil. Çünkü benim son dönemde Özellikle de sektöre yeni giren arkadaşlarımızda gördüğüm net bir şey var Ben güzelim. Ben yakışıklıyım Ben bu işi yaparım bu yeterli değil. Yeterli olabilir ama bu sizi bir yere kadar taşır. Bir noktadan sonra artık siz konuşulmaya başladığınızda yani sunduğunuz haber değil de ekrandaki kimliğiniz konuşmaya başladığında arkanızdan denecek şeylerin de birazcık pozitif olması için doldurmak lazım arkasını, background unu diyeyim.

3. Gelecek zaman, şimdiki zaman ve geçmiş zaman olarak baktığımızda; Başlayacak bir bülten için yaptıklarınızı anlatabilir misiniz? Haber bülteninin zamanında başlaması için hazırlıklarınızı örnek vererek anlatabilir misiniz (bülten başlamasından ne kadar önce hazır olursunuz, olamazsanız neler yaparsınız)?

Şimdi tabi biraz önce söylediğiniz gibi ilk başta mesleğe ilk başladığımız günlerde egzersizler falan yapıyorduk. Biz ağız tembelliği deriz buna. Ağız tembelliğimizi atabilmek için kelimeler biraz daha kolay ağzımızdan çıksın diye mantıkta şu mantık Bir sporcunun ayağına ağırlıklar bağlayıp zıplaması daha sonra o ağırlıkları çıkarttığında ne kadar kolay zıpladığını hissetmesi aynı mantık yani ağzınıza bir engel koyuyorsunuz o engelle konuşmaya çalışıyorsunuz O engeli çıkarttığınızda Bülbüller gibi şakıyorsunuz.

Aslında esprisi bu. Ama ilk yıllarda Yaptığım bişiydi bu egzersizdi. daha sonra ağzınız açılmaya başlıyor yani artikülasyon dediğimiz şeyi oturttuğunuz zaman, günlük hayatınızda da Yani sizinle de konuşurken bir röportaj da verirken günlük hayatta bir “bir kilo soğan verir misin oradan kardeşim?” derken de eğer ağızınızı açarak Doğru düzgün telaffuz ederek konuşabiliyorsanız artık siz onu içselleştirmişsinizdir. Hayatınıza almışsınızdır. Bir noktadan sonra ihtiyaç duymadım işin açıkçası o tip bir hazırlığa. Ne tip bir hazırlığa ihtiyaç duyuyorum. Şu dönemde yani biraz daha kendimi iyi hissettiğim işimde bir dönemdeyim. Çünkü hiçbir zaman oldum demeyiz bizler. Malumunuz eski toprak bunu iyi öğretir. İyi öğrendik onlardan. Şunu düşünüyorum. Yani haberin içeriği biraz daha önem kazanmaya başladı. Eskiden saçma başıma kaşına ekrana çıkacağım Halime kravatıma üstüme giydiğime daha çok dikkat ederdim. İşte bu tip hazırlıklar yapardım. Biraz uzun sürerdi iş. Şimdi biraz daha az dikkat ediyorum üstüme kendime ama haberin içeriğine daha çok dikkat ediyorum yani burada haberi dinleyecek olan kişi benden ekstra bir kelime daha duyup veya benim onu bir başka bir haberle bağlayıp “hımm bunu şöyle sunayım” İzmir'deyiz ya diyelim şu anda. İzmir'den bir haber veriyorum. İzmir'den bir başka haberi de ona bağlıyım ki İzmir'den hiç çıkmayalım sonra Adana'ya geçeriz Kahramanmaraş'a daha sonra geçeriz belki Edirne'ye gideriz bir festivalden güzel bir görüntü bağlayıp gülümsetiriz insanları Öyle bitiririz falan gibi kendimce bir plan yapıyorum kafamda Tabii bunu tek başıma yapmıyorum. Bu kararları zaten tek başıma hem almıyorum hem alamıyorum. Bizim editörlerimiz var. Malumunuz editörlerle konuşuyoruz, böyle mi yapalım? Şöyle mi yapalım? Diye. Bir minik hazırlık aslında yapıyoruz. Oyun planımız belli oluyor o oyun planını ne kadar düzgün kurarsak reyting dediğimiz maç sonuçları da öyle geliyor.

4. Yayın aşamasında yani şimdi zamanda “anı yaşamak” için olması gerekenler ve yaşadıklarınızı anlatabilir misiniz? Haber sunucusunun, yayın akışında aniden gelişen olayların aktarımında, zaman kullanımını örnek vererek anlatabilir misiniz?

Bizim izleneceğini düşündüğümüz belli haberler var yani gün içerisinde neyin geleceğini Biz bilmeyiz aslında yani çünkü yaşanacak olan şeyleri bilmiyoruz yaşanıyor haber olarak önümüze geliyor Veya muhabirimiz bize getiriyor haberi bakıyoruz bunu nasıl yansıtabiliriz yani yoğurdu nasıl üfleyeceğimize sadece karar veriyoruz. Aslında bütün haber merkezlerine bu şekilde geliyor haberler biliyorsunuz. Ama şunu da biliyoruz ki

bunu nasıl işlersek, Acaba bir adım daha diğer kanallardan daha iyi anlatabiliriz. Bir adım daha o reyting pastasından biraz daha kapabiliriz mantığıyla aslında düşünüyoruz. Aşağı yukarı bunun saatini de tecrübeyle yani bizim elimize gelen verilerle biliyoruz. Tahmin ediyoruz. Ona göre editörlerimiz yerleştiriyor. Aslında burada haber spikerinin bir dahli yok. Yani şöyle anlatayım zaten önünüze bir plan oyun planını konuyor fakat deniyor ki size; şuraya biraz daha dikkat edelim burada biraz daha bir coşku olur mu? Deniyor. Sizde o coşkuyu, o dikkati almaya yani izleyicinin zap yapmasını engellemeye çalışıyorsunuz tam o esnasında. Zap yapmasın ki zaten düzgün işledik bir Tüccar olarak diye düşünerek malımızı satabilelim.

5. Haber sunumundaki zaman sınırlamasında yaşadığınız sorun/hata vb. olayı detaylı biçimde örnek vererek anlatır mısınız?

Aslında bu zamanlar da belli. Sizin oyun planınızda. Biraz önceki bahsettiğimin oyun planının devamını bahsettiniz bu zaman planlamasını yine spikerler aslında yapmıyorlar. Spikerlerin çok güzel bir görevi vardır. Spiker aslında son editörünüz. Yani son ütücü gibi anlatabildim mi? Son editör der ki; gözden kaçmıştır önünüzde yazılı bir metin vardır. Cümleyi yanlış kelimeyi yanlış yazmışlardır. Onu siz görür ve değiştirirsiniz. Anında yapılan işlerdir. Bu işte son editörün yapması gereken aslında sunarken edite de edersiniz. Aklınızdaki şudur Bunu biz bu haberi verelim Ama şöyle bir hissiyat yaratsın izleyen de o hissiyatı yaratabilmek için Orayı harlamaktır son editörün görevi aslında. Orayı harlarsınız ki üzecek miyiz? Gerçekten üzelim. Sevindirecek miyiz? Gerçekten sevindirelim. Tüyler diken diken mi olacak? Bakın Benim de Tüylerim diken diken kendinizden örnek verirsiniz. Çünkü onu sunarken hissedersiniz hakikaten hissedersiniz. O da karşı tarafa geçer böyle bir şey var yani o ekrandan karşı tarafa o duyguyu geçirebilerseniz o gün gidip yastığa başınızı rahat rahat koyabilirsiniz Çünkü doğru düzgün işinizi yapmışsınız demektir. Bir de aslında spikerin şöyle bir görevi vardır. Her an bir sorun çıkabilir. Çünkü canlı yayın haber spikerinden bahsediyoruz. Kayıt değil. Çünkü haberi kayıttan veremezsiniz. Haber o anda yaşanan bir şey veya az önce yaşanmış bir şeyi o saatte veriyorsunuz. Onun bir gelişmesi de olabilir. Son dakika bir şey kulağınıza üfleyebilirler. Derler ki; Şu anda da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan çıktı Kayseri'den Malatya'ya geçiyor. Şimdi siz Kayseri'deki mitingini cumhurbaşkanının anlatıyorsunuzdur dersiniz ki kulağınızda o sırada bilgi gelir ve şu anda da Malatya'ya

geçiyor Cumhurbaşkanı Erdoğan dersiniz bir örnek olarak kısaca. Bu işin pozitif tarafı. Bir de çok daha kötü şeyler olabilir. Yani teknik aksaklıklar meydana gelebilir. Yine siz sahnedesiniz. Yine siz ekranın önündesiniz ve seyirci sizi bilir. Banane der oradaki çalışmayan bilgisayardan. Bana ne der içeride rejide çalışan arkadaşımın O anlık hatasından veya O an için bir anlık dalgınlığından. Yani onu ilgilendirmez. Bilmez onu izleyici. Sadece sizi görür sizi bilir. Eğer siz ıklamaya tıklamaya aksırmaya tıksırmaya eeeee, ııııı iiiiii yapmaya başlarsanız, hiç acımaz değiştirir. Zaping gelir. Bir minicik örnek vereyim. Teknik bir sorun çıktı büyük bir teknik sorun bizim bir reji masamız var zaten herhalde göstereceksinizdir de aşağı yukarı bu örnekleri. O reji masasının tamamen çöktüğünü düşünün. Yani bütün bilgisayarlar çöküyor masa tamamen çekiyor yani masa devreden çıkıyor o masa yayın yapmanız için en önemli unsur o esnada Çünkü herhangi bir VTR veremiyorsunuz herhangi bir haber ekrana veremiyorsunuz Ben ve seyirci ve kameralar kaldık. Öyle düşünün ve haber bülteninin de ortasındayız. Ne anlatacağım hikâye mi anlatacağım? Ne anlatmam lazım Bir an kalırsınız değil mi? Normalde. İşte kalmamanız gerekiyor. Bu konuda birazcık kendinizi yetiştirmeniz gerekiyor dediğim meseleler var yani Zamana bırakın, kendinizi yetiştirin, yetiştirin yetiştirin nelerden bahsedebileceğinizi düşünün Çünkü biz bunu muhabir arkadaşlarımıza da aynı şekilde söylüyoruz. Diyoruz ki. Ekrana geldiğiniz zaman çıktığınız zaman, bir konuyu anlatacağınız zaman sadece o konuyu anlatmayın çevresel faktörleri de anlatın diyoruz. Bizde öyle yapıyoruz mesela konu diyelim ki seçimle ilgili bir konu üç gün önceye dönüyoruz Diyoruz ki Aslında bu konunun 3 gün önce başladığını öncelikle söylememiz lazım size. 3 gün önce bakın ne olmuştu hatırlayalım hep birlikte sevgili izleyenler. Şu olmuştu bu olmuştu Bu olmuştu Bu olmuştu Bir gün sonrasına geçtiğimiz de ise ne olmuştu İşte şu olmuştu Bu Buraya gelmişti bu bu lafi etmişti. Bu bu cümleyi konuştu. O ona karşı bu cümleyi konuştu. O ona şunu demişti o kendini böyle savunmuştu Peki üçüncü gün ne olmuştu şu olmuştu Bu olmuştu derken 18 dakikayı doldurmuşum. 18dk. dolunca o sırada teknik aksaklığı da teknik yönetmen Arkadaşlar teknikteki arkadaşlar da bir şekilde giderip, olağan yayınıma geri dönmüşlerdi. İşte bu kıvraklığa bu kıvrak zekâyâ hem sahip olmanız gerekiyor, hem her an her şeyin.

6. Haber bülteni bittikten sonra geçmiş zaman olarak; hem değerlendirme hem de keşke dedikleriniz oluyor mu?

Geçmişe dönüp baktığım benim çok oldu buna da zaten ben Ayna egzersiziydi aynı egzersiz gibi görüyorum bunu da aynaya bakıp kendinizi miniklerinizi kontrol ediyorsunuz ya bu sefer de kendinizi temize çekiyorsunuz önceki bölümlerinizi gizleyerek. Daha önce sunduğunuz bültenleri izleyerek. Şöyle şeyler oluyor mesela bir diyelim ki program yapıyorsunuz haber programı yapıyorsunuz. Haber sunmuyorsunuz, haber program denk gelmiş haber program sunacaksınız, konuştuğunuz var diyelim. Konuşunuzla konuşurken sorduğunuz sorunun karşı tarafta nasıl etki bıraktığını anlayabiliyorsunuz Çünkü bir soruyu sorarken onu dinlemekten ziyade ikinci soruya yöneliyorsunuz o sırada siz eğer kamera görüntüde değilse kötü bir görüntü bunu yapmayayım diyorum mesela. Kendime buradan bir not alıveriyorum. Küçük bir not. Daha sonra çünkü onu yapmamaya çalışıyorum. Veya bir soru soruyorum soruyu sorarken bilmediğim bir şeyi aslında söylemiş olduğumu fark ediyorum. Bir insan bilmediği bir şeyi nasıl söyler? Söyleyemez değil mi? Aslında söylemişim. Onu görüyorum. Çünkü yanlış kullanmışım kelimeyi. Diyorum ki, asla ve asla dinç bir daha bilmediğin kelimeyi hava atmak için kullanma. tabi bunlar çok genç yaşlarda yaptığım hatalar o zaman hangi kelime mesela konjonktür kelimesi çok mu kullanılıyor o dönemde? Kullanma sen onu başka bir şekilde Türkçesini kullanmaya çalış tamam çok havalı olduğunu düşünüyorsun ama değil. Kullanma. Çünkü yanlış yerde kullanmışsın. Dinlediğim zaman tekrar geçmişe dönüp, izlediğim zaman o zaman Aslında nasıl sıkıntıya girdiğimi görüyorum. Çok iyi yaptığını zannettiğimde aslında ne kadar kötü yaptığını görüyorum bu tabi zamanla yine dediğim gibi o süreç içerisinde siz nasıl bir çocuk gibi büyüyörsanız, mesleğinizi de bu şekilde çocuk gibi büyötmeye başladığınızı düşünüyorum. O şekilde eğiterek büyütüyorum kendimi.

Bakın size geçmişe dönük bir örnek vereyim Hiç bilmediğim bir şeyi öğrendim ama bana faturası biraz büyük geldi bir konuşum var haber program sunuyoruz konu Toprak satışı hem emlakçılık yapan hem de işte bu Toprak satışı üzerine belli siyasi fikirleri olan bir profille yayın yapıyoruz. Yayın esnasında Aa bu arada Yozgatlı kendisi. Yayın esnasında, ben diyorum ki, Bu işin içerisinde bir çapanoğlu var mı acaba siz ne dersiniz diyorum karşı tarafa. Karşı taraf bana diyor ki, evet bir bit yeniği olabilir diyor. Yani evet ben de

aynı şekilde düşünüyorum şimdi hatırlamıyorum tam olarak nasıl gelişti ama evet ben de düşünüyorum yoksa bunlar bunlar bunlar bunlar olmazdı, kesin bu işin içerisinde çapanoğlu var diyorum karşı tarafa. Karşı taraf bana diyor ki, öyle de demeyelim de bit yeniği var tabi diyor. Net yani bugün gözüküyor diyor. Niye demeyelim efendim diyelim Çapanoğlu diyelim var bu işin içerisinde diyorum. Sanki kibarlık yapıyor gibi hissettim karşı taraf. Hani yumuşaklığa gerek yok vuracaksak vuralım yahu mantığıyla ilerliyorum zannediyorum. Dinç bey aslında bakın şöyle böyle deyip konuyu değiştirdi bir anda. Baktı benden kurtuluş yok ben ısrarla Çapanoğlu Çapanoğlu diyorum, adamcağıza ben program bittikten sonra sordum. Hocam niye böyle yaptınız? Ben dedim hani gayet güzel söylüyorum Aynı fikirdeyiz aynı görüştü Zaten savunuyoruz ben Çapanoğlu diyorum siz bit yeniği diyorsunuz. Niye dedim böyle yaptınız? Dedi ki, ben Yozgatlıyım. Yozgat'ta Çapanoğulları var hala yaşayan ve Atatürk döneminden kalan sıkıntılı bir mevzudan dolayı yerleşmiş bir kullanımdır bu işin içerisinde bir çapanoğlu var. Kullandığınız zaman ailenin gücüne gidiyor. Ben ekranda kullanmak istemedim beni Yozgat'ta izleyenler var dedi adam bana. Ben ondan sonra açtım Yozgat, Atatürk Çapanoğulları meseleyi öğrendim tarih çalışmak zorunda kaldım yakın tarih arkasından da bir daha kullanmadım. Bit yeniği şeklinde kullandım. Hala hayatta olanlar bundan üzülenler var aileden bu da bana çok iyi bir küpe oldu Ne olduğunu bilip konuşmak çok önemli yani kullandığınız kelimenin Aslında nereye gittiğini bilmeniz gerekiyor Çünkü kelimeler ok gibi çıktı mı tutamıyorsunuz.

7. Haber yönetmeni ile haber bülteni sırasında yaşadığınız sorunları örnek vererek anlatabilir misiniz?

Aslında biz karşılıklı yönetmiyoruz. Yönetmen beni yönetiyor. Çünkü ismi üstünde kendisi yönetmen. Son olarak yönetmenin söylediği oluyor. Çünkü ben o esnada, resim olarak nasıl gözüktüğümü bilmediğim için ekranda, yönetmen çok daha iyi biliyor. Zaman olarak da aslında beni kısıtlayan veya beni rahatlatan yönetmen oluyor. Diyelim ki haberler beklediğimizden biraz daha uzun sürdü. Ben işte o habere 30 saniye bu habere bir 15 saniye minik minik yorumlar yaptım diyelim bir sarkma oluyor Bütün haberleri de o gün girmek istediyseniz, bir sarkma oluyor. En basit örneği, kapanış esnasında ‘’ çok uzun tutma Dinç kapanışı’’ hemen kapat fazla vaktimiz yok diyor. Beni kısıtlıyor diyor ki ben de diyorum ki işte uzun uzun işte şöyle oldu böyle oldu gün içerisinde şöyle yaptık

Böyle yaptık sizin işte ekranlarınıza getirdik. İşte Biz şöyleyiz biz böyleyiz, biz yine bizi izleyin gibi bir uzun kapanış yapmaktansa daha minicik bir kapanış yarın yine aynı saatte buluşabilmek dileğiyle hoşça kalın dediğiniz an da zaten o daha önce yediğiniz zamanı, size sonda yönetmen tekrar kazanmış kazandırmış oluyor. Aslında zamanı da bülten esnasında biraz yönetmen yönlendiriyor yönetmen tutuyor, tutmakta zorunda Aslında onun görevlerinden de bir tanesi diğer yandan bir kulaklığımız var biliyorsunuz interkome interkom üzerinden anlaşıyoruz Daha doğrusu o interkom üzerinden bana Söyleyeceklerini iletiyor Ben hiçbir şey yapamıyorum malumunuz ekranda olduğum için o esnada. Eğer tabi yayın bendeysen o esnada yayın arasında belki işte yine interkomla yönetmenim şöyle yapalım yönetmenim içeriden bir peçete gönderir misin? İşte yönetmenim bir bardak da su yollarla mı acaba diye her şeyi ben yönetmenle konuşuyorum. Yönetmen spikere gidecek sudan, peçeteden zamandan içerideki Rejide çalışan arkadaşların çalışmasından hepsinden Aslında sorumlu en tepedeki kişi olarak görevini yapıyor. İfa ediyor.

8. Haber sunumunda yorum yapılacak haberleri belirli bir zaman sınırı için neler yapıyorsunuz, örnek vererek anlatır mısınız?

Evet, sevgili izleyenler bize ayrılan zamanın Böylelikle sonuna gelmiş olduk Tabii büyük bir emekle yapılan büyük bir çabayla Yapılan bu görüntülerin bu kayıtların ardından zamanınızı sürenizi iyi kullanmanızı diliyor, yayında ve yapımda emeği geçen bütün arkadaşlarım adına hoşça kalın diyoruz.

Büşra Nur Danışment / Muhabir

1. Kendinizi ve mesleki kariyerinizi anlatabilir misiniz?

Merhaba ben Büşra nur danışment. İstanbul üniversitesi radyo tv ve sinema mezunuyum. 2019 yılında mezun oldum. Okul zamanlarımda hem sunuculuk yapıyordum hem de rejî yapıyordum. Setlerde çalışıyordum. Ama kendime bir kariyer yolu seçmem gerekiyordu ve hep aklımda, bir kanalda çalışmak vardı. İşte tek tek kanalları gezdim, dolaştım cv bıraktım. Kapı kapı dolaşmama rağmen, hiçbir yerden olumlu bir dönüş olmadı. Çünkü hiçbir tanıdığım yoktu. Kendi imkânlarımla yapmaya çalışıyordum bunu. En sonunda, tabi o ısrarım devam etti her zaman. Bir gün beyaz ana habere mail attım ve bizim haber

müdürümüz Fırat ÇATALBAŞ da mailime olumlu dönüş sağladı. İşte bir gün bir telefon geldi. Gelebilir misin? Böyle böyle diye ve o gün bu gündür Beyaz ana haberde çalışıyorum muhabir olarak. İlk stajyer olarak girdim, altı ay sonunda kadroya geçtim.

Muhabir olabilmek için hangi özelliklere sahip olmak gerekir, örneklerle açıklayabilir misiniz?

Şimdi hocam şöyle; atik, hızlı pratik zekâ gerektiriyor. Çünkü bir habere gidiyorsunuz başka bir habere dönebiliyor. O anları iyi gözlemlemeniz gerekiyor. Farklı bakış açılarından bakıp, diğer muhabirlerden farklı olmanız gerekiyor. Mesela diyelim ki, bir cinayet haberine gittiniz ve sizin onlardan farklı olmanız için, herkes anons alır herkes işte aile yakını ile konuşur. Ama onlardan farklı olmanız için sizin güvenlik kamera görüntülerine ulaşmanız gerekiyor o ana ilişkin. Çünkü ekran önündeki izleyici her zaman bir görüntü görmek ister olay anı ile ilgili. İşte onu bulmanız için, marketlere ya da dükkânlara yakınında ne varsa, oralara tepelerine o güvenlik kameralarına bakmanız gerekiyor. İşte tabi o zamanda her zaman da olmuyor, vermek istemiyorlar falan. Israrcı empati yeteneğinizle o görüntüyü alabilirsiniz. Daha sonrasında, işte geliyorsunuz, haberi yazıyorsunuz ve sadece o görüntü sizde var. Çünkü diğer haber kanallarının elinde iki ya da üç haber oluyor. Onlar bu kadar uğraşmak istemeyebilir ve gelirsiniz sizin onlardan farkınız da o güvenlik kamerası olur ve diğer muhabirlere de haber atlatmış olursunuz.

2. Gelecek zaman, şimdiki zaman ve geçmiş zaman olarak baktığımızda; Başlayacak bir haber için yaptıklarınızı anlatabilir misiniz? Haber bülteninin zamanında başlaması için hazırlıklarınızı örnek vererek anlatabilir misiniz (bülten başlamasından ne kadar önce hazır olursunuz, olamazsanız neler yaparsınız)?

Şimdi şöyle. Saat dokuzda bizim mesai saatimiz başlıyor ama işte onun öncesinde de hazırlıklarımız oluyor. İşte gelmeden önce telefonda gazetelere bakıyorsunuz, manşetlerde neler düşmüş. Çünkü buraya geldiğinizde sadece bir saat süreniz var. Dokuzda gelip, onda toplantı oluyor ya da haber önerimi oluyor. Bunu yapmanız için daha önceden hazırlıklara başlamanız gerekiyor. Çünkü bir sürür gazete var. Bir sürü kaynak var. Onları değerlendirmeniz gerekiyor. İşte en sonunda bir liste çıkarıyorsunuz. Kaç tane haber var, öne çıkaracak. Gündemi belirliyorsunuz ve o önerilerinizi haber işte on gibi müdür işte Fırat Bey'e ya da Nafiz Bey'e atıyorsunuz gündemi. Onu demeyeyim.

Fırat ya da Nafiz Bey demeyeyim. Haber müdürlerimize atıyoruz. Daha sonrasında, hangilerini uygun görürlerse bizi o haberlere gönderiyorlar. Ama şöyle bir durum da var. Ajans haberi önerdiğinizde her zaman ajans adresi ya da tam açık konumu yazmaz. Ya da isimlerini yazmaz. Siz face'den bakıp fotoğraflarını bulamayabilirsiniz. Ne yapmanız gerekiyor burada? Ya mahalle muhtarını arayıp isimlerini öğrenebilirsiniz, açık isimlerini, mahalleyi öğrenebilirsiniz. Ya da şöyle o görüntüden ipuçları arayabilirsiniz. Mesela o adresin altında, market mi var? Dükkân mı var? Ona göre konumlarda yazıp haritalarda bulabilirsiniz kolaylıkla. Diyelim ki, her bir bütün bilgilere ulaştık, ulaştırmaya haber verip ben habere çıkıyorum burası deyip yerini söyledikten sonra, zaten çıktısını alıyorsunuz işte ajans haberlerinden, hazırlıklı gidiyorsunuz aslında bir taraftan. Ama haber bambaşka da bir hale de gelebilir. Sabit bakmamak gerekiyor dediğim gibi.

Şimdi cep telefonundan işte haberleri takip ediyorum. İşte manşetlere bakıyorum. Ama bütün düşen haberlerde, bizim görüntülü haber için uygun değil. İlk başta bunların bir elemesi oluyor. Hangileri yapılabilir, hangileri yapılmaz. Şöyle diyelim ki; Daire fiyatları, emlak fiyatları. İşte burada uçan daireler. İstanbul'da daire fiyatları arttı ya da kiralık dükkân fiyatları falan arttı. Bununla ilgili ilk başta bir araştırma yapmak gerekiyor. Neydi ne kadar oldu ilanlara bakmak gerekiyor. İşte belirli ilan sayfaları var. Oralardan geçmiş, gelecek bütün ilanlarına bakıp, ondan sonra aslında haberi önermek daha doğru. Daha kolay olur işimiz. Çünkü diğer türlü bunu önerdim, Aaa hadi çıkarırsa çıkarın demek aslında sizi daha da hani çıkmaza sürükleyebilir. Ya boş dönerseniz. Habere çıktınız, elinizde hiçbir bilgi hiçbir hani kaynak olmadan dönerseniz, bu sefer size patlar.

3. Haber çekimi ve yazımı aşamasında yani şimdi zamanda “anı yaşamak” için olması gerekenler ve yaşadıklarımızı anlatabilir misiniz? Haber sunucusunun, yayın akışında aniden gelişen olayların aktarımında, zaman kullanımını örnek vererek anlatabilir misiniz?

Şimdi yakın zamanda bir cinayet haberine gitmiştim. Cinayet haberinde sadece adres vardı. Ama evin konumu falan hiçbir şey belli değildi. Ne yaptım. Hemen muhtarı aradım. Muhtarım böyle böyle sizin mahallede bir olay olmuş. Ne yapmam gerekiyor? Nerede bu adres diye öğrendim. Hemen evin yerini öğrendim. Sonrasında işte ekip arkadaşım ile kameraman işte şoförlerle birlikte, olay yerine gittik ve aile ile ilk başta konuşmak

istedim. Ama tabi acısı çok büyüktü çünkü iki tane kayıp vardı. Biri kardeşini kaybediyor, hem kardeşini hem babasını. Anne de hem oğlunu hem de eşini kaybediyor. Şimdi böyle bir durumda aileyi konuşturmak çok zor olacaktı. İlk başta aile yakınları ile konuştum, röportajımı yaptım. Daha sonrasında, anonslar zaten hani her türlü yapılır. Başka bir yere gidersin orası gibi verirsin. Ama şöyle bir durum var. Benim oradan görüntü toplamam gerekiyordu ve ne yapıp ne edip, o fotoğrafa ulaşmam gerekiyordu. Ne yaptım? Cenaze çıkarılırken, fotoğraf çektim ama aile benim hiç video ya da kayıt çekmemi istemiyordu. Hemen kameraman arkadaşım, kayıta girdi kadın bunu fark etti. Kadın bize doğru gelince benim kameraman arkadaşım da hemen kayda girmiş. Çünkü o kareyi dondurup, o videoyu o görüntüyü kullanabilirdim. Ondan sonra işte, biraz aramızda tartışma oldu. Tabi onu da anlıyorum, çünkü acısı büyük. Daha sonrasında ben artık o görüntüye ulaştım, baş sağlığı dileyip oradan uzaklaştım.

4. Haber çekimi, yazımı kurgusu bittikten sonra geçmiş zaman olarak; hem değerlendirme hem de keşke dedikleriniz oluyor mu?

Şimdi geçtiğimiz günlerde bir habere gitmiştim iş saatleri ile ilgiliydi. İşte kaç saat çalışılır, Bakan Bilgin işte mesai saatlerini düşürmemiz gerekiyor diye bir açıklama da bulunmuştu. Bunun üzerine ben de işte gittim, kaç saat çalışıyorsunuz? Neler yapıyorsunuz? Nerede çalışıyorsunuz? Diye insanlara, sokaktaki vatandaşlara röportaj yaptım ve orada ne yapmam gerekiyordu? Düz bir anons çekmek, bir sokağın başında olmaz. Kendi perspektifinle, bakış açınla o olayı farklılaştırman gerekiyor. Ne yapmanız gerekiyor? Mesela mizansen, oyun. Oyunlarla birlikte, elinize bir bez alırsınız, işçi gibi çalışabilirsiniz mesela. Ya da bir garson gibi, elinizde bardak, tepsiyle gezebilirsiniz, getirebilirsiniz. Ya da ne gelebilir başka aklınıza? Yeri silebilir ya da bir paspas su yapabilirsiniz. Benim de aklıma o anda hemen restoranın kafeteryasında elime bir bez aldım. Sonra işte anonsumda da başladım, hem oyunumu oynadım hem de işimi yaptım. Mesela orada bir dikkat çekici bir şey daha vardı. Arkada bir abla, hem işini görüyor, işte yufka açıyordu gözleme yapıyordu. Ne yaptım? Hemen onu arkasına aldım. Sonra önüne geçtim, bir anons çektim. Çünkü arkada hep bir hareketlilik o konuyla bağlantılı. Her zaman seyirci seni o olayın içinde görmek ister. Kendini oradaymış gibi görmek ister. Siz de o ana hareketlilik işte duygu, coşku empati yeteneği demek.

Şimdi bir şeye baktığımızda farklı bir şeyler yaratmamız gerekiyor. Bu da yaratıcılıkla ilgili aslında. Şöyle; elinizde kendinizi o işi yerine koyabilirsiniz. Ya da o anda bir zanlı yerine koyabilirsiniz. Şüpheli yerine koyabilirsiniz. Bir hırsızlık olayında, işte çantayı aldı buraya bıraktı. Elinizde bir çanta olması gerekiyor. Ya da para dolu çantaysa onun büyüklüğünde bir çanta. İşte kapıyı zorladı. İçeri girmek istedi, işte başında kapüşonlu. Bu hareketleri yaparsanız, daha inandırıcı olur. İzleyici açısından da. Sizi o konuya da dâhil eder.

5. Haber kurgusunun yapılmasında ne tür yönlendirmeler yapıyorsunuz? Kurgu ile ne tür sorunlar yaşıyorsunuz, örneklerle anlatabilir misiniz?

İlk çıktığım haberlerden biri de emlak zam haberiydi ve Ben işte İstanbul şehri arkamda, gökdelenler yanımda burada bir anons çektim. Güzel olduğunu da düşünüyordum. İlk işim heyecanlıyım, işte gelmişim haberimi yazmışım. Akşam müdürüm beni aradı. Büşra sen ne yaptın? Ne yapmışım? Nafiz Bey dedim. Gökdelenler arkamda Ee sen emlak haberindesin dedi. Nerede olman gerekiyordu? Dedi. Emlakçının önünde, ilanların önünde. O gün bu gündür, ne zaman emlak haberi yapsam, emlakçının önündeki ilanlarda anonsumu çekerim. İyi bir muhabir araştırmacı olması gerekiyor. Fiyatlar neydi? Ne oldu? Ne kadar zamlandı? Geçmiş, gelecek ve işte bunların takibini yapması gerekiyor. Yoksa işte 5 TL deyip olmaz. Bir hafta önce ne kadardı? 2 ay önce ne kadardı? 1 yıl içindeki değişimi ne kadardı? İzleyiciyi inandırmanız gerekiyor bilgilerinizle. Her şey ispatlı olması gerekiyor. Ekranla işte kç yazılılarıyla, ya da kelebeklerle, o ilanları o fiyat artışlarındaki ilanları koymanız gerekiyor. Yoksa seyirci sizin yalan haber yaptığınızı düşünür. Şimdi, saat 3 oldu ve bir arkadaşım habere gitmişti. Sonrasında kameraman değişikliği olacaktı ve başka bir habere ben çıkacaktım. Benim müdürüm söylememişti, Büşra sen habere çıkacaksın diye, saat 3 oldu ve ben bir habere çıktım. O zamanlarda daha yeniyim aslında. Bir heyecan bi işte nasıl yapabilir miyim? Saat 4'e yetiştirebilir miyim? Diye düşünüyordum. Bir tane o zamanlarda temizlik ürünlerinde bir % 10 indirim gelmişti. KDV indirimi. O habere gidecektim. Hemen aldım, kameramana söyledim arabayı ayarladım. En yakın markete gittim. Çünkü hep gidip geldiğim bir market vardı. Çok severim oradakileri de. Yardımcı olurlar da. Gittim hemen fiyatlar ne idi? Ne oldu? Hemen anonsumu çektim. Röportajımı aldım hiç aklıma bile gelmezdi o haberi yetiştirebileceğim. Saat 4 oldu ve ben haberi bile yazmışım.

6. Haber çekiminin belli bir zaman diliminde gerçekleştirilebilmesi, habere yetişebilmek için nasıl davranıyorsunuz, neler yapıyorsunuz, örnek vererek anlatabilir misiniz?

Şöyle, siz zaten oraya hazırlıklı gidiyorsunuz. Neler sorduğunuzu iyi dinlemeniz gerekiyor. Ya da verilen cevapları, iyi dinlemeniz gerekiyor ki, haberi siz arabada kanala dönerken şekillendirin. Ya da arabanın içinde perforelerinizi yazın, Kamplarınızı yazın, kç'lerinizi hazırlayın, haber buraya taslak şeklinde gelsin. Sıfırdan bir habere saat geç gelseniz bile, asla yetiştiremezsiniz ya da erken gelseniz bile. İlk başta arabanın içinde işte bunları bunları söylemişti, bu haberin üzerinden gidebilirim. Bu konunun üzerinden gidebilirim diye. Yapmak daha iyi olacaktır. Şimdi tedirgin, insan işte bilmediği şeyi yapmak, yaparken tedirgin oluyor. Hiç anlamadığınız bir konuya da gidebilirsiniz. Ama burada işte kameramanla ya da yanınızda biri varsa, onunla konuşup internetten araştırma yapmak çok önemli. Benim hiç anlamadığım haberler oluyor mesela, siyasi haberleri ben pek anlamam. Ya da sevmem ilgi alanım değil mesela diyelim. Bunların işte hangi partinin konu sözcüsü kimde? Neydi? Bunları araştırarak giderseniz, daha iyi olacak. Benim ekip arkadaşım da işte kameraman, Büşra böyle böyle yapabilirsin, bunları bunları yapabilirsin deyip beni rahatlatıyor açıkçası. Yoksa bende de biraz tedirginlik ve böyle duramamızlık var yerimde. Her insanın işte dili sürüşür işte söyleyemez, o gün modunda değildir anons çekemez. Bir dursun, sakinleşsin, düşünsün ben yapabilirim desin ve tekrar başlasın. Bi nefes alsın. Şöyle, anonsların zaten taslağını hazırlarsanız, kameramanla oturur konuşursanız, bilgi alışverişi yaparsanız daha rahatlarsınız. İşte telefonunuzu çıkarabilirsiniz, hemen anonsa küçük bir cümleler yazabilirsiniz, ondan sonra aklınıza zaten o cümleler oturur. İlk yazdığınızda ben bunu ya bununı yazmıştım, bunu söyleyebilirim dersiniz. Zaten anonsta maksimum 15saniye. Çok uzun tutulmaz. Her şeyi bir muhabir anlatamaz. Röportaj yaptığınız kişiler var, ya da yakınlar var. Perforeler var. Bunlar da haberi anlatır. Her şeyi muhabir anlatamaz. Zaten izleyici bundan sıkılır. Her zaman muhabir pat pat pat çıkmaz. Perfore, röportaj, anons. Perfore, röportaj, anons. Sıralama bu şekilde olur. Tabi her zaman perfore ile habere girilecek diye bir şey de yoktur. Anonsla da girilebilir, ama yine mutlaka bir iki de olsa perfore de iyi olur haberde.

7. Perfore/metin yazımındaki zaman kullanımında yaşadığınız sorunları ve çözümleri örneklerle anlatabilir misiniz?

Şimdi çok kısa süre içerisinde çünkü adım adım her şey. Habere çıkılıyor, haber öneriliyor, habere çıkılıyor Daha sonrasında haber metni yazılıyor. Kurgucuya gidiyor ve 5 işleminden geçiyor. Tabi müdürlerimizin de onayı var. Bir daha alayım mı bunu? Tek tek. Haber öneriliyor, habere çıkılıyor. Daha sonrasında işte haberde vakit kaybediliyor. Geliyorsunuz buraya görüntü aktarıp, daha sonrasında haberi yazıyorsunuz. Nasıl kurgulayacağınızı düşünüyorsunuz, haberi bam başka hale getirmeye çalışıyorsunuz. Siz çünkü ilk gittiğiniz haber yerinde buraya geldiğinizde haber bam başka hale dönebilir. Burada görmediğiniz, orda görmediğiniz şeyleri haber masasında, bilgisayar masasında görebilirsiniz. Çünkü kameramanın ne çektiğini bilmiyorsunuz. Ya da haber müdürünüz diyor ki, bunu bu halde yazalım. Değiştirelim haberi. Çünkü sizden daha farklı düşünüyor müdürlerimiz, büyüklerimiz. İşte haber değişir, geliyorsunuz haberi yazdıktan sonra, haber müdürlerine, editöre onay için gönderiyorsunuz. Orada bir süre geçiyor. Daha sonrasında kurgucunun eline geliyor, kurgucu elindeki işe göre, bir saatte, iki saatte işte yetiştirmeye çalışıyor ve aslında kısa gibi duruyor 1 gününü alıyor insanın. Sizin de haber anında ve haber yazarken atık hızlı olmanız gerekiyor. Hazırlıklı olmanız gerekiyor. Düşüncelerinizi kaleminize aktarmanız gerekiyor. Burada da kitap okumak, haberleri izlemek diğer muhabirler, diğer editörler ne yapmış? Ne yazmış? Bir sonraki haberde bunu böyle yazabilirim demek önemli aslında. İlk başta siz düz kalıp cümleler de yazarsınız, ama o haberi aynı haberi başka muhabirler, başka editörler nasıl yazıyorsa onların kalemine göre yazmaya çalışırsınız. Burada haberleri izlemek, gazete okumak, kitap okumak çok önemli.

EK-2: Beyaz TV Yüksek Lisans Tez Çalışması Çekim İzni

“Bu belge, Yükseköğretim Kurulu tarafından 19.01.2021 tarihli “*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*” ile bildirilen 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında gizlenmiştir.

EK-3: Belgesel Film Afiş

ÖZGEÇMİŞ

Recep AYGÜL

Eğitim

<i>Derece</i>	<i>Yıl</i>	<i>Üniversite, Enstitü, Anabilim/Anasanat Dalı</i>
Lisans	2020	Anadolu Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü
Ön Lisans	1998	Afyon Kocatepe Üniversitesi MYO Makine ve Metal Teknolojileri Bölümü
Lise	1993	Kartal Endüstri Meslek Lisesi Metal İşleri Bölümü

İş/İstihdam (Varsa)

<i>Yıl</i>	<i>Görev</i>
2020 / ...	Beyaz TV Teknik Müdürü
2017 / 2020	Şehir Üniversitesi Teknik Uzman
2012 / 2017	Okan Üniversitesi Sosyal Medya ve Tanıtım Yayın Yönetmeni
2001 / 2012	Maltepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Teknik Uzman
1998 / 1999	Marmara TV Teknik Yönetmen

Yayınlar ve Diğer Bilimsel/Sanatsal Faaliyetler

2022 / 2023	Yalova Üniversitesi Sanat Tasarım Fakültesi (DSÜ)
Verdiği Dersler:	Sinematografi

